THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠIMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

WEDNESDAY, FEBRUARY 12, 1969

LATVIJA
AMERIKĀ

13. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 12. FEBRUĀRIS 19. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENTS OF POSTAGE IN CASH

Atsevišķa numura cena 25 centi.

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

BTFK un BSPK vadību pārņem lietuvieši

Baltijas tautu federācijas Kanadā gada sapulce bija pulcinājusi 32 pārstāvjus no visām tautībām, kā arī federācijas nodaļas Londonā vadītāju R. Epneri un Sadberijas nodaļas vadītāju V. Kārkliņu ar līdzstrādniekiem. Bez viņiem no latviešu puses vēl piedalījās T. Kronbergs, A. Kaļiņš, H. Jeckalējs, J. Niedra, J. Lejiņš un Ž. Zentiņš, bet no Baltijas sieviešu padomes latviešu delegācijas L. Krasta, H. Mangale, M. Rengarte un E. Podniece.

Gada sapulci atklāja un vadīja līdzšinējais prezidija pr-dis T. Kronbergs, sniedzot vispārēju ziņojumu par iepriekšējā gada darbību. Sakarā ar Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atcerēm rīkota kopīga Baltiešu nedēļa Toronto, kā arī gadskārtējais 14. jūnijā aizvesto piemiņas akts un citi sarīkojumi. Intensīvs darbs veltīts arī federācijas darbības paplašināšanai, lielākajos baltiešu centros dibinot federācijas nodaļas. Saimnieciskā ziņā iepriekšējā gadā kases apgrozījums bijis 3150 dol. apmērā.

Ziņojumu par Baltijas sieviešu padomes Kanadā darbu sniedza līdzšinējā prezidija pr-de L. Krasta, norādot, ka atbalstīti visi federācijas sarīkojumi, bet patstāvīgi rīkoti vairāki referātu vakari, un izkārtota daiļamatniecības un lietišķās mākslas izstāde Baltiešu nedēļas laikā. Vispārējus ziņojumus sniedza arī revīzijas komisijas pārstāvji, atzīstot darbību par pareizu un sekmīgu, tādēļ visiem darbiniekiem izteicama pateicība.

Plašākās pārrunās sapulces dalībnieki pakavējās pie pārstrādājamajiem BTFK statūtiem, ko arī turpmāk uzticēja īpašajai komisijai V. Upeslāča un A. Nausedas vadībā. Šī komisija statūtu projektu pabeigs līdz martam, kad sasauks federācijas sapulci to plašākai apspriešanai un pieņemšanai. Statūtu papildinājumi tagad sevišķi nepieciešami sakarā ar vairāku nodaļu dibināšanu citos baltiešu centros, paredzot tām visai plašu darbības loku vietējos apstākļos un zināmu līdzrunāšanu arī federācijas vispārējos jautājumos.

I. Heinso ierosināja federācijai nākotnē vēl vairāk koncentrēties uz politiski stingrāku darbību. Šai sakarā būtu izraugāma īpaša padomdevēju komisija, kuŗa sekotu visām politiskajām aktuālitātēm un notikumiem, dodot par tām savus atzinumus un ieteikumus federācijas prezidijam. Vispār, politiskajos jautājumos visa baltiešu darbība būtu virzāma caur BTFK, ko principā atzina par pareizu un aicināja prezidiju panākt šī ierosinājuma īstenošanu.

BTFK vadība katru gadu mainās rotācijas kārtībā. Šogad kārta pienākusi atkal lietuviešiem, kas par BTFK prezidija priekšsēdi izraudzījuši J. Simanoviču. Vicepriekšsēži būs latvietis A. Kaļiņš, lietuvietis L. Matukas un igaunis I. Heinso, sekretārs lietuvietis A. Kalendra, kasieris igaunis E. Aruja un prezidija loceklis T. Kronbergs, kas darba slodzes dēļ citus pienākumus vairs neuzņēmās. Revīzijas komisijā darbosies Ž. Zentiņš, A. Nausedas un H. Kuks.

Līdzīga gada sapulce notika arī Baltijas sieviešu padomei Kanadā, kuŗu vadīja līdzšinējā prezidija pr-de L. Krasta. Bez viņas no latvietēm vēl piedalījās A. Poškus un V. Medne. Ziņojumu par rīkotajiem referātu vakariem, Baltiešu nedēļas ietvaros organizēto izstādi un pieņemšanu, kā arī citiem pasākumiem sniedza pr-de L. Krasta. Pārrunās izskanēja doma, ka nākotnē būtu vēlams vēl biežāk rīkot dažādus referātus plašākai domu izmaiņai, tos organizējot paneļdiskusiju veidā.

Par Baltijas sieviešu padomes prezidija priekšsēdi izraudzīja lietuvieti Ireni Maikeldžonu, par sekretāri lietuvieti G. Tarvidu, kasieri — igaunieti H. Jogi un locekli latvieti A. Pošku. Vicepriekšsēdes būs L. Krasta, igauniete S. Luidsalu un lietuviete S. Vasiļkovska. Gada sapulcē piedalījās 20 dalībnieces.

R. N.

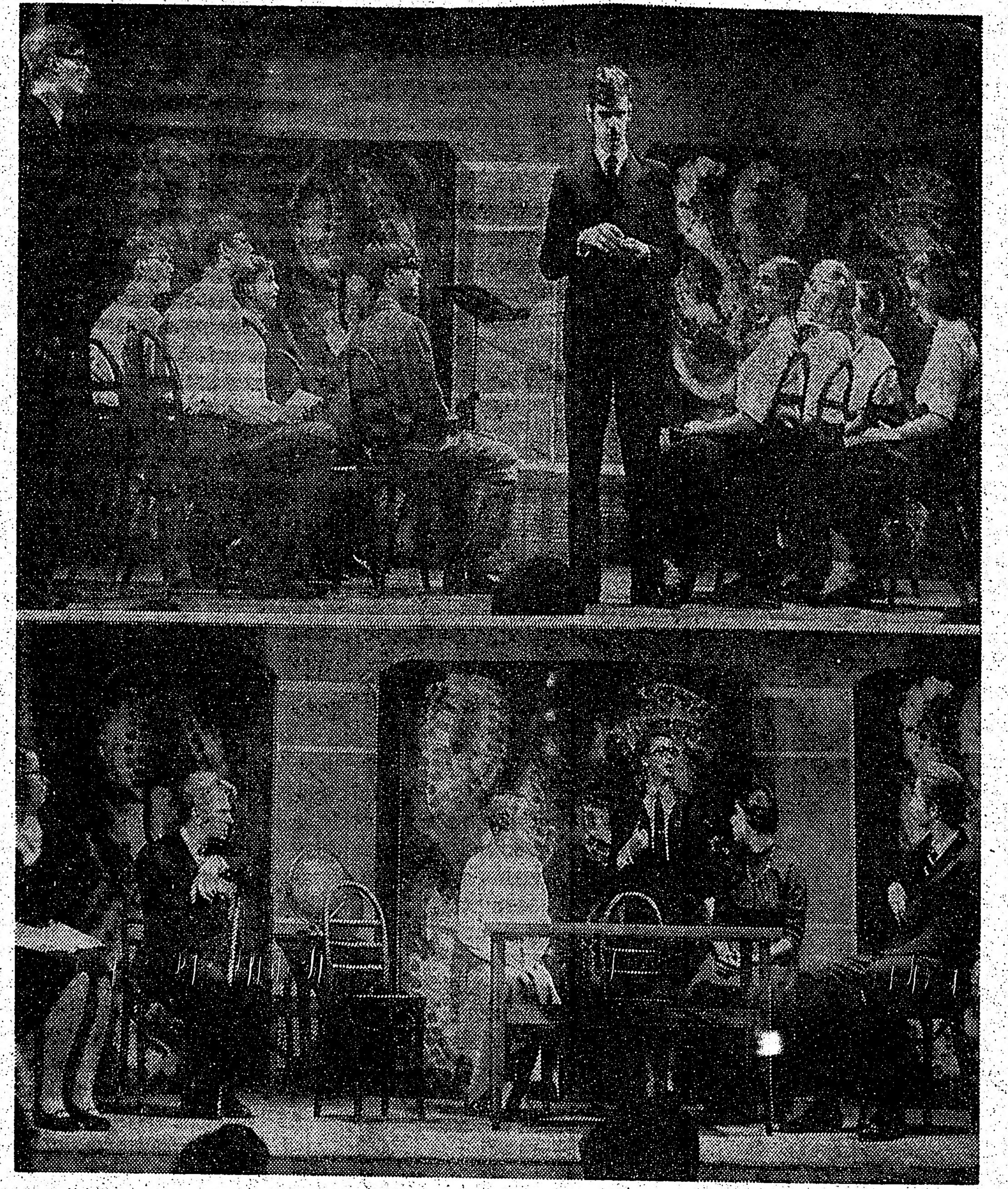

AINAS NO TORONTO ĢIMNAZISTU IZRĀDĪTĀS „JAUNAUDZES"

Augšā: Skolas direktors izskata „atzīšanās zīmītes", lai uzzinātu pazudušās naudas paņēmēju; no kreisās — inspektors (P. Ancāns), ģimnazisti (I. Ķīvīls, V. Pālens, A. Rozītis, R. Rūtīšis), direktors (A. Grants) un ģimnazistes (Z. Ezera, L. Mārsone, S. Leimane, I. Ezerkalna). — Apakšā: Debates skolotāju istabā par vainīgā sodīšanu; no kreisās — botāniķe (M. Kupere), klases audzinātājs Tijūnas (H. Miķelsons), vingrošanas skolotāja (R. Gribusta), vēsturniece (S. Indzere), ģeogrāfe (V. Kupere) un psichologs (P. Jansons). (Sk. rakstu 4. lappusē.) Foto: J. Liģers

Gada apgrozījums pārsniedzis 100.000 dol.

TORONTO SV. ANDREJA EV.-LUT DRAUDZES DARBĪBA AIZVADĪTAJĀ GADĀ

Tuvojoties gadskārtējai gada sapulcei, Sv. Andreja draudze Toronto sagatavojusi darbības pārskatu par aizvadīto gadu, kas ietveŗ ne tikai draudzes garīgo aprūpi, bet arī visas darbības nozares, tā sniedzot pārskatāmu ainu par vienu no mūsu lielākajām un vecākajām draudzēm. Vairāki pārskatā minētie fakti iepriecina un liecina par draudzes stabilitāti, saimniecisko stiprumu un sabiedriski rosīgu darbību. Vispirms jāmin draudzes stabilais locekļu skaits, kas šā gada sākumā bija 2020, to vidū 1556 pieaugušie un 464 vēl neiesvētītie. Par draudzes saimniecisko stiprumu liecina kases pārskats, kas visām nozarēm kopīgajā apgrozījumā uzrāda vairāk nekā 100.000 dol.

Draudzes mācītāja Ā. Čopa vadībā notikuši 55 dievkalpojumi, no tiem 9 draudzes lauku īpašumā Sidrabenē. 11 dievkalpojumi bijuši īpaši veltīti bērniem un jauniešiem. Vairākos dievkalpojumos piedalījušies arī viesi-mācītāji no citām draudzēm, tos kuplinājuši arī solisti, vienā gadījumā Montrealas vīru koris Junda, bet draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā dziedājis 8 dievkalpojumos. Kristīti 19 bērni, iesvētīti 25 jaunieši, salaulāti 16 pāŗi, no tiem 7 jauktās laulībās, pēdējā gaitā izvadīti 22 draudzes locekļi. Māc. Ā. Čops aprūpējis arī Kičeneras latviešu draudzes kopu.

Draudzes padome pr-ka R. Rozes vadībā kārtojusi vispārējās un administrātīvās lietas. Sidrabenes bērnu vasaras nometnes paplašināšanai piepirkta zeme 4 akru platībā. Parakstīts līgums ar Latviešu sporta apvienību Kanadā par plaša sporta laukuma izbūvi Sidrabenē. Kopīgi ar igaunu draudzi izdarīts baznīcas ērģeļu kapitālremonts, par kuŗu no latviešu puses izdoti 4000 dol. Atbalstīta 3 draudzes jauniešu piedalīšanās Divreizdivi nometnē, sedzot katram 50 dol. no izdevumiem. Padomes tiešie ienākumi, iepriekšējā gada atlikumu ieskaitot, bijuši 43.938,49 dol.; izdevumi 40.028,44 dol. Baznīcas remontiem izdoti 4586 dol., baznīcas obligācijas nomaksai 3550 dol., LELDAi — 1572 dol., sinodei 1000 dol., palīdzības darbam okupētajā Latvijā — 1000 dol.; atmaksāts arī 4000 dol. aizņēmums veco ļaužu nama fondam, kuŗā pašreiz uzkrātā summa ir 11.201,74 dol.

Draudzes dāmu komiteja, darbojoties A. Ķikules vadībā, sarīkojusi gadskārtējo bazāru, vairākus draudzes un referātu vakarus, kā arī sekmējusi visus draudzes sarīkojumus, iekārtojot kafijas galdus un gādājot par viesu pacienāšanu. Aizvadītajā gadā komiteja ieņēmusi 1947,86 dol. un izdevusi 1682,67 dol. Palīdzības darbam draudzes locekļu aprūpē izdots 521 dol., bet trūkumcietējiem okupētajā Latvijā un palīdzībai Vācijā nosūtīti 215 dol. Kopā ar agrāk uzkrātajiem līdzekļiem dāmu komitejas kasē pašreiz ir 1189,33 dol.

Viens no plašākajiem saimnieciskajiem pasākumiem ir draudzes lauku īpašums Sidrabene, kuŗu pārzina īpaša pārvalde P. Plīša vadībā. Arī aizvadītajā gadā turpināta Sidrabenes izveidošana, paplašināšana un uzkopšana. Pabeigta jaunā tenisa laukuma izbūve, kuŗu varēs izmantot arī kā deju laukumu sarīkojumos. Jaunbūvētais peldētavas aizsprosts kalpos arī kā pārbrauktuve, savienojot abu upes krastu laukumus. Turpināta ceļu uzlabošana un jaunu ceļu izbūve, kā arī vairāki citi lielāka apmēra darbi. Visi darbi pa lielākai daļai veikti talku veidā, bet par nepieciešamajiem materiāliem vien izdoti ap 2000 dol. Sevišķi iecienīts kļuvis gadskārtējais Jāņu vakars, kas pērn bija pulcinājis ap 2300 apmeklētāju un Sidrabenes pārvaldei deva 1650 dol. atlikumu. Labi izdevies arī Hamiltonas meiteņu kvinteta Rota koncerts.

Bērnu vasaras nometnē Sidrabenē aizvadītajā gadā piedalījušies 243 bērni un jaunieši kā no Kanadas, tā arī ASV. Nometne ir labi iekārtota un darbojas saskaņā ar Ontario provinces noteikumiem. Domāts par tālākiem uzlabojumiem un telpu paplašināšanu. Pērn nometne darbojās 7 nedēļas, bez parastajām nodarbībām notiek arī īpašas mācības peldēšanā, tenisā un volejbolā, tāpat zīmēšanā. No nometnes organizētajiem lielākajiem sarīkojumiem minami gadskārtējie bērnu svētki, jaunatnes sporta svētki un pērn arī īpaša teātŗa izrāde, kuŗu bija sagatavojusi Rita Gribusta. Nometnes atbildīgais vadītājs bija māc. Ā. Čops, meiteņu nometni vadīja N. Pulciņa, zēnu — J. Vāgnere, mazo bērnu nometni — R. Jūrmala, administrātore bija G. Rāviņa, bet nometnes saimniece A. Kodola. Bez minētajiem nometnē vēl darbojās 7 vadītāji un 9 vadītāju palīgi, bet virtuvē 6—8 darbinieces. Kopīgie ienākumi bijuši 14.623 dol., no tiem nometnes dalībnieku iemaksas — 10.604 dol., sarīkojumi devuši 1198 dol., draudzes pabalsts — 500 dol. un dāmu komitejas pabalsts 200 dol. Nometnes darbinieku atalgošanai izdoti 5118 dol., uzturam — 4864 dol. Atlikums bijis 528 dol.

Draudzes svētdienas skola darbojas 5 vecuma grupās, piedaloties 65 bērniem. Sākot ar 13 gadu vecumu, bērni pāriet īpašā jauniešu grupā, kuŗu vada māc. Ā. Čops. Tās nodarbības apmeklēja 25 jaunieši. Svētdienas skolu vada A. Cēbere, bez kuŗas vēl darbojas 5 skolotāji un 2 palīgskolotāji. Notikušas divas skolotāju sanāksmes un divas bērnu vecāku sapulces. Skolas audzēkņi ar priekšnesumiem piedalījušies vairākos draudzes sarīkojumos, Ziemsvētku eglītei sagatavojot speciālu bērnu ludziņu. Skolas uzturēšanai nepieciešamos līdzekļus piešķir draudze, bet nelielas kollektes dažādiem mērķiem ziedo arī paši bērni. Tā svētdienas skolas kopīgie ienākumi bijuši 1369,23 dol., bet izdevumi 851,83

(Nobeigums 5. lpp.)

Atkal Berlīne...

Pad. savienības sūtnis Carapkins brīdinājis Bonnu, ka Maskava sāks nopietnu akciju, ja Rietumvācijas valsts prezidenta vēlēšanas 5. martā notiks Rietumberlīnē, kā tas pašreiz plānots. Laikrakstam „Koelnische Rundschau" sniegtā intervijā Carapkins izteicies, ka Pad. savienība neciešs šādas vēlēšanas Berlīnē. Šis brīdinājums nāca pēc Austrumvācijas uzsāktās kampaņas pret katru šāda veida politisku akciju Rietumberlīnē, kuŗu komūnistu vadoņi neatzīst par Rietumvācijas sastāvdaļu, ko vienmēr izteikti pasvītrojuši. Ulbrichts un Austrumvācijas valdība savās notās Bonnai un Rietumberlīnei piedraudējuši, ka rīkošanās pret šo atzinumu izraisīs nopietnas sekas, apšaubot Rietumberlīnē notiktās vēlēšanas par provokāciju.

Rietumvācijas ārlietu ministrija, reaģējot uz šo padomju sūtņa Carapkina interviju, paskaidrojusi, ka federālo vēlēšanu kollēģija regulāri sanākusi Rietumberlīnē jau 15 gadu un kā marta vēlēšanas nepārkāpj pilsētas četru varu statusu. „Mēs nespējam pieņemt, ka Pad. savienība vienpusīgi mainītu Berlīnes statusu," ir Bonnas valdības uzskats.

Zīmīgi, ka Maskavas brīdinājums nācis tieši pēc sūtņa Carapkina nesenās tikšanās ar Bonnas valdības ārlietu ministru Brantu, solot veselīgu pagriezienu Pad. savienības un Rietumvācijas attiecībās.

Maskava no jauna sākusi cilāt arī Apvienoto nāciju chartu, kuŗa it kā dod Pad. savienībai tiesības iejaukties Rietumvācijas politikā, ja tā vērsta uz militārismu un fašisma atdzimšanu. Politiskie novērotāji secina, ka Pad. savienības jaunā akcija vispirms vērsta, lai mēģinājums piespiest Rietumvācijas attiecības no protestiem pirmās atomieroča parakstīšanai, par kuŗa ratificēšanu tagad iestājies arī ASV prezidents Niksons. Tiekoties ar Brantu, Pad. savienības sūtnis Carapkins devis solījumu, ka Maskava netraucēs atomenerģijas lietošanu Rietumvācijā miermīlīgos nolūkos.

Rietumvācijas kanclers Kīzingers pasvītrojis, ka Bonna atomlīgumu neparakstīs, kamēr Pad. savienība pastāvēs uz savām tiesībām iejaukties Rietumvācijas iekšējās lietās.

Pēteris Aigars

Nacionālās strāvas un jaunstaļinisms

Londonas lielais svētdienas laikraksts „Sunday Times" janvārī trīs nedēļas no vietas sniedza labi informēta padomju dzīves pazinēja anonimus rakstus par to, kas notiek Pad. savienībā 50 gadu pēc komūnistiskās revolūcijas. Autora atzinums ir šāds: „Viens no Krievijas vēstures pastāvīgajiem fainomeniem ir tas, ka varas turētāji pratuši izolēt rietumnieciski noskaņotos intelektuāļus un aizkavējuši tos sagrābt politisko varu, tā saglabājot valdības autokratiski - reliģisko būtību. Ko tas nozīmē, zīlējot Pad. savienības nākotni? Jaunstaļinisms, ikdienišķās dzīves pelēkums, cilvēku savstarpējās attieksmes, intelektuāļu pesimisms, kas apvienots ar dziļu dzimtenes mīlestību, par spīti visām grūtībām, atklāj kaut ko pavisam primitīvu, bet dziļi iesakņojušos: Pad. savienība ir un paliek krieviska. Šī reize nav domāta, lai iesāktu plašas diskusijas par to, cik lielā mērā komūnistiskā sabiedrība ir pretrunā krieviskajai. Būtībā šī sabiedrība ir viens un otrs. Krievu komūnisms par visām lietām ir krievisks, kas loģiski atšķiras visādā ziņā no visiem citiem komūnisma veidiem. Uzturēdamies vairākus gadus padomju zemē, likās, ka Pad. savienība kļūst arvien krieviskāka un mazāk komūnistiska. Internacionālais komūnisms sašķelas dažādās frakcijās, kuŗām ir nacionālas iezīmes un šīs tendences, liekas, paātrināsies."

„Sunday Times" autors nepasaka visu, neiztirzā visas padomju problēmas, bet tikai krievu tautas tendences. Bet krievi nav vienīgie, kas apdzīvo milzīgo lielvalsti, un grūti attieksmē uz padomju vēsturi lietot tās pašas mērauklas, kuŗas bija liekamas lietā Krievijas imperijas politisko dimensiju un īpatību raksturošanai. Toreiz krievi bija vairākuma, tagad mazākuma tauta. Taču viss tas, kas rakstīts „Sunday Times" slejās, ir raksturīgs un vērā liekams. Visinteresantākais ir ideoloģiskais dalīšanās process. Tam tikko „Pravda" 24. janvāŗa numurā pieskāries, kaut arī ne tieši, Lietuvas partijas oficioza redaktors G. Zimanas. Jābūt kādam svarīgam iemeslam, kādēļ aicināts talkā Zimanas, lai „atdzīvinātu" sen mirušo Ļeņina nacionālās politikas līķi, kuŗš pat nav iebalzamēts. Staļins pārvilka pirmo svītru padomju tautu līdztiesībai, bet jaunstaļinisti, kā to saskatījis britu laikraksta pārstāvis, iet daudz tālāk. Pad. savienība kļūst krieviskāka.

Zimanas, rakstīdams par tā dēvētajām nacionālajām un lokālpatriotisma tendencēm Lietuvā, skaŗ visas padomju imperijas problēmas, jo citādi šis raksts nebūtu parādījies „Pravda" slejās. Viņš konstatē: „Pirmajos gados pēc kaŗa Lietuvā bija nojaušama nacionāla noskaņa diezgan plašās iedzīvotāju aprindās. To veicināja apstāklis, ka vairāk nekā 20 gadu Lietuvā saimniekoja buržujiskie nacionālisti." (Zimanas, protams, nedrīkst teikt, ka Lietuva bija neatkarīga; — P. A.) Pēc tam komūnistiskajās republikās sācies izšķirējs uzbrukums buržujiskajam nacionālismam. Cīņa notikusi galvenokārt idejiskās audzināšanas laukā, lai iznīcinātu pagātnes paliekas cilvēku apziņā, talkā ņemot arī jaunos ražošanas līdzekļus. Bet: „Tas vēl nenozīmē, ka ir pilnīgi izdeldētas nacionālās ideoloģijas paliekas," uzsveŗ Zimanas un turpina: „Lai vienā vai otrā veidā pakļautos nacionālajiem strāvojumiem, nav nemaz jābūt pašam cēlušamies no buržujiskās sabiedrības, kā tas dažkārt liekas. Šī ideoloģija vai tās parādības var iefiltrēties pat tādu cilvēku apziņā, kas savām acīm nav redzējuši buržujisko sabiedrību... Mums vēl ir ļaudis, kas, atzīdami sociālistisko ideoloģiju visā pilnībā, turpina vēl daļēji palikt vienā vai otrā jautājumā nacionālo uzskatu un tradiciju ietekmē. Ļeņins jau brīdināja, ka komūnists nav apdrošināts pret nacionālistiskām kļūdām."

„Buržujiskā nacionālisma paliekas," turpina Zimanas, „savijas ar visām citām paliekām, kuŗas ir ārkārtīgi daudzveidīgas. Vēl sastopami cilvēki, kuŗi nesaprot brālīgās palīdzības lielo spēku un tautu savstarpējo sadarbību mūsu valstī... Nacionālisma paliekas var izpausties arī nacionālā egoismā un lokālpatriotismā. Nereti nacionālisma paliekas izpaužas nepareizos zinātniskos uzskatos par tautas vēsturi, tās pagātni. Lietuvas komūnistiem bieži vajadzēja pūlēties, lai novērstu pagātnes feodālisma daudzināšanu, nekritisku izturēšanos pret dažiem buržujiskiem liberāļiem. Vēl ir sastopami gadījumi, ka cilvēki, spekulēdami ar savu nacionālo izcelsmi, cenšas iegūt sev šādas vai tādas priekšrocības."

„Sevišķi bīstamas nacionālisma paliekas kļūst tad, kad tās maskējas ar partijas politiku," atzīstas Zimanas, „uzdodas gandrīz par tās praktisko īstenotāju. Lokālpatriotisms var izpausties centienos panākt savas republikas vai novada uzplaukumu, dibinoties uz nacionālajiem kadriem, lai līdz galam izmantotu visas iespējas. Vissarežģītākais ir tas, ka šie centieni ne vienmēr ir divkosība vai krāšana, bet ļoti bieži pašapmānīšanās un maldīšanās."

Kādu recepti tad Zimanas paredz šīs kaites ārstēšanai? Protams, viņš piesauc atkal Ļeņinu: „Jau Ļeņins uzsvēra, ka nacionālā neuzticība nevar starp tautām izzust ātri. Lai izdeldētu nacionālisma paliekas, vajadzīgs laiks." Viens vainīgais, tātad, būtu atrasts — laiks. Otrs kaitētājs izrādās kapitālistu valstis, kuŗas esot ieinteresētas saglabāt nacionālās paliekas. „Viņi dara visu, lai atdzīvinātu tās, sanaidotu mūsu tautas," pasvītro Zimanas. „Nacionālos aizspriedumus apkaŗojot, nedrīkst aizmirst arī tā saucamos reliģiskos aizspriedumus, jo nacionālisms sasaucas ar reliģiskajiem aizspriedumiem. Reliģiskais pasaules uzskats, pati ticīgo organizācija (draudzes) palīdz pasargāt nacionālo ideoloģiju, sēt neuzticību pret citādu uzskatu cilvēkiem..."

Lai atrastu izlīdzinājumu un mīkstinātu raksta uzbrucēju raksturu, Zimanas paskaidro, ka Ļeņina nacionālā politika nepieļauj nesmalkjūtīgu apiešanos ar tautu nacionālajām īpatībām, tradicijām, nevērības izrādīšanu citām valodām un nosoda to vērtību nenovērtēšanu... Taču tā ir tikai teorētiska mākoņu stumšana virzienā pret vēju.

„Padomju Latvijas Komūnists" 1964. gada 2. numurā bija ievietojis Dz. Šmidres rakstu, kas tieši veltīts nacionālajām attieksmēm un valodai komūnisma audzināšanas un nacionālās saplūdināšanas sekmēšanai. Šmidre šo tuvināšanās un saplūdināšanas procesu raksturo šādi: „Tuvināšanās ir tāds process, kad nāciju savstarpējās ietekmēšanās un savstarpējās bagātināšanās rezultātā pakāpeniski tiek radīti apstākļi, lai pārvarētu visu, kas atšķiŗ vienu nāciju no otras, un formējās kopīgās iezīmes visās nāciju materiālās un garīgās dzīves sfairās... To veicina arī tas, ka pakāpeniski savu bijušo nozīmi zaudē savienoto republiku robežas... Dažas valodas izpilda starpnacionālās sazināšanās funkcijas, citas ne-

(Nobeigums 8. lpp.)

Kuršu cīņas ar ziemeļniekiem

ARNOLDA KURŠA PIEZĪMES PAR V. BIĻĶINA GRĀMATU „KURSA UN KURŠU CĪŅAS" (1)

Mag. hist. V. Biļķins savā ievērojamajā grāmatā „Kursa un kuršu cīņas" (izdevis Pilskalna apgāds Linkolnā 1967. g.) apcer laika posmu no 9. — 13. gadsimtam. Darbā izteiktās atziņas ir pamatotas ar literātūru, kuŗa norādīta lappušu zemtekstā.

Attieksmē uz grāmatas pirmo nodaļu „Kuršu cīņa ar normaņiem", kuŗa veltīta jūras kaujām, bet kurā iemānījušās arī interpretācijas par cīņām uz sauszemes, trūkst precīzu avotziņu norāde, kas eventuāli spētu autora apgalvojumus pamatot. Šo norāžu trūkuma dēļ atļaujos īsumā skart dažas dīvainības, kuŗas uzietas pirmajās 30 lappusēs.

Tā, piemēram, 9. lappusē lasām: „Vēstures avoti kādus trīssimt septiņdesmit piecus gadus stāsta par kuršu jūras akcijām." Šis apgalvojums var radīt ilūziju, ka vēstures avoti tiešām 375 gadus stāstījuši par kuršu jūras akcijām — ar secinājumu, ka šādai stāstīšanai būtu jārezultējas akciju iespaidīgā dokumentācijā. Nediskutējot par to, kādu saturu autors ielicis vārdkopā „stāsta par kuršu jūras akcijām", lai še uzskaitīti visi pirmavoti, arī tie, kuŗos nekādas speciālas akcijas nav apcerētas vai stāstītas, bet no kuŗiem var secināt, ka kurši bijuši agresīvi jūrnieki.

1) Snorra Sturlusonar „Sögur noregs konunga III" (Heimskringla), Uppsala, 1870, kap. 24: „Dānija, kā jūs visi zināt, ir ārkārtīgā mērā pakļauta vendu, kuršu, sakšu un citu austrumnieku postīgai darbībai. Tādēļ es dāņiem esmu apsolījis vadoni zemes pārvaldīšanai un sargāšanai." Kap. 50: Hokons kļuva par ķēniņa Svena valsts aizsargātāju no vīkingu uzbrukumiem. Vendi, kurši un citi austrumnieki Dāniju ļoti postīja. Viņš uzturējās kaŗa laivās kā ziemu, tā vasaru."

2) „Sögur danakonunga" (Knytlingasaga), Köbenhavn, 1919. — 25., kap. 29: „Kamēr Dānijas ķēniņš bija Haralds Heins, pārkāpumus, vienalga, vai tos bija izdarījuši vietējie, vai vīkingi — kurši un citi austrumnieki, kas tolaik Dānijā siroja, maz sodīja." (Kap. 87: „Tas notika kādā vasarā. Viņš (sembu tirgotājs Vidgauts, — A. K.) buroja mājup no austrumiem. Kad viņš bija sasniedzis Kursu, gadījās, ka jūrā savās laivās bija kurši, kuŗi tam tuvojās, gribēdami to nogalināt un aplaupīt. Tā kā viņam bija tikai viena laiva, bet kuršiem vairākas, tas atzina par prātīgāku cīņā neielaisties. Viņš gribēja izbēgt un buroja uz Sembu." Kuršu vajāts, Vidgauts tomēr bija spiests doties uz Dāniju. Kurši vajāšanu pārtrauca. Kap. 123: Drepnir kurir (kuršu nogalināšana). Nodaļa īsumā aprāda situāciju, kādā dāņi apkāva kuršus Ēlandē. Bet par to vēlāk.

3) Saxo Grammaticus „Gesta Danorum", Strassburg, 1886, Liber XIV. Šī grāmata diezgan plaši stāsta par to pašu notikumu, kas minēts Knītlinga sāgas 123. nodaļā. Notikuma laiks — ap 1170. gada Jāņiem.

Šis nu būtu visas avotziņas, kuŗas apliecina kuršus kā sirotājus „normaņu" zemēs. Heimskringlas 24. nodaļā teikto var attiecināt uz 1035. gadu, kad ķēniņš Magnus, saukts Labais, uzrunājot dāņus, iecēla Svenu par Dānijas jarlu. Heimskringlas 50. nodaļā sacītais pierakstāms 1047. gada notikumiem, kad Svens, pats kļuvis par ķēniņu Dānijā, tai par jarlu izraudzīja Hokonu Ivarsonu. Kā redzams, Heimskringla par atsevišķām kuršu izdarībām nemaz nerunā, tikai divās vietās ar vieniem un tiem pašiem vārdiem vienā teikumā atzīmē, ka kurši sirojuši Dānijā. Līdzīgi tas pats pateikts Knītlingu sāgas 29. nodaļā un attiecināms uz Haralda Heina valdīšanas laiku no 1076. — 1080. gadam. Tikai Knītlingu sāgas 87. un 123. nodaļa sniedz īsu ziņojumu par kuršu jūras akcijām vārda tiešajā nozīmē, t. i. par kuršu uzbrukumu Vidgautam apm. 1115. gadā un iebrukumu Ēlandē 1170. gadā.

Varam secināt, ka abas islandiešu sāgas un „Gesta Danorum", sarakstītas 13. gadsimtā, piecos gadījumos piemin kuršu sirotājus Skandinavijā un vienā gadījumā Kursas piekrastes ūdeņos. Trīs gadījumos tas pateikts vienā teikumā, divos gadījumos puslappusē, bet Saksis Gramatikis stāstu izvērsis vairākās lappusēs.

Viss materiāls ziņo par kuršu sirotājiem laika posmā no 1035. — 1170. gadam, t. i. par kopā 135 gadiem. Šai posmā 12-gadīgu kuršu aktivitāti (1035. — 1047.) apliecina Heimskringla; 4-gadīgu (1076 — 1080) Knītlingu sāga un 2 atsevišķas akcijas (1115. un 1170. g.) Knītlingu sāga un „Gesta Danorum".

Nav jāšaubās, ka avotziņas atspoguļo tikai ļoti niecīgu, gandrīz pilnīgi neievērojamu daļu no dzīves, kuŗa rosījusies Baltijas jūrā un tās apskalotajos krastos gadsimtos pirms un pēc pirmā gadu tūkstoša. Kritiski pārbaudīts materiāls tomēr nevar būt par iemeslu pasniegt minējumus un pieņēmumus kā vēsturiskas patiesības.

Daudz [illegible] mūs pieved Latviešu Indriķa „Livonijas chronika" (Heinrici chronicon Livoniae, Hannoverae, 1955), kas vairs nestāsta par kuršu cīņām ar ziemeļniekiem. „Jūras akcijas" ievērojot chronoloģiskā secībā, var norādīt, ka nodaļā XIV, ir aprakstīts kuršu flotes efektīvais uzbrukums bīskapa Alberta kuģiem 1210. gadā; nodaļā XIV-5 norādīts uz kuršu mazīgo floti, 1210. gadā apšaudot Rīgu; nodaļa XIV-31 stāsta par kuršu sakaušanu [illegible] dažus gadus vēlāk. Arī šīs akcijas ir notikušas 5 gadu laikā posmā. Mūsu rīcībā, tātad, ir ziņas par jau pieminētajām laika atstarpēm no 1035. — 1250. gadam, t. i. par 180 gadiem.

Kuršu jūras akcijās V. Biļķins iesaistījis arī Sv. Ansgara biogrāfijā lasāmo dāņu neveiksmi Kursā, par kuŗu pašam biogrāfijas autoram Rimbertam (Vita Anskarii auctore Rimberto, Script. rer. Germ., Hannoverae, 1884) zināms sekojošais (nodaļa XXX-30): „Kad beidzot dāņi to (kā kurši nomierinājuši zviedru jūgu, — A. K.) uzzināja, [illegible] bīskapa kungs ieradās šo sveošu zemes daļā, savākuši lielu laivu skaitu, pārcēlās uz šo zemi (Kursu, — A. K.), vēlēdamies to nolaupīt un sev pakļaut. To (kuršu, — A. K.) valstī bija pieci pavalstis. Kad tajās dzīvojošie ļaudis dabūja ziņu par viņu ierašanos, tie sapulcējās kopā, [illegible] vīrišķīgi pretoties un aizstāvēt savus īpašumus. [illegible] viņi izlaupīja [illegible] sudrabu [illegible]."

Neviena cita avotziņa Rimberta stāstīto neapstiprina, nedz apšauba vai noliedz. Tā ir pilnīgi izolēta. Grobiņā atsegtos kapu laukus ar gotlandiešu un sveošu tipa priekšmetiem mēdz saistīt ar Rimberta aprakstītajiem notikumiem. Ir grūti no archaioloģiskiem faktiem atvasināt politiskas iedabas notikumus, bet tikpat kā neiespējami nolasīt pašas norises.

Rimberta stāstīto V. Biļķins savas grāmatas 11. lappusē interpretē šādi: „Kuršu kuģi uzbruka dāņu flotei, uzvarēja to un sagūstīja pusi no kuģiem. Viņu karaspēks sakāva savukārt dāņus, kas no kuģiem bija izkāpuši krastā un noguldīja uz kaujas lauka pusi no dāņu kareivjiem."

Var teikt, ka šāda variācija par Rimberta tematu ir neizdevies mēģinājums problēmas „vienkāršošanā". Kaut Rimberts ne ar vienu vārdu nepiemin, ka būtu notikusi kauja starp dāņu un kuršu jūras spēkiem, V. Biļķinu tas tomēr nekavē piešķirt kuršiem uzvaru pār visu dāņu floti jau pašā (iedomātās) jūras kaujas sākumā. Bet — ja jau visa flote ir uzvarēta, kādēļ tad sagūstīt tikai pusi? Vai tad nesagūstītā puse būtu noslīcināta? Nē — nesagūstītā puse bija izkāpusi krastā, tai uzbruka kurši un „noguldīja uz kaujas lauka (atkal) pusi no dāņu kareivjiem". Vai tad kurši dāņu floti nemaz nebūtu uzvarējuši? Vai tad kurši būtu iznīcinājuši ¾ no dāņu karaspēka? — „Kad tajās (t. i. 5 kuršu pavalstīs, — A. K.) dzīvojošie ļaudis dabūja ziņu par viņu ierašanos, tie sapulcējās kopā..." Nav iespējams cits secinājums, ka kurši sāka pulcēties tikai tad, kad dāņi jau bija ieradušies, varbūt redzami jūrā. Tautas pulcināšana no 5 pavalstīm var norādīt vienīgi uz dāņu lielo karaspēku. Šī pulcināšana arī izslēdz kuršu uzbrukumu, un Rimberts jau arī saka: „...sāka vīrišķīgi pretoties un aizstāvēt savus īpašumus." Bet kurši sāka pretoties tikai tad, kad tie no 5 pavalstīm bija sapulcējušies. Varētu jautāt: ko darīja dāņi tai laikā, kamēr kurši pulcināja karaspēku? Jādomā, ka nesēdēja jūrmalā un negaidīja kuršu ierašanos. Nav arī nemaz zināms, kur dāņi savas laivas novietoja. Varbūt Liepājas ezerā? Varbūt Lības upē vai pie Zēbergas (Grobiņas?) pils? To Rimberts nesaka. Ticamākais ir, ka dāņu uzbrukumam bija kāds noteikts mērķis, kuŗu tiem vajadzēja sasniegt kājām, un ka kuršu rīcībā bija tikpat daudz laika karaspēka pulcināšanai, cik laika dāņiem prasīja karaspēka pārvietošana. Ievērojot Rimberta norādi, ka dāņiem atņemtais sudrabs bija novietots Apūles pilī, nebūtu nepareizi pieņemt, ka dāņu uzbrukums bija vērsts tieši pret Apūli. Kā vēlāk Rimberts norāda, pārgājiens no Zēburgas līdz Apūlei prasīja 5 dienu laika (ap 70 km). Ja pieņemam, ka Kursas jūrmala varēja būt ap 50 jūdžu gaŗa, tad varam iedomāties, cik ilgs laiks pagāja kuršu spēku savilkšanai. Ja arī kurši būtu vēlējušies dāņiem uzbrukt uz jūras, tiem tas nebūtu bijis iespējams attālumu dēļ. Bet uzbrukuma problēmu uz jūras 25. lappusē atrisina V. Biļķins pats, rakstīdams: „Atšķirībā no grieķiem, viņi (kurši, — A. K.) neizlietoja, tāpat kā vīkingi, savus kuģus par ieroci kaujās uz jūras."

No Rimberta kaujas rezultāta paziņojuma „...puse dāņu palika nokauti kaujas laukā, pusi no laivām viņi izlaupīja..." var secināt, ka pēc puses dāņu apkaušanas puse viņu laivu palika bez airētājiem Kursas ūdeņos. Arī tā, droši vien, nav visa patiesība. Bet konstrukcijai, „kā tas īsti notika", nav nekāda pamata.

V. Biļķins dāņu iebrukumu Kursā datē ar 852. gadu, to pamatojot ar faktu, ka Ansgars tā paša gada oktobrī neesot piedalījies Mincas koncilā. Neviena avotziņa nestāsta, kur Ansgars tad atradās. Varētu jau arī pieņemt, ka Ansgars šai laikā būtu paguvis Zviedrijā ierasties, bet viņa ierašanās vien ir nepietiekams arguments, lai dāņu uzbrukumu datētu ar 852. gadu. Rimberts nesaka „...tai gadā, kad bīskapa kungs ieradās sveošu apdzīvotajā zemes daļā", bet gan „...laikā, kad bīskapa kungs jau bija ieradies...", t. i. kaut kad Ansgara dzīves laikā Zviedrijā.

(Turpinājums sekos)

Nevēlamās piedevas

Nepatīkams piedzīvojums gadījies kādai Redingas ģimenei, kuŗa no Pensilvēnijas bija iebraukusi Ņujorkā, lai piedalītos kādā latviešu sarīkojumā. Ģimene apmetās kādā viesnīcā Manhatenā, bet savu automašīnu nodeva durvju sarga rīcībā novietošanai garāžā, kā Ņujorkas viesnīcās parasts. Liels tomēr bija pārsteigums nākošajā rītā, kad ģimene gatavojās apmeklēt Latviešu preses biedrības pr-ka V. Irbes referātu Bruklinā: automašīnu garāžā nevarēja atrast un vēlāk noskaidrojās, ka tā nozagta. Tikai pēc trim nedēļām Ņujorkas policija Redingas latviešu ģimenei paziņoja, ka automašīna atrasta Bronksas dienvidu rajonā, kuŗu galvenokārt apdzīvo nēģeri. Apcietināts arī vainīgais — kāds melnais, kas jau 15 gadu pavadījis labošanas iestādēs. Ģimene mašīnu varēja saņemt tikai pēc tam, kad policijai apliecināja, ka nav to labprātīgi devuši izbraucienam...

Ņujorka ir lielpilsēta, kurā dažādas priekšrocības, bet piedzīvojami arī dažādi nepatīkami pārsteigumi. Bez labās darba izpeļņas, bez daudziem augstvērtīgiem mākslas sarīkojumiem, Ņujorkā jārēķinās arī ar to, ka var rasties „zaudējumi mantai vai miesai". Mūsu laikrakstos samērā maz parādās ziņas par Ņujorkas latviešu piedzīvojumiem tumsas stundās vai pārsteigumiem dzīvokļos, pārrodoties no darba. Ja tumsā izrauj rokas somiņu, izsit uz ielas novietotai automašīnai logu un pievāc no tās visu, kas liekas vērtīgs, kaut arī tās būtu tikai latviešu grāmatas, kas vēlāk iesviestas atkritumu tvertnē, nav vairs pārsteigums. Pat dievkalpojuma laikā pa logu ir sviesti akmeņi. Tā, piemēram, Latvijas valstssvētku dievkalpojuma laikā pie baznīcas dežūrēja policija. Nav arī nekas jauns vairs, ja pa darba laiku kāds apciemo dzīvokli, atmūķējot atslēgu vai arī iekāpjot pa ugunsdzēsēju kāpnēm caur logu, un paņēmis vērtīgas lietas, kuŗas var panest. Dažas ģimenes šādus „apciemojumus" piedzīvojušas pat vairākas reizes, it sevišķi sliktākajos rajonos. Nelūgto ciemiņu iecienīti priekšmeti ir rotas lietas, bet dzintars dažos gadījumos atstāts, laikam uzskatot to par mazvērtīgu. Arī rakstāmmašīnas un mazie radio uztvērēji šādos gadījumos nozūd.

Nākot mājās no sēdēm vai sarīkojumiem, tumšos ielu stūros jaunieši mēģinājuši sievietēm izraut rokas somiņas, kas daudzos gadījumos ir sekmējies, bet citos tie ar saucieniem pēc palīdzības aizbaidīti. Vakara stundās ikvienā pazemes stacijā un vilcienā dežūrē policisti. Tas gan noziegumu skaitu samazina, bet tos neizskauž.

Ir, varbūt, dīvaini, bet šādi kriminālgadījumi galvenokārt notiek pilsētas robežās, bet priekšpilsētās vai Longailendā to gandrīz nav. Še dažreiz gadās, ka policija noķer par ātru braukšanu vai izraksta „biļeti" par nepareizi novietotu mašīnu, kas tomēr notiek reti. Citas nelaimes še latviešus gandrīz nepiemeklē.

Bez noziegumiem vai vismaz balēm no dažādiem kriminālliem notikumiem latviešu stāvokli Ņujorkas pilsētas robežās vēl pasliktināja skolotāju streiks, jo bērni skolas sāka apmeklēt tikai novembra vidū. Arī pēc mācību uzsākšanas neviens nebija drošs, vai tās notiks arī nākošajā dienā. Var taču gadīties, ka atkal kāds sāk skolās rīkot nemierus vai vismaz nekārtības, kuŗas varētu novest pie skolu slēgšanas vai jauna skolotāju streika. Ja pārvākšanās uz citu pilsētu vai pat citu ASV apgabalu nemaksātu tik daudz naudas, ļoti iespējams, ka daļa Ņujorkas latviešu meklētu jaunas mājvietas.

Par spīti visiem šiem uztraukumiem, nepatikšanām un neērtībām, Ņujorkā tomēr ir priekšrocības, kuŗu citur nav. Izpeļņa še, varbūt, lielāka nekā citur, izpriecas un kultūras baudījumu krietni vairāk nekā citur, latviešu sabiedrība arī pietiekama, vismaz viens sarīkojums katru nedēļas nogali, bet parasti vairāki. Ņujorkā var dzīvot arī bez angļu valodas zināšanām, kaut arī latviešu valodā iestādēs saprasties nevar, taču vienmēr ir iespējas izmēģināt citu mēli. Pie mazām nepatikšanām Ņujorkas latvieši pa lielākai daļai ir pieraduši un dažreiz tās pārrunā tikai savā starpā, iestādēm neko neziņojot. Tā arī pēc visiem pārdzīvojumiem un uztraukumiem latviešu vairākums, liekas, no Ņujorkas netaisās bēgt.

V. I.

LASĪTĀJU VĒSTULE

MACIŅI TIK VIEGLI NEVERAS...

Pēdējā laikā mani jo sevišķi iepriecinājuši vairāki „Latvijā Amerikā" ievietotie raksti, kas pauž īsto dzīves reālitāti svešumā; izsaka skaidras domas nacionālpolitiskajos jautājumos un rosina vērtīgas pārdomas par dažādām iecerēm un nākotnes nodomiem, nebaidoties arī pateikt kritiskus vārdus, kuŗi vienam otram varētu arī nepatikt. Šo vērtīgo rakstu autori bijuši V. Korsts, Ed. Silkalns, Dr. L. Streips, prof. J. Peniķis, Dr. A. Karps un vairāki citi.

Bez tam „Latvija Amerikā" nav baidījusies atklāt arī tādu „valsts noslēpumu", kurā iejauktas vairākas latviešu organizācijas Dienvidkalifornijā. Izrādās, ka godu mēs bieži vēlamies, bet ja kaut kas jādara un jāziedo jas kopīgās lietas labā, tad maciņi tik viegli nemaz neveras... Tā bijis arī šoreiz: 10 Dienvidkalifornijas organizāciju ALAs ziedojumu vākšanas akcijā Latvijas jubilejas atzīmēšanai nav ziedojušas ne graša! Šai sakarā jāatceras, ka ALA sāka publicēt lielo ziedotāju sarakstu, bet tad to pārtrauca. Kādēļ? Vai tas būtu noslēpums, kas sabiedrībai nav jāzina? Vai nebūtu tieši lietderīgi, ja mēs kaut kur varētu lasīt, cik katra latviešu kolonija nodevusi ziedojumos Latvijas 50 gadu jubilejas gadījumā, kādas organizācijas un draudzes to darījušas?

Lasītājs Grand Rapidos

LATVIJA

13. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 12. FEBRUĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 25 Grandville Ave., Toronto 9, Ont.; tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

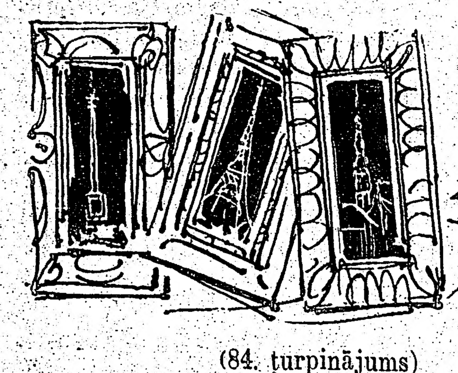

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(84. turpinājums)

GROSVALDS — EL GREKO

Arī Jāzepa Grosvalda salīdzinājums ar mistisko Spānijas gleznotāju nav visai izdevies. Grosvaldam ārēji ar lielo grieķi maz kopīga. Svētā Terēze, El Greko laika biedre, par viņa gleznām rakstīja: „Es redzu baltu un sarkanu krāsu, ko nesastop dabā, jo tās spīd vairāk nekā krāsas, ko uztveŗam; un es redzu gleznas, kādas neviens vēl nav gleznojis, kuŗu modeļus nekur dabā neatrast; un tomēr tie ir daba pati un dzīve pati un perfektais skaistums, kādu vien var iedomāties." Grosvalds nelietoja spilgtās krāsas un nestiepa savas figūras gaŗumā, kā darīja El Greko, nevērta tās plānās dzīvās liesmu mēlēs, askētiski iekritušiem vaigiem, kvēlām acīm. Grosvaldam nebija astigmatiskā redzes defekta kā El Greko, viņš nebija mistiķis, ne pesimists, kā liecina viņa vārdi: „Cik laimīga var būt tauta, ka viņas māksla dzimst vienā laikā ar neatkarīgās valsts nodibināšanos; cik priecīgi var būt nacionālās skolas gleznotāji, kuŗiem lemts cildināt savas tautas un zemes cīņas un uzvaras!"

Ārēji Jāzepam Grosvaldam un El Greko bija maz līdzības, toties dvēseliski abi bija savieši. Abos gruzdēja un kaisa gribas spēks un lauzās ticībā: El Greko ticībā mākslai un katoļu baznīcai; Grosvaldam — mākslai un savai tautai. Abi naturālismu aizstāja ar ekspresionismu, kuŗā tēlojums pieņem ne dabas īstenības atveidu, bet tēlotāja emocionālo reakciju uz to. Abi bija Homēra cienītāji, abi — klasiķi, abi izglītoti šī vārda dziļākajā un labākajā nozīmē. Starp El Greko negaisa kulto zilgano fantastisko Toledu (1608) un Grosvalda latvju strēlniekiem kaujas laukā ir kāda dziļa radniecība un svēta aizgrābtība. Grosvalds un El Greko bija gara aristokrati. The Times kritiķis abus bija sapratis. Tas liecina par smalku iejūtību un plašu erudīciju kas piedzīvoja daļēju misekli Strunkes salīdzinājumā ar Utrillo un totālu kļūmi Skrides salīdzinājumā ar Van Gogu, ja atskaita vienu otru Skrides otas „uzgriezienu" à la Van Gogs.

MANCHESTER GUARDIAN

Pievērsīsimies tagad nākošajam lielākajam un ietekmīgākajam angļu laikrakstam, Mančestrā 1821. gadā dibinātajam liberālisma laikrakstam Manchester Guardian. Ar saviem grāmatu apskatiem, teātŗa kritiku, ārzemju korespondenci un mākslas apcerēm šis laikraksts guvis nepārspētu ietekmi provinces žurnālismā un iekaŗoja sev izcilu vietu visā angļu presē, kas to atzīst par nacionālu organu. Visai zīmīgi, ka prof. Džons Merills savā 1969. gadā publicētajā grāmatā The Elite Press*), aplūkojot 100 izcilākos pasaules laikrakstus, sadala tos 4 katēgorijās: primārās elites laikraksti, otrās, trešās un gandrīz elites laikrakstos. Desmit pirmajos autors, blakus The New York Times. Neue Zuercher Zeitung, Le Monde (Parīzē), The Times (Londonā), Vatikana pilsētas L'Observatore Romano, Madrides ABC, ieskaitījis arī Mančestras The Guardian.

1939. gada 16. maijā šis ievērojamais laikraksts par latviešu mākslas izstādi ievietoja šādu rakstu:

„Ja kāda nācija spējusi saglabāt neapslāpētas savas brīvības ilgas simtiem gadu svešas kundzības laikā un tad pēkšņi nāk brīvība, tās māksla atklās visas šīs nācijas dvēseles apspiestākos noslēpumus! Tas ir sākuma teikums latviešu mākslas katalogam izstādei, kas notiek B.A.Ķ.I. mītnē Portlandes laukumā, un pati izstāde neapšaubāmi liecina par nāciju ar dvēseli.

Mūsu zemē par Latvijas mākslu līdz šīs izstādes atklāšanai maz kas bija zināms. Šīs pēcpusdienas pieņemšanā, ko rīkoja Latvijas sūtnis, tikai daži viesi zināja, kas tos gaida, un dažiem nācās pagrūti samierināt jautros rakstus un zemnieku rokdarbus ar gandrīz bargām (grim), bet nenoliedzami spēcīgām ainavām un portretiem. Varbūt zemnieku dvēsele nav tik viegli svešas kundzības ietekmēta kā mākslinieka. Bet abos, kā rokdarbos, tā gleznās ir ārkārtīgs spars. Daudz gleznu atgādina Vlamenku. Krāsa triepta ar to pašu bezkauna baudījumu. Bet vairums gleznu uzrāda nopietnāku un sirsnīgāku dabas izpratni brīžos, kad tā sadrūmusi, nekā atrodam pie Vlamenka."

Tā Guardian mākslas kritiķis, līdzīgi savam kollēgam The Times, saskatījis latviešu māksliniekos līdzību ar Vlamenku. Bet tanī pašā laikā viņš tajos saskatījis arī zināmu atšķirību, proti, latviešu mākslinieku iejūtīgāku dabas izpratni par Vlamenka.

APOLLO VĒRTĒJUMS

Tā kā mēs šai Vlamenka problēmai citā vietā veltīsim īpašu vērību, še pie tās neapstāsimies, bet pievērsīsimies Londonā iznākošajam starptautiskai mākslai un senlietām veltītajam mēnešrakstam Apollo. 1925. gadā dibinātais mēnešraksts, kas sevi dēvēja par The Magazine of the Arts for Connoisseurs and Collectors (Mēnešraksts mākslas pazinējiem un kollekcionāriem) uz krīta papīra iespiests un krāsainām mākslas darbu reprodukcijām bagātināts, turpina iznākšanu vēl šobaltdien ik mēneša pirmajā dienā.

Savā 174. numurā, kas iznāca 1939. gada 1. jūnijā, kurā atrodami raksti par Pēterhofas strūklakām, XV gadsimta kastiliešu glezniecību, par Džordžoni jaunā traktējumā, apcerējumu par Ķēnišķās mākslas akadēmijas izstādi un piezīmes par Parīzes mākslas dzīvi, bija arī mēnešraksta redaktora Herberta Fursta (Furst) apcerējums par „Latvijas mākslu Britu architektu ķēnišķā institūtā".

Redaktora apcerējums bija ievietots divi slejās zem Augusta Annusa izstādē rādītās gleznas Vējā foto attēla: jauna zvejniece, uz laivas fona, ar vienu roku cenšas saturēt savu vējā raustīto lakatu, ar otru tīkla āmu tukšojot, tur rokā sudrabainu sīgu. Vējš, apglaudis jaunās zvejnieces veselīgo stāvu, draud aizpūst viņas lakatu jūŗā.

Redaktors rakstīja:

„Pirms kaŗa Latvija bija vārds, ko mūsu zemē reti, ja vispār kādreiz dzirdēja. Varbūt dažam labam no mums bija sava neskaidra nogieda par to, ka tā atrodas 'kaut kur Krievijā', un tikai retais no mums būtu varējis nosaukt tās galvaspilsētu. Nācija tā kļuvusi tikai pēc kaŗa — vai tā vismaz domā politiķi. Latvija šai ziņā nav viena. Kā daudz citu vietu kartē, arī tās vārds tagad ir mūsu acu priekšā laikrakstu slejās, ja ne uz lūpām. Iespējams, ka viskološālākā kļūda pēdējā kaŗa un pēckaŗa laikā bijusi statikas un dinamikas sajaukšana, citiem vārdiem, nācijas statiskās dabas sajaukšana ar valsts dinamiskajām funkcijām (the confusion of statics with dynamics, in other words of the static nature of the nation and the dynamic functions of the State). Tās abas ir tik dažādas, ka to vārdi kļuvuši nesavienojami."

(Turpinājums sekos)

*) John C. Merrill, The Elite Press, Pitman, New York, 1969.

Žanis Zentiņš

Interesanta iepazīšanās ar jaunu skaņradi

VALIJAS MELLIŅAS UN VIĻŅA CIEMIŅA KONCERTS TORONTO

Toronto latviešu koncertapvienības koncertā, kas 30. janvārī notika First Unitarian Church zālē, latviešu mūzikas cienītāji dzirdēja interesantu programmu. Komponista Viļņa Ciemiņa darbi bija pirmatskaņojumi Kanadā, ar kuriem viņš pirmoreiz iepazīstināja klausītājus pirms pāris dienām koncertā Klīvlendā.

Mecosoprāns Valija Melliņa viesojusies Kanadā vairākkārt, gūstot arvien labas atsauksmes; varētu atzīmēt, ka viņa Klīvlendā strādā kā dziedāšanas skolotāja, būdama arī Haramohouse operas direktrise.

Komponistu un pianistu Vilni Ciemiņu Toronto dzirdējām pirmo reizi. Viņš sācis mācīties klavieru spēli 1939. gadā Latvijā tikai četru gadu vecumā, turpinājis mācīšanos Vācijā un ASV. 1956. gadā V. Ciemiņš beidza Oberlines konservātorijas ASV klavieru un kompozicijas klasi, iegūdams B. A. gradu mūzikā. Korejas kaŗa laikā viņš bija flotes dienestā, šai laikā vadīdams kaŗavīru kori un orķestri, pats spēlēdams klavieres un ērģeles. Jāatzīmē, ka jaunais komponists vēlāk turpināja izglītību medicinas laukā un tagad strādā Klīvlendas Western Reserve universitātē par neurologu. Mūzikā viņš aktīvs kā komponists, koncertpianists un ērģelnieks Klīvlendas latviešu luterāņu draudzē.

Koncertu atklāja V. Melliņa ar trim reti dzirdētām A. Ābeles dziesmām — „Vēl lakstīgala nebūt nav galā", „Grāmatu lasītāji" un „Mātes dziesma" no E. Vulfa lugas „Pasaka par nāvi". Sekoja A. Kalniņa visiem labi zināmā „Brīnos es". Vecmeistars J. Vītols bija pārstāvēts ar „Zvejnieces dziesmiņu" un „Lalmīte". Pirmās daļas nobeigumā T. Ķeniņa „Pēc cīņas" un „Neaizej tālu".

Otra daļa bija veltīta viesim — komponistam V. Ciemiņam, autoram to sākot ar savu „Prelūdi un scherco", sekoja „Rīgas cikla" četras daļas: „Rīgas mēnesnīca" (J. Kārkliņš), „Miglā" (K. Skalbe), „Svētdienas rīts Vecrīgā" (A. Čaks) un „Noktirne" (A. Eglītis) Melliņas priekšnesumā. Programmu beidza V. Ciemiņš ar savu „Sonāti klavierēm" — Allegro sostenuto, Tema un variācijas par tautas dziesmu „Aiz upītes es uzaugu" un Allegro vivace.

Sakarā ar laika apstākļiem mākslinieki nebija varējuši ierasties Toronto savlaicīgi ar lidmašīnu, kā paredzēts, bet bija spiesti braukt tālo ceļu ar auto, ierazdamies koncerta vietā tikai īsi pirms sākuma. Tas, protams, nevarēja neatstāt zināmu iespaidu uz koncerta kvalitāti izpildījumā, it sevišķi sākuma posmā.

V. Melliņai ir patīkama, labi tembrēta balss, laba elpa un simpatiska skatuves stāja. Šķiet, ka šoreiz, vadoties no programmas, māksliniece bija savā izpildījumā vairāk nekā atturīga un brīžiem dziedājums kļuva it kā bezpersonisks. Viss dziesmu kamols tika risināts rezignētā noskaņā. Izpildījums dažkārt ir gaumes lieta, bet, manuprāt, vietām vairāk dzīvības būtu vairāk kalpojis kopīgajai koncerta izskaņai. Pieskaņoties A. Kalniņa „Brīnos es", nevaru akceptēt pārāk gauso dziesmas tempu. Piano — klusinātie dziedājumi nesa, tie bija dzirdami, bet maniere, kā dziedātāja tos veidoja, padarīja to nedzīvu, tas neelpoja un tie nesaista klausītāju, tā ir bezsatura skaņa. Diemžēl, šāda veida piano bija vairākkārt arī citās dziesmās. Protams, jāatzīst, ka šī laika kompozicijas uzliek grūtu pienākumu dziedātājiem, tajās nevar daudz spīdēt vokāli, vismaz nezinātājs to nevar saklausīt, un tās prasa no izpildītāja ne tikai lielu muzikālitāti, bet arī vokālu akrobātiku, un dziedātājam jākļūst it kā instrumentam, nerespektējot dziedāšanas aparāta anatomisko uzbūvi. Katrā ziņā jāatzīst mākslinieces panākumi jauno dziesmu iestudējumā un lieliskā toņu tīrība. Traucējumu izpildījuma izvērtēšanā sagādāja samērā lielas grūtības izsekot tekstam. Varbūt tur bija pa daļai vainīga zāles akustika, jo agrāk nekad nav bijusi vajadzība „pickerties" pie V. Melliņas izrunas skaidrības. It īpaši modernā dziesmā, kas nebalstās uz lipīgas melodijas, teksta skaidrība ir neatņemama sastāvdaļa, — ja tekstu nedzird, pazūd arī pati dziesma.

Ar interesi gaidīju „Rīgas ciklu", diemžēl, varēju tikai daļēji izsekot šī interesantā un vienreizējā darba saturam. Ir arī jāatzīst, ka šālaika dziesma kļūst saprotama un īsteni dzirdama tikai tad, ja to var noklausīties vairākas reizes, tikai tad tā sāk patikt un var apmierināt klausītāju.

Interesanti atzīmēt, ka mākslinieces dziedātājā piedevā — Medīņa „Vasaras idille", dziedātājas balss atplauka, tā kļuva it kā krāšņāka, arī teksts bija saprotams pavisam labi.

Vilnis Ciemiņš ir tiešām apdāvināts komponists, viņa sniegums pie klavierēm slavējams, technika laba un spēle tīra. Ciemiņa spēlē dominē spēks. Būtu vēlama lielāka skaņu gradācija un lielāks smalkums klusinājumos, kas darītu viņa priekšnesumu daivāku; pašlaik tas ir pārāk akadēmisks. Katrā ziņā jāatzīst, ka Vilnis Ciemiņš torontiešus interesēja un gaidīsim viņu labprāt atkal ciemos. Ciemiņš bija arī ļoti labs atbalsts V. Melliņai, un atzīstami labi bija viņa pavadījumi Ķeniņa kompozicijās.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Mēs" Nr. 28, raksti jaunatnei, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Aivars Ruņģis, 34 lpp.

„Kristīgā Balss" Nr. 1, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, janvāŗa burtnīca, redaktors R. Ekšteins, 16 lpp.

Jānis Tanks

LŪGUMS BRĀLIM

Tu mani sauc par brāli,
tautietis esmu.
Bet ir visādi brāļi.
Es tev esmu bijis labs brālis.

Par desu latviskā gaumē,
par maizi,
par rotas lietu ar dzintara graudu
un tukšu ādas maku
es tev samaksāju tautisku cenu.

Tavs maks man vienmēr bijis tukšs
un nenolietots,
jo tu esi gādājis,
lai es to pārāk neapgrūtinu.

Vēl man ir tava skaistā prievīte,
kuŗu godos savelku ap savu kaklu.
Mīļo brāli,
nesavelc man viņu pārāk cieši,
lai drusku vēl varu paelpot —
tautietis esmu!

Ko grib, ko var un kas pieder

PĀRDOMAS PĒC DV TEĀTŖA KANADĀ STUDIJAS DARBA NOBEIGUMA

Pirmajos trimdas gados šai kontinentā esam skatījuši un pēmuši pretim visu, ko vien latviešu teātrinieki izrādēs snieguši. Laikam ejot un apstākļiem mainoties, skatītāji un arī tēlotāji kļuvuši izvēlīgāki. Vidējā paaudze, sekodama laikmetīgām norisēm un maiņām visās mākslas nozarēs, sākusi vērot un salīdzināt. Amatieŗu grupās darbīgie teātrinieki nāk no tās paaudzes, kuŗa Latviju atstājusi bērna gados vai arī kaŗavīru vecumā. Pēc Vācijas nometņu pelēkās ainas un gūsta sprosta to gars ir daudz vārāks, daudz vairāk izsalcis nekā normālos laikos augušajiem.

Kādreiz Vinipegā ap 1949. gadu grupa latviešu, tikko tikusi pie pieklājīgiem apaviem un pašu pelnītas maizes, bez kavēšanās ķērusies pie Blaumaņa „Trīnes grēku" iestudēšanas. Kāda apkārtnes mācītāja ierādītās mēģinājuma telpas plānās dēļu sienas ribējušas un ļodzījušās, — tik vareni spēcīgie latvieši ar savu teātŗa mīlestības spēku tur darbojušies...

Kāda izdevušies izrāde, nav zināms, bet tas nav šai gadījumā svarīgi. Svarīgi ir zināt. Nozīmīgi ir zināt tikai to, ka latvieši mīl teātri spēlēt un arī teātri skatīt. To latvieši darījuši jau sen — vēl tai laikā, kad zemnieks „izrādi" redzēja tikai gada tirgos cirka telti un, kaut domāja, ka viss ir sakarā ar velnu, tomēr skatījās... Un Dikļos muižas šķūnī zemnieku puiši pat spēlēja Šillera „Laupītājus"! Šo lugu latviski bija pārtulkojis kāds muižas jauneklis.

Laiks aizvedis teātŗa mīļotājus prom no gada tirgos skatītās „velna mākslas", prom no Dikļu šķūņa, bet arī no Latvijas neatkarības laika respektējamajiem un resīgajiem teātŗiem. Arī Vinipegas dēļu mājas „Trīnes grēku" ļaudis izklīduši.

Lielākā latviešu teātrinieku grupa Kanadā tagad koncentrējusies Toronto. Daugavas Vanagu teātris Kanadā darbojas jau gadu, katru gadu sagatavodams vismaz vienu lugu. Diezgan prāvās amatieŗu grupas nedienа visus gadus bijusi tā, ka trūcis pastāvīga, attiecīgi izglītota režisora, bet pats galvenais — skatuves paidagoga, kas ziedojas tikai teātrinieku izteiksmes līdzekļu kopšanai (runa, izruna, kustības, ātra izjūtu un domu pārslēgšana no viena momenta uz nākošo). Lai kāds būtu režisora nodoms, izvēloties lugu, lai kāds stils iecerēts, bez koptas valodas un koptām kustībām neviens teātrinieks nevar parādīt ne stilu, ne metodi, kuŗu režisors iecerējis, tāpat nevar izteikt autora ideju lugā, ne sekot autora fantazijai. Paidagogs ne katru reizi var būt režisors, tāpat režisoram ne vienmēr ir paidagoga dotumi.

DV teātŗa Kanadā kļūmes ar paidagoga - vadītāja trūkumu galvenokārt motivējušās uz finanсiālas dabas grūtībām. Pagājušā gada rudenī tomēr izdevās atrisināt paidagoga jautājumu: septembŗa sākumā režisors - paidagogs Dr. A. Straumanis, kas nodarbināts amerikāņu universitātes drāmas fakultātē, sāka strādāt ar Toronto teātriniekiem. Viņa vadītās studijas darbs sadalījās vairākos posmos: vispirms 12 dienu katru vakaru, pēc divu mēnešu pārtraukuma vēl divas dienas, bet pēc otriem diviem mēnešiem atkal 10 dienu pēc kārtas. Šajos studijas darbības posmos nodarbības notikušas katru vakaru apmēram 4 stundas, visam darbam kopā ietverot ap 60 stundu. Šis studiju cikls teātriniekiem bija īss, bet svētīgs darbs; paidagogam grūts uzdevums, jo audzēkņi bija katrs dažādās spējās un dažādi koptiem izteiksmes līdzekļiem, dažs pat pilnīgi nekoptiem, tā mācību vakaros varot apliecināt tikai interesi, gribu un, protams, to pašu veco un vienmēr jauno mīlestību uz teātŗa mākslu.

Dr. A. Straumanis īsajā studiju laikā iestudējis arī trīs viencēlienus. Viņa ieskats ir, ka katrs cilvēks var būt aktieris, nepieciešams tikai laiks un pūles darbā. Ir arī pretēji ieskati, kas to apšauba, uzsveŗot, ka ar darbu un pūlēm vien nepietiek, vajadzīga arī varēšana. Bet to izšķirt, laikam, var tikai skatītājs, šis nemaldīgais spogulis, visjūtīgākais mikrofons no Dieva žēlastības. Ir dzirdēts teiciens „daudzsološs talants". Tā, garām ejot, apzīmē kaut cik redzamas spējas skatuvniekā. Tāds talants sola kaut ko, bet solījums jāpilda skatuves darbā, spēju kopšanā.

Visnelaimīgākais darbs ir apstākļos, arī neproduktīvākais, ja izteiksmes līdzekļu kopšana atstāta pašplūsmei, individuāliem ieskatiem, vingrinājumus (technika: runa, dikcija, elpa) veicot bez zinātāja, kas visu kontrolē. Še jāatceras zīmīgi Anšlava Eglīša vārdi kādā viņa darbā: „Nekas nav lielāks par amatieŗa pašpārliecību. Ko ilggadīgs meistars atradis un kopis gaŗu gadu darbā, to amatieris apgāž un apšauba, garām iedams." Šis domas gan attiecinātas uz amatieri citā darba laukā, ne mākslā, bet līdzība ir saskatāma.

Ir saprotami, ka Dr. A. Straumanis īsajā studiju periodā nav varējis pamatīgāk pievērsties katra atsevišķā teātrinieka technikas kopšanai. Norādījumus viņš tomēr devis katram, jo atzīst pašdarbību par vienu no nepieciešamākajām skatuves technikas kopšanas iespējām apstākļos, kādos tagad strādā latviešu teātrinieki.

Rīgas teātŗa skolēni it veikli prata imitēt un pat parodēt vienu otru teātŗa vecmeistaru, kam nosvinētu darbības gadu jubilejas pūrā. Dažs labs meistars smēja un slavēja imitētāja spējas. Trimdā augušie teātrinieki, droši vien, nevarētu tik veikli imitēt

(Nobeigums 4. lpp.)

Gunars Irbe

Pasakās solītā trešā reize

AINA ZEMDEGA „EGLES ISTABĀ" ● DZEJOĻI ● IZDEVIS APGĀDS IMANTA KOPENHAGENĀ 1968. GADĀ

Ainas Zemdegas jaunajam dzejoļu krājumam „Egles istabā" nav nekā kopīga ar Ziemsvētkiem. Tā ir augu gadu lasāma dzeja.

Un tomēr: kaut kāda ticība un kaut kāda brīnuma meklēšana raksturo šo nelielo krājumu, par kuŗu zināms, ka tas ir tikai puse (vai apmēram tā) no iecerētā. Tas ir fakts, kas pamudina piezīmēt, ka Imantas „Mazās lirikas serijas" izdevējai derētu turpmāk apsvērt dubultburtnīcu izdošanas iespējas (tādu fleksibilitāti atļaujas cittautu „mazgrāmatiņu" seriju izdevēji). Jo jaunā gada sākuma dienās kļuva zināms, ka Imantas apgāds iesākto turpināšot, kas visādā ziņā ir priecīga vēsts.

Tātad — brīnuma meklēšana, bet arī īstenības atspoguļojums dzejas līdzekļiem: tāda ir Ainas Zemdegas liriskā seja, kādu to mums rāda jaunais krājums, kuŗa saturā ar intelekta starpniecību īstenoti ziņojumi no jūtu un izjūtu pasaules dzejnieces pašas laikā un telpā, kur —

mēs plūstam pa ielām
ar palu tumšo spēku,
skalodamies
pret namu sienām...

Salīdzinot ar Ainas Zemdegas debijas krājumu (Basām kājām, 1963), autores dzeja krājumā „Egles istabā" liek nojaust, ka dzejnieces pārdzīvojumā laika un telpas kulises kļuvušas vairāk un vairāk pretrunu saēstas, „palu tumšais spēks" arvien saskatāmākām kontūrām apliecinājis savu neatvairāmo klātieni, pārvērzdams ikdienu un tās „starpgadījumus", iespraudumus ar neikdienišķākām dziesmu svētku puantēm, par it kā bezgalgaŗu gājienu, it kā dziesmu svētkiem bez dziesmām un soļošanu uz kādu jaunu vietu, kuŗas vārdu neviens nezina. Dzejniece min mīklu:

Varbūt tā bija parāde,
sākusies no otra gala,
un bundzinieki
nāks pēdējie —
drasādami...

Ainas Zemdegas dzejoļi krājumā „Egles istabā" šķiet kā piezīmes, kas ierakstītas līdzpaņemtā bloknotā, pa reizei atpūšoties no šī ačgārnā gājiena — to, piezīmju, kopā saturētājs pavediens lēti rokā nedodas, spiež lasītāju urbties dziļāk dzejnieces rēbusos, meklēt tur — un varbūt atrast — kaut ko, kas beigu beigās, vārdus neatrodot, paša izjusts un pārdzīvots.

Kas ir šīs dīvainās egles, kuŗas aug istabās — ja vispār aug, varbūt ienestas, nocirstas un bez saknēm?

...es neaugu krūzēs,
ne grīdas dēļos,
ne cauri ielu asfaltam.
Es mītu viņā pusē
ar dzīvību
spraustu pie krūtīm...

Šīs egles aug tā paša spēka vadītas, kas ticīgu meklētāju vada pa sasalušu bruģi, tur meklējot „akmens spraugās dīgušus vārdus", bet tad nu jājautā, kas tas ir par evaņģeliju, kas šīs ticības pamatā. Aina Zemdega šo savu evaņģeliju formulējusi skaistā, metaforiskā dzejas gleznā:

liesmu aloksnēs,
dzeltenās ledus āķēlēs
zīmējas
pasakās solītā trešā reize.

Un kā tad izskatīsies, kad būs pienākusi šī „trešā reize"? Ainas Zemdegas paredzēšanas kalendārā šī „trešā reize" izskatās šādi:

Mēs satiksimies pie robežas,
nākuši ilgi un tālu,
katrs savu sapni nesdami
gan kā brīvības karogu,
gan kā ticības krustu
zelta važā ap kaklu.
Mēs satiksimies,
Kad ceļa zīmes
būs nokritušas
un gulēs sargi.

Ar šīm rindām Ainas Zemdegas dzeja ieguvusi it kā nākotnes vīzijas spēku, patapinātu no turpat divtūkstoš gadu vecas dzejas simbolikas, piešķirot tai jaunu, aktuālu tulkojumu, dodot vecajai dziesmai jauno skaņu. Ka šī jaunā skaņa, kopš atskanējusi, pēkšņi it kā arī sākusi piepildīties, ir kaut kas, ko varam — pēc izvēles — saukt par sagadīšanos vai pareģojuma piepildīšanos: vismaz ceļa zīmes ir jau tikušas sadauzītas...

Krājums „Egles istabā" liecina, par spīti savam fragmentārajam raksturam, par Ainas Zemdegas meklējumiem tālāk dzejas novadā. Tur ir jaunu formu, jaunu izteiksmes līdzekļu un jaunu simbolikas meklējumu vienmēr iepriecinātājas pazīmes.

No otras puses gribas piezīmēt, ka krājums, varbūt, liecina arī par zināmu, varbūt pilnīgi nepieciešamu, eksperimentētājas mulsuma pieskaņu: viņas labirinti vietumis ietiecas tik dziļi iežu pasaulē, ka staigātājs ar izmisumu ierauga, ka ar basām kājām vairs nav nekādas iešanas.

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(75. turpinājums)

Grieze nosēdēja lokālā līdz tā slēgšanai. Pēc Kārļa aiziešanas viņš konjakam vairs nepieskārās un pamazām atskurba. Viņš redzēja, ka Kārlis ar Veru „Altonu" atstāja īsi pēc pusnakts; noskatījās, kā divi pajauni vīrieši tikmēr meklēja ķildu ar kādu trešo, kas sēdēja pie blakus galdiņa, kamēr sākās skaļa lamāšanās un zāles pārzinis atsauca policiju; novēroja, ka telpā no āra vairākkārt ienāca un ar viesmīli uz brīdi noslēpumaini parunājās kāda pajauna sieviete, ik reizes tam iedodama nelielu aploksni, ko tas steigšus ieslidināja kabatā; konstatēja, ka Indra dejodama arvien ciešāk un biežāk sāka viņā skatīties. Kad zālē vairākkārt iedegās un izdzisa spuldzes, ziņodamas, ka pienācis slēgšanas laiks, un kad pēc pēdējās skatuves dejas mūzikanti savāca savus instrumentus, arī Grieze cēlās un, lēsi nokārtojis, devās uz garderobi.

Reibums bija izgaisis. Galva bija duma un prāts smags un skumīgs. Kāpēc viņš šeit bija nācis? Ko viņš bija cerējis iegūt? Hannu Meieri sev par mīļāko?

Hannu Meieri? No kuŗa laika viņš to vairs nesauca par Indru?

Nē, mīļāko viņš nebija nācis meklēt. Tādu viņš sev ne vēlējās, ne arī varēja atļauties.

Bet ko tad?

Tagad nepatikšanas vien bija sagaidāmas. Pirmkārt — Kārļa satikšana nebija laba lieta. Lai arī Kārlis bija solījis Griezes viesošanos nevienam nestāstīt, lokālā bija arī Vera. Un otra nepatīkama lieta — konjaks šai lokālā izrādījās nekaunīgi dārgs.

„Altonas" tuvumā šai stundā nebija daudz gājēju. Grieze uz mirkli apstājās un paskatījās uz vietu, kur īsā laikā viens pēc otra bija norisinājušies divi nepatīkami notikumi, kuŗos viņš bija viena no centrālajām figūrām — viņa paša sadursana un Snaideres sabraukšana. Un viss tas — Hannas dēļ!

Hannas?

Nē. Pirmsākums bija Ilga.

— Nun, Grossvaeterchen, worauf wartest du?

Grieze juta elkonī ieķeŗamies roku un blakus ausij Hannas piesmakušo balsi:

— Aizved mani labāk mājās. Kur tev auto?

Grieze samulsa un bailīgi paskatījās pa labi un kreisi, tad pats sevī pasmaidīja: kuŗš Grenetas latvietis šai stundā atrastos uz ielas!

— Man auto nav.

— Tad ņem taksi! — Hanna pamācīja. — Lūk, tur ir!

Viņa atlaida Griezes elkoni un pamāja taksametram. Tas pieturēja, un šoferis, pāri priekšējā sēdekļa atzveltnei atgāzies, atvēra pakaļējās durvis. Hanna veikli ieslidinājās sēdeklī. Vēlreiz atskatījies, Grieze viņai sekoja un, steidzīgi aizcirtis aiz sevis durvis, pateica šoferim Hannas adresi. Kad auto sāka braukt, Hanna jautāja:

— Kā tu zini, kur es dzīvoju?

Grieze izlikās jautājumu nedzirdējis. Kas viņam bija licis tik muļķīgi rīkoties? Nevarēja turēt muti? Nē, mūžīgā vēlēšanās iztapt un pakalpot!

— Ē, opapā — neguli! Vai, cik labi tā atlaisties ērtā, mīkstā sēdeklī . . . Pēc darba sāp visi kauli.

— Kāpēc jūs braucāt ar mani, ja pirmīt saucāt par izvirtuli?

— Ko tad tu tur nāci? Mākslu baudīt? Kāpēc tu mani sauci pie sava galdiņa un muldēji par sievu, kas tevi nesaprot? Padomu prasīt? Nē, opapā, es jūs visus pazīstu! Jums prātā ir tikai viena doma. Ko tu raujies no manis? Mana galva tavam plecam par smagu? O. k., varu sēdēt arī taisni. Pirmīt gan teici, ka tevi esot aplaimojusi ar to vien, ka es tāda esot. Tagad, kad esmu ar mieru ļaut sevi apmīļot, nu tu raujies prom!

Grieze vēl dziļāk ieslēpās savā kaktā. Viņam pēkšņi šī sieviete bija kļuvusi pretīga. Vienkārt, viņu baidīja tik atklāta piedāvāšanās, bet pār visām lietām viņu atstūma sīvā sviedru smaka. Hanna, darbam beidzoties, acīm redzot, nebija mazgājusies, bet steigusies panākt Griezi.

— Bet kāpēc jūs pirmīt mani saucāt par izvirtuli? — Grieze neatlaidās. Netīrība viņam riebās, bet to viņš saprata. Hannas pretrunīgo izturēšanos viņš nespēja izskaidrot.

— Oh, come on, opapā! Mēs abi imigranti, mums nepiedien pārlieks smalkums. All right — es tev izstāstīšu. Pie tā paša galdiņa, kur tu kverņēji, nesen sēdēja viens tāds pats kā tu. Skatījās, skatījās, tad pasauca Loru — tāpat kā tu šodien mani — un solījās dot katrai pa divdesmit baķiem, ja mēs dejošot pavisam bez bikini. Mēs teicām, ka to nevar. Tad šis solīja desmit par topless. Nu — kas ir topless? Sīkums. No tā kankariņa, kas mums priekšā, tikpat nekā nav. Un tā mēs dejojām topless, kamēr kāds bija pasaucis policiju.

— Es toreiz domāju, ka tas notiek tāpēc, ka uz ielas aplaudēja.

— Don't be silly! It kā mūsu troksnī to varēja dzirdēt . . . Un tā tas vecis izbēga nesamaksājis. Mums tikai nepatikšanas vien un pat sodu dabūjām maksāt. Un šodien sākumā man likās, ka tu tāds pats. Tikai vēlāk vēroju un vēroju, un tu man sāki likties pavisam normāls. Un lieks dālderis nabaga meitenei nekad nav par ļaunu. Ej, opapā! Ko tu?!

Grieze bija pārliecies priekšējā sēdekļa atzveltnei un sauca šoferim ausī:

— Pieturiet! Tepat — uz vietas! Tūlīt!

Kamēr auto, strauji bremzēdams, pieslīdēja ielas malā, Grieze no kabatas bija izzvejojis naudas maku un no tā izņēmis piecu dolaru gabalu. Taksametra skaitītājs rādīja nepilnus divus dolarus. Grieze piecnieku pasniedza šoferim.

— Aizvediet šo dā . . . ē . . . sievieti mājās.

Viņš atgrūda durvis un gandrīz krišus izkrita uz ielas.

— Opapā! Kur nu? War das deine grosse Liebe? Hahaha! O. k., geh zum Teufel!

(Turpinājums sekos)

PĒC „JAUNAUDZES" PIRMIZRĀDES

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas drāmatiskā pulciņa dalībnieki pēc lietuviešu rakstnieka K. Binkas lugas „Jaunaudze" pirmizrādes Toronto: priekšā no kreisās — Zane Ezera, Pēteris Ancāns, Valdis Pālens, Raimonds Rūtītis, Arnis Rozītis, Imants Ķivlis, Velta Kupere un Sandra Leimane; 2. rindā — Līga Mārsone, kostīmu konsultante V. Jansone, Sandra Indzere, Rita Gribusta, Andrejs Ezers, Skaidrīte Leja, Maija Kupere, apgaismotājs D. Maksiņš un Inese Ezerkalna; aizmugurē — Pēteris Jansons, Dainis Mārsons, Guntis Siliņš, Andris Grants un režisors H. Miķelsons. Foto: J. Liģers

Vairāk nekā tikai skolēnu izrāde

ATSKATS UZ TORONTO LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS IESTUDĒTĀS „JAUNAUDZES" PIRMIZRĀDI

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš, kas darbojas režisora H. Miķelsona vadībā, šai mācību gadā iestudējis lietuviešu autora Kaža Binkas lugu „Jaunaudze", kuras pirmizrādi sniedza skolas rīkotajā Draudzīgā aicinājuma atceres vakarā 26. janvārī Toronto. Starplaikā ģimnazisti šo iestudējumu izrādījuši arī jau Montreālā un Londonā, bet 16. februārī sniegs Hamiltonā. Paredzēta arī atkārtojuma izrāde Toronto.

Gribētos atzīt, ka ar „Jaunaudzi" ģimnazisti devuši labāko iestudējumu pēdējos trīs gados un parādījuši lielāko iedrošināšanos, izvēloties lugu ar tik lielu personu skaitu, kāds skolas visai mazajām drāmatiskajam pulciņam nav viegli sakomplektējams. Dažas nenozīmīgākās personas lugā svītrojot un vairākiem tēlotājiem (P. Ancānam, M. Kuperei, R. Gribustai un S. Indzerei) iedalot dubultlomas, tēlojot arī pašam un pieaicinot skolas absolventu G. Siliņu, režisors ar šo uzdevumu tomēr tika galā, pie tam slavējami. Neviena ansambļa pirmizrāde nav atzīstama par labāko sniegumu, jo katrā nākošajā izrādē tēlotāji labāk saspēlējušies. Tādēļ nav šaubu, ka atkārtojuma izrādē Toronto ģimnazistu sniegums būs vēl teicamāks, uzmanīgs vērotājs, droši vien, manīs arī dažu labu atšķirību spēles niansēs. Tādēļ uzsveŗams, ka šis izrādes novērtējums rakstīts, vadoties no pirmizrādē Toronto redzētā.

Rakstīt skolēnu izrādes novērtējumu ir grūts, faktiski neiespējams uzdevums, jo trūkst attiecīgas mērauklas salīdzinājumam. Dabiski, ka ģimnazistu sniegums nav salīdzināms ar profesionāļu spējām, bet gaidīt no skolēniem to, ko prasa no amatieŗu ansambļiem, arī būtu par daudz. It sevišķi vēl ievērojot faktu, ka izrādes sagatavo ar samērā mazu mēģinājumu skaitu. Bet tieši šī iemesla dēļ jāuzsveŗ, ka tas, ko ģimnazisti parādīja „Jaunaudzē", bija daudz vairāk par to, ko esam raduši redzēt skolēnu izrādēs, un tas pats par sevi jau ir ļoti liels panākums. Tas ir arī attaisnojums mēģinājumam izrādi un tās tēlotājus vērtēt parastā pačalojuma vietā, jo liekas, ka jaunie teātrinieki ar savu sniegumu šoreiz to pelnījuši.

Izrādes kopiespaids bija patiešām labs un, kā jau teikts, ievērojami pārsniedza parasto skolēnu izrāžu līmeni. Atceroties šīs lugas izrādi Rīgas Dailes teātrī, nācās konstatēt, ka režisors valrākas skatuviskās ainas izkārtojis citādi, jaunā uztverē, it sevišķi klases ainu, liekot skolēniem sēdēt ar muguru pret skatītājiem. Likās, ka efekts bija lielāks nekā Dailes teātŗa izkārtojumā, rādot klasi no sāniem, kaut pirmizrādē dažbrīd ne visi tēlotāji „lampu drudzī" atcerējās attiecīgi pagriezt galvas, kad direktors un inspektors runāja skatuves priekšplānā, tātad — aiz skolēnu mugurām. Visumā tomēr jāatzīst, ka režisors H. Miķelsons skatuviskos izkārtojumus paveicis labi un panācis arī teicamu kopspēli un ansambļa saliedējumu.

Būtu aplami izcelt kādu atsevišķu tēlotāju, jo šai gadījumā izšķirīgais ir kopīgais sniegums, kuŗā patika visi, katram arī sniedzot labāko, ko spēj. Bet būtu arī nepelnīti nenorādīt, ka Skaidrīte Leja, līdzīgi iepriekšējo gadu izrādēm, arī šoreiz Keraiša kundzes lomā atkārtoti apliecināja neapskaužamus skatuviskus dotumus, un tā vien liekas, ka viņu redzēsim sekmīgi spēlējam arī mūsu pieaugušo ansambļos, ja vien viņa izšķirsies par teātŗa gaitu turpināšanu arī pēc ģimnazijas beigšanas.

Pēc pērnā gadā parādītā snieguma nepārsteidza, ka ar abām lomām teicami galā tika Pēteris Ancāns, kas, manuprāt, sevišķi pārliecināja skolas inspektora tēlā (otra loma — drēbniekzellis Matīss). Klases skatā, pratinot skolēnus pazudušās naudas lietā, viņš bija „īsts" inspektors, skaidri izceļot autora šim tēlam dotās raksturīgās iedabas — varas apziņu audzēkņu priekšā un pārsteidzību spriedumos, bet dziļu pazemību pret direktoru. Pēdējo īpašību gan būtu derējis vēl vairāk izcelt skolotāju istabas ainā.

Patīkams pārsteigums bija Sandra Indzere vēstures skolotājas un čigānietes dubultlomā. Kādā LPB Kanadas kopas literārā sarīkojumā viņa jau bija apliecinājusi labu deklamētājas talantu, bet tagad parādīja, ka tās skatuviskie dotumi vēl lielāki. Patiešām efektīvs bija viņas „monologs" skolotāju istabā, un ja tā nobeigumā publika aplaudēja (vienīgo reizi cēliena vidū), tad šis suminājums arī bija pelnīts. Viņa bija arī koķetīga čigāniete, taču vēstures skolotājas lomā pārliecināja vairāk.

Rita Gribusta, kuŗa piedalījusies arī iepriekšējo gadu ģimnazijas izrādēs, šoreiz bija redzama divās mazās — vingrošanas skolotājas un Pluskas kundzes lomās, abas pasniedzot ticami. Sevišķi patika viņas divspēle ar Sk. Leju pēdējā cēlienā. Arī māsas Velta (ģeografijas skolotāja) un Maija Kupere (Zogas kundze un botānikas skolotāja), kuŗas arī pieder jau pie skolas ansambļa „dzelzs inventāra", apmierinājās ar mazākām blakus lomām, bet pasniedza tās sirsnīgi, izjusti un jau ar zināmu rutīnu. Visām trim minētajām tēlotājām režisors noteikti var uzticēt arī lielākus uzdevumus, tādēļ jānožēlo, ka nākošajā gadā viņas jau būs skolu beigušas, reizē ar to, liekas, vairs nebūs drāmatiskā pulciņa rīcībā, jaunu lugu iestudējot. Se piebilstams, ka pēdējo gadu ģimnaziju apmeklē arī Skaidrīte Leja, tādēļ režisoram meiteņu lomas nākošajam iestudējumam, šķiet, sagādās zināmas grūtības. Bet — grūtības jau pastāv tikai pārvarēšanai, un šī izrāde arī liecināja, ka pašreizējām abiturientēm aug talantīgas aizstājējas.

Arī par Andri Grantu jāsaka, ka viņš patīkami pārsteidza direktora lomā ar vajadzīgo stāju, nepieciešamo nosvērtību un vispār pārdomāto un labo spēli. Tas pats sakāms par psichoļoģijas skolotāju Pēteri Jansonu, kuŗš sevišķi patika ne tikai tādēļ, ka ārējā izskatā, žestos un pat balsī stipri (gan noteikti negribēti) līdzinājās mūsu pazīstamajam literātam P. Vasariņam, bet vispār bija izteikts psichologs, kuŗš spēj domāt tikai psichoļoģiski...

Galvenās lomas tēlotājs Raimonds Rūtītis inženieŗa Keraiša brāļa dēla lomā prata būt pietiekami smagnējs un „kokains", lai labi parādītu pabiklu lauku zēnu ar augstiem ideāliem, kas vēl nav ieaudzis pilsētas smalkajā sabiedrībā, kādēļ audžu mātei viņu pamatīgi „jādresē", gan pārspīlēti, ko Pēteris arī izjūt un labi parāda. Tāpat Andrejs Ezers (inženieris Keraitis) veiksmīgi iejutās „tupeles varoņa" lomā, kuŗš vienmēr pakļaujas sievas kaprisēm un tikai pēdējā cēlienā sasparojas un beidzot kļūst par vīru, kas iedrošinās „labākajai pusei" runāt pretim. R. Rūtīša un A. Ezera divskatā 1. cēlienā spilgti apliecinājās vispārējais fakts, ka grūti pilsētā augušiem zēniem iejusties lauku dzīvē: viņu „atmiņās" par pavasaŗa darbiem savā lauku sādžā trūka šādam brīdim vajadzīgās sapņainības, bet — kā lai tādu attēlo bez paša pieredzes priekšstata?

Arnis Rozītis, tēlojot Jasi, doto uzdevumu paveica, bet ne vienmēr pārliecināja. Likās, ka režisors pagrūtu lomu pārāk paļāvīgi atstājis viņa paša izveidojumam. Vairāk norādījumi un lielāka piestrādāšana būtu bijusi vietā. Teiktais nemazina A. Rozīša sniegumu, kas visumā bija atzīstams, tikai būtu varējis būt krāšņāks. Pārējo skolēnu lomas, kuŗas nedeva iespēju vairāk izcelties, gludi nospēlēja Valdis Pālens, Imants Ķivlis, Zane Ezera, Inese Ezerkalna, Līga Mārsone un Sandra Leimane. Vairāk sevi parādīt drēbniekzeļļa Juža loma deva iespēju Dainim Mārsonam. Visi savu uzdevumu paveica, izrādes līmenim atbilstoši.

No kopvērtējuma „izņemami" Guntis Siliņš un pats režisors Hugo Miķelsons, jo nav ģimnazisti, kādēļ „uzskatāmi" par skolas drāmatiskā pulciņa pieaicinātiem papildspēkiem. G. Siliņš, kad vēl apmeklēja ģimnaziju, bija ieguvis zināmu rūdījumu tās sagatavotajās izrādēs, savu labo iejušanos lomā un tās sekmīgu pasniegumu apliecinot arī „Jaunaudzē". Viņš bija labs un raksturīgs drēbnieks Zogas — lēnīgs, mierīgs, labsirdīgs, labi mainot ne vien savu „normālo" balsi, bet protot to arī „noturēt līdz galam".

Režisoru Hugo Miķelsonu klases audzinātāja Tijuna lomā jāvērtē ar citu mērauklu, jo viņam ir bagātīga skatuves pieredze un rutīna. Tā nu iznāk, ka viņš vienīgais, kas pakritizējams. Ievērojot, ka līdzspēlētāji ir skolēni ar mazu skatuves pieredzi un sagatavotību, varēja vēlēties mazliet lielāku H. Miķelsona atturību lomas pasniegumā, jo brīžiem nevilus radās iespaids (jācer, maldīgs), ka viņš „izspēlējas" uz pārējo rēķina. Ir labi saprotams, ka viņa spēle un lomas traktējums jūtami pārsniedz jauno tēlotāju spējas, bet tieši šī iemesla dēļ vietā, šķiet, būtu bijusi maza atturība. Likās arī, ka H. Miķelsons sniedza mazliet par daudz karikētu skolotāja tēlu. Skolotājs var būt vecs un aizmāršīgs, bet šoreiz tas brīžiem šķita tizls un viegli aprobežots, liekot šaubīties par piemērotību pilsētas ģimnazijai. Šādu skolotāju vieglāk iedomāties nomaļā pagasta tautskolā. Citādi H. Miķelsona sniegums kā kustībās un mīmikā, tā arī saspēlē un balss modulācijās bija klase par sevi.

Katrā ziņā šī „Jaunaudzes" izrāde apliecināja, ka ģimnazijas drāmatiskajā pulciņā aug jauna latviešu teātrinieku audze. Vairākiem jaunajiem tēlotājiem ir labi dotumi. Paliekot skatuvei uzticīgiem un talantu nopietnā darbā izkopjot, dažs labs no „Jaunaudzē" redzētajiem drīz vien spēs jūtami papildināt mūsu trimdas teātŗa ansambļus, kuŗu vadītāji, liekas, būs rūpīgi sekojuši tam, ko ģimnazisti rādīja uz skatuves. Vērojuši un redzēto arī attiecīgi novērtējuši.

Vēl atzīmējams, ka izrādei dekorācijas bija gatavojuši V. Vare un Ž. Siliņš, kostīmu konsultante bija V. Jansone, bet apgaismošanas uzdevumus paveica paši ģimnazisti D. Maksiņš un D. Mārsons, arī inspicenta panākumus veicot ģimnazistam A. Rozītim, Arī tas bija teicami paveikts darbs.

Andris Vīkdogs

DV GADA SAPULCE HAMILTONĀ...

DV Hamiltonas nodaļas gada sapulci 1. februārī atklāja valdes pr-dis E. Pulciņš, uzrunā aicinot ar klusuma brīdi pieminēt pērn mirušo nodaļas biedru R. Āboliņu. Par sapulces vadītāju izraudzīja J. Gailīti, bet protokolētāju E. Darkēvicu.

No valdes pr-ža E. Pulciņa sniegtā ziņojuma par aizvadītā gada darbību varēja secināt, ka tā bijusi rosīga. Notikušo daudzo sarīkojumu vidū nozīmīgākais bija latviešu - kanadiešu balle, kuŗu organizēja V. Tuklers, kas izkārtoja arī Latvijas dibināšanas 50. gadskārtai veltītu radioraidījumu 18. novembrī, bet Ilga Breikša un T. Ķikauka runājuši tai pašā sakarā televīzijas raidījumā. Kopā ar citām baltiešu organizācijām nodaļa rīkojusi Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atceri un 14. jūnijā deportēto piemiņu. Nodaļas biedri piedalījušies Latvijas valstssvētku rīcības komitejas darbā, jaunatnes un sporta svētku organizēšanā Sidrabenē, varoņu piemiņas sarīkojumā Saulainē un divās demonstrācijās, izplatot pretkomūnisma literātūru. Nodaļa, pie kuŗas sekmīgi darbojas sporta kopa Sparta I. Lejas vadībā un šaušanas kopa N. Ozoliņa vadībā, materiāli atbalstījusi vietējo latviešu skolu, gaidas un skautus, kā arī Minsteres latviešu ģimnaziju Vācijā, sniegusi materiālu atbalstu DV namam Toronto, nodevusi ziedojumu vietējai latviešu ev.-lut. Kristus draudzei kritušajiem cīnītājiem veltītas piemiņas plāksnes uzstādīšanai un sekmējusi viena jaunieša piedalīšanos Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkos Hanoverā. Ziņojuma nobeigumā E. Pulciņš jo sevišķi pateicās vanadzēm par veikto darbu organizācijas mērķu īstenošanā. Par kases stāvokli ziņoja A. Adītājs, bet biedrzinis V. Dāboliņš norādīja, ka nodaļā pašreiz ir 152 biedri, no kuŗiem 18 atbrīvoti no biedru maksājumiem.

Vanadžu kopas pr-ce N. Pulciņa savukārt ziņoja, ka vanadzes bez citiem sarīkojumiem izkārtojušas jauno talantu parādi un Annas Dārziņas gleznu izstādi, tāpat palīdzējušas saimniecības darbos LNJAK organizētajos jaunatnes kursos. Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres ietvaros vanadzes pagatavojušas divas tautiskas lelles ceļojošajai izstādei Hamiltonā, bet vienu dāvinājušas starptautiskajai skatei Kvebekā, kā arī izgatavojušas īpašu tautisku galdautu, tā darināšanai simboliski izmantojot 50 prievīšu Latvijas nacionālajās krāsās ar trim zvaigznēm centrā un gada skaitļiem 1918. — 1968. Šim galdautam metu bija izstrādājusi Astrīda Robežgruntniece.

Sporta kopas Sparta vadītājs I. Leja ziņoja par gūtajiem panākumiem volejbolā un aicināja nodaļu atbalstīt Latviešu sporta apvienības Kanadā iesākto projektu — sporta laukuma izbūvi Sidrabenē, bet šaušanas sekcijas vadītāja N. Ozoliņa ziņojumu nolasīja E. Pulciņš. No tā izrietēja, ka šāvēji piedalījušies 36 sacīkstēs, izcīnot 47 balvas citu tautu, bet 53 latviešu organizētajās sacensībās par 35 uzvarām, 42 otrām un 23 trešajām vietām. Sekciju dažādajās vietās pārstāvējuši 10 dalībnieki, kopā izšaujot ap 40.000 šāviņu.

Pēc revidenta J. Dubinska ziņojuma, kuŗā valdes darbība bija atzīta par ļoti sekmīgu, sapulces vadītājs norādīja, ka sakarā ar iepriekšējās gada sapulces lēmumu turpmāk valdi ievēlēt uz 2 gadiem, šogad izraugāmi tikai divi valdes locekļi. Valdē paliekot E. Pulciņam, V. Dāboliņam un A. Adītājam, no 5 kandidātiem „klāt pievēlēja" I. Krūziņu un E. Reini. Revīzijas komisijā ievēlēja J. Dubinski, A. Grīnbergu un A. Rozīti, bet par nodaļas pārstāvjiem Kanadas DV delegātu sapulcei izraudzīja E. Robežgruntnieku un V. Tukleru.

Pārunās par turpmāko darbību dibināmās spiestuves sabiedrības Amber pagaidu valdes pr-dis V. Tuklers ziņoja, ka drīzumā varēs uzsākt akciju pārdošanu. Debatēs pārrunāja šogad Hamiltonā rīkojamās Kanadas DV dienas, kuŗas paredzētas 4. un 5. oktobrī, Sidrabenes sporta laukuma izbūves atbalstīšanu, otru „Zelta dukāta" balli Toronto un iespējas jaunatnes iesaistīšanai DV organizācijā.

Sapulci pabeidza ar kopīgi nodziedātu DV dziesmu. Sekoja biedru vakars, kuŗā par mūziku gādāja un dziesmas vadīja akordeonists A. Grīnbergs.

BŠK

...UN LONDONĀ

„Kā katru gadu, arī 1968. gadā nodaļas darbība risinājusies DV organizācijas mērķu un ideju sekmēšanai, stiprināšanai un īstenošanai," sniedzot darbības atskatu, DV Londonas nodaļas gada sapulcē 26. janvārī norādīja valdes pr-dis T. Zandersons.

„Nodaļa, kuŗā darbojas 84 vanagi, 35 vanadzes, 1 biedrs veicinātājs un 3 vanadzēni, aizvadītajā gadā noorganizējusi 9 sarīkojumus un materiāli atbalstījusi jauniešu piedalīšanos Divreizdivi nometnē. Ļoti aktīvas bijušas un labas sekmes guvušas nodaļas „krustmeitas" — E. Milicas vadītās gaidas, tāpat „krustdēli" — K. Senkēviča vadītie skauti. Nodaļas apgrozījums bijis 6448,08 dol., bet aprūpei un citām vajadzībām izlietoti 1068,59 dol.

Par vanadžu darbību ziņoja kopas pr-ce I. Epnere, bez kuŗas šogad valdē darbojas viņas vietniece Ā. Ādmine un sekretāre - mantzine E. Glinava. Vanadzes sekmējušas visu nodaļas sarīkojumu izkārtošanu, bet patstāvīgi noorganizējušas bazāru, kas devis 334,25 dol. atlikumu.

Pie nodaļas darbojas mednieku un makšķernieku sekcija ar 30 dalībniekiem, kuŗu vada T. Bērziņš. Aizvadītajā gadā rīkoti makšķerēšanas un medību izbraukumi, bet šāgada 22. februārī paredzēta „„Mednieku balle", kuŗā gaida viesus arī no citiem latviešu centriem.

Revīzijas komisija nodaļas valdes darbu atzina par sekmīgu un aicināja izteikt tai pateicību. Budžetu šim darbības gadam pieņēma 3423,8 dol. apmērā. Nodaļas valdē ievēlētie amatus šim darba gadam vēlāk sadalīja šādi: priekšsēdis G. Brikmanis, viņa vietnieks R. Alksnis, sekretārs E. Ūdris, kasieris O. Zers, biedrzine A. Ādmine un valdes loceklis T. Liniņš. Revīzijas komisijā darbosies A. Liepiņš, T. Bērziņš un H. Laiviņš. Par nodaļas pārstāvjiem Kanadas DV delegātu sapulcei izraudzīja G. Brikmani un R. Alksni.

Sapulci, kuŗā piedalījās 27 biedri, vadīja A. Liepiņš, bet protokolēja R. Alksnis.

A.

DV HAMILTONAS NODAĻAS VADĪBA 1969. GADĀ

Priekšā no kreisās — I. Krūziņš, vanadžu kopas priekšniece N. Pulciņa, nodaļas valdes priekšsēdis E. Pulciņš, V. Dāboliņš un A. Adītājs; aizmugurē — revīzijas komisijas loceklis J. Dubinskis, valdes loceklis E. Reinis, revīzijas komisijas loceklis A. Grīnbergs un nodaļas pārstāvji Kanadas DV delegātu sapulcē E. Robežgruntnieks un V. Tuklers. Foto: J. Gailītis

TORONTO ZIŅAS

● Sv. Andreja draudzes gada sapulce notiks 16. februārī plkst. 4 pēcpusdienā baznīcas sarīkojumu zālē.

● Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā gada sapulce notiks 16. februārī plkst. 3 pēcpusdienā Igauņu namā, 958 Broadview Ave.

● LNAK bibliotēka Latviešu namā grāmatas lasīšanai izsniedz katru svētdienu, nevis sestdienu, kā ziņots iepriekšējā numurā, pirms Diždanča mēģinājuma no plkst. 6—7 vakarā.

● Toronto latviešu filatelistu kluba nākošā sanāksme paredzēta 23. februārī plkst. 2 pēcpusdienā sekretāra P. Rudlapa dzīvoklī, 117 Westrose Ave., tālr. 239—0701.

● Sv. Jāņa draudzē kristīts Mārtiņš Troijs Priede, Mārtiņa un Elizabetes dēls.

● Sv. Andreja draudzes dāmu komitejas tradicionālais bazārs notiks 23. februārī plkst. 4 pēcpusdienā baznīcas sarīkojumu zālē. Draudzes 20 gadu pastāvēšanas atceri 16. martā plkst. 3 pēcpusdienā ievadīs ar dievkalpojumu, pēc kuŗa notiks draudzes vakars ar koncertu, piedaloties arī aicinātiem viesiem.

● Austrumu draudzes gada sapulce notiks 23. februārī plkst. 3 pēcpusdienā (pēc dievkalpojuma) Sv. Barnaba baznīcas zālē.

● Latviešu nama dāmu komiteja 23. februārī rīko jaunatnes muzikālo pēcpusdienu, kāda notikusi jau trīs gadus. Dalībnieki pieteicami dāmu komitejas pr-cei E. Galdiņai (Tālr. 487—7486).

● Studentu korporāciju kopas rīkotajai tradicionālajai Kalpaka ballei, kuŗa notiks 8. martā pl. 7.30 vakarā divās savienotās zālēs Seaway Towers viesnīcā, galda kartes pasūtināmas pie kopas prezidija sekretāra A. Jomas (tālr. 225—4203) un jau tagad (ne pēc 24. februāŗa, kā iepriekš ziņots) pret ielūgumiem iegādājamas arī puķu veikalā Lotus.

● Ajaksas slimnīcā 28. janvārī 88 gadu vecumā mirusi Alvīne Inapša, kas dzīvoja Pikeringā pie meitas Valijas un znota Rūdolfa Kalniņa. Par aizgājēju sēro 2 mazdēli un 2 mazmazbērni, kā arī meita dzimtenē. Nelaiķi 1. februārī pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētu izvadīja māc. R. Ekšteins.

● Mirusi ar sirdstrieku, 5. februārī savā mājā atrasta 63 gadu vecā Alma Viļumsone. Viņai ar vīru, kas mira 1963. gadā, Dandalkā piederēja lauku saimniecība, bet pēc dzīvesbiedra nāves aizgājēja pārcēlās uz Toronto, kur viņai piederīgo nebija, tikai Zviedrijā dzīvo viņas meita Aina. Nelaiķi pārveda uz Dandalku, kur guldīja zemes klēpī blakus vīram, sēru ceremoniju bēru namā un kapsētā vadot māc. R. Ekšteinam.

● Toronto latviešu biedrības gada sapulce notiks 16. februārī plkst. 3.30 pēcpusdienā Latviešu namā. Nesanākot vajadzīgajam biedru skaitam, sapulce būs pilntiesīga pusstundu vēlāk pie jebkuŗa ieradušos dalībnieku skaita.

NIAGARA

● DV Niagaras nodaļas biedru gada sapulce notiks 23. februārī, plkst. 2.30 pēcpusdienā R. Koļesnikova mājā (3445 Drummond Rd.). Pēc sapulces, apm. plkst. 5.30, turpat notiks biedru vakars ar vairāku filmu izrādi.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

● DV Druvas nodaļas un Latviešu lauksaimniecības biedrības kopīgi rīkotais jautrais saviesīgais vakars ar deju notiks 1. martā plkst. 8 vakarā Leģiona zālē Šelburnā. Programmas daļā piedalīsies V. Ādlera mūzikāli vokālais trio no Toronto.

MONTREALA

● Karnevālu ar motto „Zelts un sudrabs man ir pūrā, nāciet, ņemiet, cik jums tīk" 22. februārī Viktorijas zālē (4626 Sherbrooke St. W.) rīko Montrealas latviešu biedrība.

KO GRIB, KO VAR ...

(Pārnesums no 3. lpp.)

un parodēt. Tāpat vecmeistari, kuŗi šai kontinentā vēl darbojas skatuvē, droši vien, nevarētu ne tik laipni smiet, ne slavēt kā toreiz.

Toreiz un tagad... Reāli domājošais, ar gribu un spējām apveltītais teātrinieks var soļot tam garām. Viņam bez „toreiz un tagad" ir vēl citi vārdi — rīt, vēlāk, pēc gadiem... Jaunajiem skatuves teorētiķiem pārmet runu plūdus un papīru kaudes par eksperimentiem un jauniem virzieniem, kas nav saskatāmi pretrunu jūklī, bet šie pārmetumi nav vietā. Bez eksperimenta rezultāts nav zināms, bez meklējuma nav atraduma. Neviena māksla nedzīvo ar „toreiz" vārdu.

Dzimtenes kapsētās ir krusti un kapu akmeņi ar uzrakstiem — Gustavs Žibalts, Jūlija Skaidrīte, Berta Rūmniece. Tie ir lieli vārdi latviešu teātŗa vēsturē. Bet jāievēro, ka arī šīs slavenības savu darba gaitu sākumā bija amatieŗi.

DV teātris Kanadā vienmēr zinājis, ko grib. Vai arī to, kas paveicams, par to varētu debatēt. Kas tam pieder, tā ir maza daļa teātŗa mākslas turpinājuma iespēju svešā zemē, bet savā valodā. Un tas jau ir kaut kas. Šis „kaut kas" teātri arī mudinājis šīs ziemas sezonā tik drudžaini strādāt. Kā lielais darbs veicies, rādīs Dr. A. Straumaņa iestudētie trīs viencēlieni — A. Čechova „Lācis", „Bildinājums" un Ž. Feido „Kad sievasmāte mirst", kuŗus izrādīs 16. februārī plkst. 6 vakarā Latviešu namā Toronto. Atkārtojums paredzēts 16. martā turpat.

E. Ž.

D ZIŅAS

kst. 3.30 pēcpusdienā Latviešu mā. Nesanākot vajadzīgajam dru skaitam, sapulce būs pilnsīga pusstundu vēlāk pie jebkā ieradušos dalībnieku skai-

NIAGARA

DV Niagaras nodaļas biedru ia sapulce notiks 23. februārī, kst. 2.30 pēcpusdienā R. Kolesova mājā (3415 Drummond). Pēc sapulces, apm. plkst. , turpat notiks biedru vars ar vairāku filmu izrādi.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

DV Druvas nodaļas un Latšu lauksaimniecības biedrības pīgi rīkotais jautrais saviesīs vakars ar dejām notiks 1. martā plkst. 8 vakarā Leģiona zālē burnā. Programmas daļā piedalīsies V. Ādlera mūzikāli vokās trio no Toronto.

MONTREALA

Karnevālu ar motto „Zelts sudrabs man ir pūrā, nāciet, miet, cik jums tīk" 22. februārī Viktorijas zālē (4626 Sherbrooke St. W.) rīko Montreālas viešu biedrība.

O GRIB, KO VAR . . .
(Pārnesums no 3. lpp.)

parodēt. Tāpat vecmeistari, ri šai kontinentā vēl darbojas tatuvē, droši vien, nevarētu ne t laipni smiet, ne slavēt kā to-

„Toreiz un tagad... Reāli doājošais, ar gribu un spējām apdāvinātais teātrinieks var sojot m garām. Viņam bez „toreiz n tagad" ir vēl citi vārdi — rīt, ēšk, pēc gadiem... Jaunajiem atuves teorētiķiem pārmet runu plūdus un papīru kaudes par ksperimentiem un jauniem virzieniem, kas nav saskatāmi pretnu jūklī, bet šie pārmetumi av vietā. Bez eksperimenta rezultāts nav zināms, bez meklējuma nav atraduma. Neviena māksla nedzīvo ar „toreiz" vārdu.

Dzimtenes kapsētās ir krusti kapu akmeņi ar uzrakstiem Gustavs Žibalts, Jūlija Skaldāte, Berta Rūmniece. Tie ir lieliski vārdi latviešu teātra vēsturē. t jāievēro, ka arī šīs slavenības savu darba gaitu sākumā amatieri.

DV teātris Kanādā vienmēr lpīs, ko grib. Vai arī to, kas aveicams, par to varētu debatēt! Kas tam pieder, tā ir maza ja teātra mākslas turpinājuma spēju svešā zemē, bet savā vadā. „Kas" un „ka" kaut kas. Šis kaut kas" teātri arī mudinājis s ziemas sezonā tik drudžaini rādīt. Kā lielais darbs veicies, dīs Dr. A. Straumaņa iestudēe trīs viencēlieni — A. Čecho „Lācis", „Bildinājums" un 2. eido „Kad sievasmāte mirst", rus izrādīs 16. februārī plkst. vakarā Latviešu namā Toronto. Atkārtojums paredzēts 16. rtā turpat.

E. Z.

s komisijā darbosies A. Lie, T. Bērziņš un H. Laivinš. ar komisijā pārstāvjiem Kana DV delegātu sapulcei izrau G. Brikmani un R. Alksni. Sapulci, kurā piedalījās 27 edri, vadīja A. Liepiņš, bet protokolēja R. Alksnis.

A.

GADĀ

lciņa, nodaļas valdes priekšsēmisijas loceklis J. Dubinskis, un nodaļas pārstāvji Kana

Foto: J. Gailītis

ASV DV valdes pilnvarotie 28. janvārī parakstīja DV organizācijas ASV inkorporācijas dokumentus, ar kuriem tā reģistrēta federālai darbībai visu ASV mērogā. Darbības noteikumi ietver palīdzības, kultūrālu un sabiedrisku uzdevumu veikšanu latviešu trimdas saimē. ASV DV valde turpinās meklēt iespējas panākt organizācijas atbrīvošanu arī no nodokļiem, kā tas dažkārt paredzēts ASV attieksmē uz labdarības organizācijām. Inkorporācijas lietu kārtoja ASV DV valdes juridiskais padomnieks advokāts Elžens Kerno. Uzņēmumā inkorporācijas parakstīšanas dalībnieki: no kreisās — J. Lācis, V. Svētulis, E. Kerno, V. Hazners, V. Freija, A. Valters, F. Lucis un D. Majinovskis. Foto: B. Rozītis

Beidzies daudzkrāsains mūža gājums

Rakstot šīs piemiņas rindas mūžībā aizsauktajam kultūras un sabiedriskajam darbiniekam Otto Krollam, nāk prātā prof. A. Švābes kādreiz teiktie vārdi: „Mēs staigājam kā pa celmiem. Visur, kur raugies, ap mums ir tikai celmi." Pats profesors arī jau pārvērties šai simbolā, kam tagad pievienojies Otto Krolls.

Vairāk nekā 60 no saviem 80 gadiem Otto Krolls kā varens ozols latviešu tautas kultūras laukā ir plētis savus zarus pār tautu un Latvijas brīvvalsti. Kā Latvijas ozols sēj savas zeltā zīles laukos, tā Otto Krolla sētās kultūras vērtības ir krituašas bagātīgi kā laukos, tā pilsētās un mūsu trimdas dzīves kultūras tīrumos.

Otto Krolla vairs nav. Kā varens celms viņš stāvēs aizgājušo kultūras darbinieku celmainē. Par viņu runās latviešu kultūras vēsturnieki; viņš paliks mūsu paaudzes atmiņās, kamēr mēs dzīvosim, un par viņu stāstīs viņa grāmatas un raksti. Jurists A. Laupacis reiz izteica bažas, ka mūsu sabiedriskie un kultūras darbinieki par maz atstāj uzrakstītu vēstures liecību par savu laiku. Reizē ar šo darbinieku aiziešanu, mums zūdis daudz vērtīgu vēstures materiālu, un svešinieki kā sendienās rakstīs mūsu vēsturi pēc sava prāta. Otto Krolls, it kā paredzēdams, savai grāmatai „Skrējiens cauri dzīvei" licis motto: „Dzīvs arvien es

Otto Krolls †

traucu, steidzu, steigdams dzīves gaitu beidzu" (Plūdonis). Tā arī notika — viņa darbīgās rokas apstājās tieši grāmatu ekspedēšanas darbu veicot, un 2. februārī Otto Krolla straujā sirds atteicās tālāk kalpot. Viņš savā dzīvē maz domāja par atpūt uun arī pēdējos gados vēstulēs un tiekoties runāja tikai par darbu. Viņš lielā steigā centās vēl pabeigt savas dzīves bagātīgās atmiņas grāmatās „Karalis gaida" un „Skrējiens caur dzīvi". Pēdējai viņš bija iecerējis vēl otru daļu, tāpat vēlējās uzrakstīt vēl citas atmiņas par mūsu kultūras vēsturi un darbiniekiem, bet, šķiet, to vairs nepaspēja.

Kā jau teicu, Otto Krolls savā dzīvē veicis dižu darbu, kas pie tam bijis tik vispusīgs kā reti kādam, bet vienmēr gājis tikai vienā virzienā — mūsu tautas kultūras celšanā. Šai virzienā ir gājis arī viņa darbs jaunatnes audzināšanā, dibinot skolas, organizējot kursus un teātra grupas, darbojoties skautu organizācijā. Mēģinot uzskaitīt visus viņa veikumus dažādajos laukos, es velti kavētu lasītājus. Tādu nebūs daudz mūsu vidū, kas to visu nezināt. Vislabāk to zina viņa draugi, un Otto Krollam tādu nav trūcis. Viņš mīlēja sabiedrību un vadījās no motīva: labāk simt draugu, nekā viens ienaidnieks. Tā tas bija kādreiz Latvijā, tā arī trimdas ceļos.

Mēs tagad skumstam par viņa aiziešanu, sevišķi organizācijas, pie kurām viņš piederēja līdz mūža galam: skauti, Preses biedrība, vecie strēlnieki, korporācija Frat. Mercuria u. c. Vislielāko zaudējumu un sāpes cieš viņa ģimene — dzīvesbiedre Elza ar dēliem Zigurdu un Egīlu un meita Zaiga ar ģimeni. Lai visus mierina viena doma: Otto Krolla mirstīgā daļa ir zudusi, mēs viņu vairs nesatiksim, šīs zemes gaitas staigājot, bet viņa darbi vēl ilgi runās ne tikai uz mums, bet arī uz nākošajām paaudzēm latviešu tautas kultūras vēsturē.

Artūrs Amoliņš

GADA APGROZĪJUMS . . .
(Pārnesums no 1. lpp.)

Draudzes palīdzības fonda dalībnieku skaits nedaudz samazinājies no 606 uz 599. Gada laikā miruši 14 dalībnieki, izstājušies 3, bet iestājušies 10. Miršanas gadījumos piederīgajiem izmaksā 400, 450 un 500 dol., atkarā no dalībnieka sastāvēšanas ilguma fondā. Fonda ienākumi pērn bijuši 7433,39 dol., bet izdevumi 7176,36 dol., Uzkrātie līdzekļi ir 12.118,08 dol., no tiem draudzes padomei aizdoti 7000, dol. Fonda pārvaldi vada E. Kronis.

Draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā (pr-ks J. Petzalis) piedalījies visos svinīgākajos dievkalpojumos, arī vairākos vispārējos sarīkojumos, kā 14. jūnija aizvesto piemiņas akta un Latvijas valstssvētku koncertos, kā arī sniedzis gadskārtējo patstāvīgo koncertu, veltītu garīgajai mūzikai. Bez tam notikuši vairāki interni koŗa vakari un saviesīgi sarīkojumi. Šāgada, jau 17. gadskārtējais koncerts paredzēts 12. aprīlī plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcā. Koris ieņēmis 2473,19 dol., izdevis 2376,77 dol.; gada atlikums 96,42 dol. Koris arī izdevis savas skaņu plates, kuras var iegādāties Sv. Andreja baznīcā.

Garīgas literātūras izplatīšanai pie draudzes pastāv grāmatu galds E. Namgaudas vadībā. Kristīgās dzīves žurnālam „Ceļa Biedrs" bijuši 65 abonenti, bet grāmatu galda apgrozījums bijis 1157,58 dol.; peļņa ir tikai 18 dol., jo daudzas grāmatas pārdotas par iegādes cenu.

Draudzes padomes un visu nozaru kopīgie ienākumi bijuši 73.576,06 dol., bet iepriekšējā gada atlikums 29,879,02 dol. Tā aizvadītā gada kopīgais apgrozījums bijis 103.455,08 dol., izdevumi 80.628,77 dol. un atlikums 22.826,31 dol.

Martā Sv. Andreja draudze atskatīsies uz 20 pastāvēšanas gadiem, kurus paredzējusi atzīmēt 16. martā ar svinīgu dievkalpojumu un tam sekojošu draudzes vakaru. Visi draudzes locekļi aicināti talkā šīs dienas cienīgā atzīmēšanā un organizēšanā, sazinoties ar dāmu komitejas pr-ci A. Kikuli (tālr. 463—5586). Draudzes gada sapulce notiks 16. februārī plkst. 4 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas zālē, kad apspriedīs nozaru un padomes darbību, turpmākos uzdevumus un izraudzīs amatpersonas padomei un citiem draudzes pasākumiem.

R. N.

Rosīgs darbs un panākumi

MILVOKU DV APVIENĪBAS GADA SAPULCE

Piedaloties 41 no 233 biedriem, DV apvienības Milvokos gada sapulci 26. janvārī DV namā atklāja pr-ks V. Aparjods, aicinot ar klusuma brīdi godināt pag. gadā mirušos apvienības biedrus E. Brusubārdu, E. Celmu, V. Krēli un K. Rupšenieku. Par sapulces vadītāju izraudzīja V. Gailānu, bet protokolistu O. Cerbiņu.

Apvienības pr-ks V. Aparjods darbības atskatā ziņoja, ka izgatavoti 12 apkārtraksti, kuŗi izsūtīti 680 Viskonsinas tautiešiem un zemes valdes locekļiem un citām apvienībām. Ziemsvētku aprūpes akcijā uz 1. janvāri saņemti 1912 dol. Notikuši 17 sarīkojumi, kuŗus kopā apmeklējuši vairāk nekā 3000 tautiešu. Apvienības izkārtojumā notikusi ASV DV sapulce ar piemērotiem sarīkojumiem. Apvienībā ir 65 vanadzes, no kuŗām vairāk vai mazāk aktīvas 42. Gada sākumā vanadžu kopu vadīja Z. Vilciņa, bet kopš februāŗa R. Burģele. Valdes priekšsēdis izteica Z. Vilciņai pateicību par 6 gadu vanadžu kopas vadību. Vanadzes izkārtojušas 4 sarīkojumus, it sevišķi akcentējot jauniešu atbalstīšanu latviskos pasākumos. Ziemsvētkos vanadzes nosūtījušas sainīšus latviešu kaŗavīriem ASV bruņotajos spēkos, tāpat rūpējušās par ēdienu galdiem apvienības sarīkojumos, uzņēmušas māksliniekus un piedalījušās Milvoku kopīgo bērnu svētku un Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumu organizēšanā. Pie kopas darbojas vanadžu sekstets.

Pie apvienības pastāv vīru koris ar 24 dziedātājiem, kuŗa diriģents ir V. Aparjods, bet priekšnieks R. Prūsis. Teātŗa kopu vada režisore M. Valtere-Einberga ar palīgu H. Misiņu. Tautas deju kopu ar 82 dalībniekiem vada Līja Pētersone ar klavierpavadītāju Ināru Prūsi. Kopā piedalījušies Klīvlendas dziesmu svētkos ar 56 dejotājiem un ieguvusi divas godalgas — par rosību un skaistākaj'em tautas tērpiem, kā arī dejojusi Milvoku tautību festivālā un 2 citos sarīkojumos. Mazkalibra ieroču šaušanas sekciju ar 25 dalībniekiem vada Ž. Butkus. Vienība vidējo rietumu DV sacīkstēs ieguvusi 1. vietu, bet ASV DV meistarsacīkstēs 2. Pastāv arī šacha sekcija L. Gaigala vadībā, bet apvienības aizbildniecībā darbojas Gaujas skautu vienība ar 65 dalībniekiem A. Mundeciema un Tālavas gaidu vienība ar 35 dalībniecēm Ainas Namatēvas vadībā. Tāpat apvienības aizbildniecībā un visu trīs vietējo ev.-lut. draudžu atbalstā darbojas Milvoku koncertu komiteja pr-sēža V. Aparjoda un darbveža E. Peniķa vadībā, kuŗai ir 110 abonentu. Apvienības nams aizvadītajā gadā 301 reizi izmantots dažādām sanāksmēm, bet V. Berģa pārzinātajā bibliotēkā ir ap 500 grāmatu.

Par DV organizācijas goda biedri vanadžu kopas ierosinājumā uzņemta pazīstamā sabiedriskā darbiniece Elza Klaustiņa, bet ar DV centrālās valdes atzinības rakstiem apbalvota vanadžu kopas sekretāre Kr. Šmite un skautu vienības vadītājs A. Mundeciems. ASV DV valdes goda rakstus saņēmuši A. Andersone, L. Gulbe, I. Pētersons, A. Viļumsons un A. Baltmanis. DV jaunatnes rakstu darbu sacensībā biedre-veicinātāja Ildze Slempere izpelnījusies zemes un centrālās valdes godalgas.

No I. Vilciņa sniegtā kases pārskata izrietēja, ka valde samniekojusi budžeta robežās, tomēr samazinājusi nama parādu. Revīzijas komisijas ziņojumā E. Čakāns atzina valdes darbību par sekmīgu, aicinot tai izteikt pateicību. Valdes ierosināto budžeta projektu ar 5663 dol. organizācijas un 1300 dol. aprūpes līdzekļos pieņēma negrozītu, A. Bolšteina ierosinājumā ieteicot valdei rast līdzekļus skolas atbalsta palielināšanai.

Ar aklamāciju par apvienības priekšnieku izraudzīja līdzšinējo V. Aparjodu, bet valdē ievēlēja J. Vilciņu, V. Zāliti, P. Rudzīti, E. Peniķi, R. Prūsi, O. Cerbiņu un Ildzi Slemperi. Revīzijas komisijā ar aklamāciju izraudzīja E. Čakānu, J. Grundsbergu un A. Peniķi.

Pārrunās A. Bolšteins pacēla jautājumu par jaunās un vidējās paaudzes piesaistīšanu latviešu sabiedriskajam darbam, lai gūtu apliecinājumu, ka arī svešumā uzaugušie un izglītību ieguvušie joprojām pieder pie latviešu tautas. Tas izraisīja spraigas debates, kurās piedalījās H. Misiņš, V. Gailāns, A. Mundeciems, M. Valtere, V. Butkus, A. Bērziņš, I. Slempere un citi, pašreizējā situācijā vainojot gan vecākus, gan pašus jauniešus, bet vienprātīgi atzīstot, ka stāvoklis nav normāls; jo jaunieši un jo sevišķi tie tautieši, kuŗi pārsnieguši 30 gadu vecumu, ieguvuši izglītību ASV un strādā labi algotu darbu, vairumā atrāvušies no latviešu sabiedrības un vairs neatbalsta latviešu pasākumus ne morāli, ne saimnieciski. Daži ieteica apmeklēt šos „pazudušos" un mēģināt tos pievērst latviešu lietām, bet citi to atzina par veltīgām pūlēm.

— ep—

TRAUKSMES ZVANS

LATVIEŠU SKOLA KALAMAZŪ — DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA VELTĪJUMU CENTRĀ

„Ir pienācis laiks, kad ar sirds labestību un pašapmierinātību vien nepietiek, bet jāsāk labās domas īstenot darbos — nākotnei. Trauksmes zvani izskanējuši — sadzirdēsim tos!" Kalamazū latviešu skolas rīkoto Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojumu ievadot, teica skolas pārzine P. Skrupšķele, mudinot gan bērnu vecākus, gan arī visu sabiedrību uz nopietnām pārdomām par latviešu skolas vajadzību un tās uzturēšanu nākotnē.

Draudzīgā aicinājuma atceres aktā par tematu „Bērns un valoda" runāja jaunais Rietummičigenas universitātes mācības spēks Dr. U. Šmidchens, pakavējoties pie divu valodu mācīšanas, un dodot arī praktiskus norādījumus par to, ko bērns izjūt, mācoties valodas. Runātājs atzina, ka visizdevīgākais laiks divu valodu iemācīšanai ir vecums līdz 6 gadiem.

Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā, kuŗu latviešu skola šogad rīkoja jau 12. gadu, skolas saimi sveica visas vietējās latviešu organizācijas, nododot arī veltes. Latviešu biedrības pr-ks O. Reinvalds, skolotāju darbu un pūles cildinot, pasniedza aploksni, DV apvienības pr-ks I. Kāps — aploksni un grāmatas, Kalamazū latviešu draudzes pārstāvis V. Miķelsons — aploksni, koŗa Dziesmu Vairogs pr-ce A. Sile — aploksni, Mednieku kluba pr-ks A. Tralmaks — aploksni, A. Balka — savu pirmo dzejoļu grāmatu, studenšu vienības Ausmas vārdā L. Kaugara — velti bērnu dārzam, skautu un gaidu vecāku padomes vicepr-dis R. Lejiņš — grāmatas, Korporāciju kopas seniors R. Freimanis — aploksni, Studenšu korporāciju kopas vārdā B. Šinte — grāmatas un jauniešu pulciņa pr-ks A. Ruņģis — grāmatas, norādot, ka visi pulciņa dalībnieki savā laikā beiguši latviešu skolu.

Priekšnesumu daļā Ed. Grīnvalda klavierpavadījumā dziedāja V. Landmane, izpelnoties jo sevišķi lielu atsaucību.

Sarīkojuma nobeigumā izlozēja laimestus skolas rīkotajā Draudzīgā aicinājuma atceres loterijā, kuŗā šogad pārdotas 593 lozes, līdz šim vislielākais skaits. Laimētājos bija Z. Gailis (saldumu trauks), K. Zemitāns (spilvens), D. Vizulis (latviešu dainu komplekts), O. Puriņš (vāze), E. Dunkelis (skaņu plate), A. Āboliņš (koka cibiņa), V. Ariņš (J. Balka glezna) un K. Stunda (dziesmu svētku vēsture). Par jo sevišķi bagātīgo atbalstu kā organizācijām, tā atsevišķajiem tautiešiem pateicās skolas vecāku padomes pr-dis A. Kajaks, apliecinot, ka materiāli latviešu skola ir nodrošināta vismaz vienu gadu.

V. Bokis

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

ŅUJORKA

⊙ Ņujorkas vanadžu kopas gada sapulcē par priekšnieci ievēlēja līdzšinējo priekšnieces vietnieci Ilgu Upmani, par viņas vietnieci un informācijas daļas vadītāju Leoniju Glaznaju, sekretāri — Annu Skaru, kasieri — Emmu Paveli, kasieres palīdzi — Ainu Kilhu, aprūpes daļas vadītāju — Jetti Groskopfu un mantzini — Ainu Midziņu. Līdzšinējā pr-ce Marta Kica, kas šo amatu bija veikusi 2 gadus, vairs nekandidēja. Sapulces dalībnieces viņai par darbu pateicās ar ziediem. Vanadzes aizvadītajā gadā organizējušas 3 jauna veida sarīkojumus: bērnu dienu ar Latvijas laika saukli „Celsim bērnus saulītē", mākslas skolas audzēkņu darbu skati un Latvijas dibināšanas 50. atceres gada sarīkojumu — Latvija skatos, skaņās un krāsās, bez tam arī tradicionālo Ziemsvētku tirdziņu. Sapulci vadīja Verēna Freija, protokolēja Anna Skara.

L. G.

ČIKAGA

⊙ Nīlsena bēŗu namā 5. februārī notika mirušajam kultūras darbiniekam Otto Krollam veltīts aizlūgums. Ar viņa aiziešanu aizsaulē Čikagas latviešu kultūras dzīvē iecirsts liels robs. Aizgājējs bija tas, kas 50-jos gados pulcināja ieradušos latviešus teātŗiem, koncertiem, mākslas izstādēm, viņš atbalstīja katru latvisku pasākumu, pats visur darbodamies līdz. Izjustos vārdos aizgājēju raksturoja māc. G. Straumanis, cita vidū atzīstot: „Liels un bagāts mūžs ir noslēdzies, bet viņa darbi to pavadīs nākamās audzēs." Piemiņas brīdi ar dziesmām kuplināja M. Cakare. Atvadas teica ČLOA pr-sēdis, V. Landmanis, runādams arī baptistu draudzes vārdā, Sv. Jāņa draudzes pr-ks J. Ruģēns, strēlnieku kopas pr-ks P. Dardzāns, K. Dzirkalis, DV apvienības pr-ks U. Vītols, skautu vadītājs P. Vīlips, Milvoku aktieŗu un mākslas darbinieku pārstāvis rež. P. Ozols, aktieŗa V. Hermaņa dzejoli nolasīja M. Antēna, tautas deju grupas vadītājs V. Dzeime, strēlnieku dāmu komitejas pr-ce L. Ozoliņa, Ciānas draudzes svētdienas skolas pārstāvis Brunovskis, jaunatnes teātra dalībniece I. Stolkes, Raiņa un Aspazijas piemiņekļa komitejas loceklis un grāmatizdevējs A. Kalnājs, Latvijas Nacionālās operas baleta saimes vārdā E. Mežulis, Sv. Jāņa draudzes rakstu krājuma redaktors H. Riekstiņš un no Čikagas latviešu teātra saimes E. Upermanis. Nelaiķi pārpelnoja 6. februārī.

I. Š.

MEDISONA

⊙ Viskonsinas universitātes Krievijas telpas studiju programmas ietvaros paredzēti seši priekšlasījumi par Baltijas valstīm. Pirmo priekšlasījumu par „Vēsturiskajiem spēkiem Baltijā" lasīs Viskonsinas universitātes profesors Valters Nollendorfs 18. februārī. Sekos Viskonsinas universitātes profesora Valža Zepa priekšlasījums par „Baltijas tautu etnisko izcelšanos" 4. martā; Kanzasas universitātes profesora Osvalda Bakusa (Oswald P. Backus) priekšlasījums par „Lietuvas nozīmi viduslaikos un jauno laiku sākumā" 20. martā; Indianas universitātes profesora Feliksa Oinas (Felix J. Oinas) priekšlasījums par „Seniem baltu elementiem somu tautu folklorā" 1. aprīlī; Pensilvēnijas universitātes profesora Alfreda Senna (Alfred Senn) priekšlasījums par „Lielajiem Lietuvas rakstniekiem" 15. aprīlī un Viskonsinas universitātes profesora Viktora Terasa (Victor Terras) piekšlasījums par „Igauņu dzejas valodu tās attieksmēs ar vācu un krievu dzeju" 29. aprīlī. Visi priekšlasījumi paredzēti plkst. 4 pēcpusdienā, ieeja brīva. Programmas koordinātors ir Viskonsinas universitātes vēstures prof. Alfreds E. Senns. Lekciju seriju bez Krievijas telpas studiju programmas vēl atbalsta slavu valodu nodaļa, vācu valodas nodaļa un vēstures nodaļa.

Vns.

DEMOINA

⊙ Demoinas latviešu jaunā gada sākumā pārsteidza skumjā vēsts, ka Vietnamā 4. janvārī kritis Jānis Āboliņš, kas še bija beidzis vidusskolu un arī latviešu skolu. 19 gadu vecais J. Āboliņš bija brīvprātīgi iestājies armijā, lai vieglāk gūtu tālāko izglītību, kas 11 bērnu lielajai latviešu leģionāra ģimenei bija grūti atrisināms jautājums, jaunākajam dēlam esot vēl tikai 3 gadus vecam. Jānis Āboliņš par ievainojumu cīņās jau bija apbalvots, atkal atgriezās frontē, bet tagad pēdējo reizi ieradās Demoinā 7 kaŗabiedru pavadībā, lai apgultos šejienes kaŗavīru kapos. Kritušo cīnītāju izvadīja monsiņors Makmahans un prelāts Dr. L. Vārna. Kapsētā pēc militārās atvadceremonijas atvadvārdus teica vietējās DV apvienības pr-ks J. Kļaviņš, Aijovas latviešu biedrības pr-ks Z. Dimza, katoļu draudzes pārstāvis J. Kursītis un Neatkarīgās luterāņu draudzes pārstāvis A. Kupcis. Bēŗu mielasts bija rīkots Tijovas latviešu biedrības namā.

⊙ DV apvienības lauku īpašumā Saulkalnē ielauzušies ļaundaŗi, cerot atrast lielas vērtības, bet, izņemot virtuves un galda traukus, nekā cita neatrada. Par neveiksmi neapmierināti, viņi telpas izdemolēja, mēģinot pat aizdedzināt kādu no ēkām.

⊙ DV apvienības gada sapulcē pārvaldes organos ar maziem izņēmumiem ievēlēja visas līdzšinējās amatpersonas, priekšniekam paliekot Jānim Kļaviņam, bet viņa vietniekam V. Palkam.

⊙ Aijovas latviešu jaunatnes kopa Beverīna 1. februārī bija rīkojusi Meteņdienas masku balli, kuŗa labi izdevās arī materiālajā ziņā. Bija interesantas maskas, izlozes un pa starpām pakavēšanās pie bagātīgiem groziņgaldiem.

Sk.

ELIZABETE

⊙ Kultūras dienu sarīkojums Elizabetē, piedaloties 75 dalībniekiem, notika 26. janvārī Sv. Marka draudzes telpās. Dievkalpojumā bez draudzes mācītāja T. Vēdzeles piedalījās arī viesis — māc. V. Rolle no Vilimantikas. Ērģeles spēlēja Z. Vēdzele. Atzīmējot Draudzīgā aicinājuma atceri, draudzes pr-ks V. Lejnieks norādīja uz tā nozīmi dzimtenē un arī trimdā, tad paziņoja, ka ilggadējie sabiedriskie un kultūras darbinieki — draudzes locekļi Alfrēds Mednis un Vilis Neimanis apbalvoti ar ALAs kultūras biroja goda rakstiem. Sarīkojuma dalībnieki ar lielu interesi sekoja māc. V. Rolles referātam par jaunākajiem pētījumiem parapsīcholoģijā sakarā ar K. Raudives atklājumiem, atskaņojot arī viņa izdoto skaņu plati ar „mirušo balsīm". Pēc referāta bija spraigas pārrunas. Par cienastu bija rūpējušās draudzes dāmas, bet viņu pr-ce H. Briede pati nevarēja piedalīties, jo divas dienas iepriekš bija cietusi autokatastrofā un atradās slimnīcā.

V. N.

KLĪVLENDA

⊙ Apvienotās draudzes padomes sēdē 26. janvārī, kuŗu atklāja draudzes pr-ks T. Berkulis, māc. I. Gaide darbības atskatā ziņoja, ka draudzes locekļu skaits pag. gadā pieaudzis par 26, sasniedzot 754. Notikuši 57 dievkalpojumi, no tiem 9 ar dievgaldu un kopā 539 dievgaldniekiem, divi kapu svētki, 30 svētdienas skolas bērnu dievkalpojumi un 12 bībeles stundas. Kristīti 19 bērni un salaulāti 3 pāŗi. Sekmīgi darbojies draudzes koris V. Melliņas vadībā, kas piedalījies 7 dievkalpojumos un sniedzis 2 koncertus. Draudzes pr-ks T. Berkulis pakavējās pie saimnieciskajiem jautājumiem. Lielākais ieguvums bijis jaunu stabuļu ērģeļu iegāde. Svētdienas skolas pārzinis M. Grīns, kas skolu vada jau 7 gadus, ziņoja par skolēnu pieaugumu. Pašreiz skolā mācās 113 bērnu. Stundu skaits paaugstināts, skolotājiem darba slodze lielāka. Pienācis laiks atrisināt telpu jautājumu. Dāmu komitejas pr-ce N. Saulīte žēlojās, ka par maz darbinieču, kas piedalās draudzes kopīgajā darbā. Kases apgrozījums bijis 4171,74 dol., atlikums 2132,18 dol. Komitejas rīcībā arī atlikums no ērģeļu fonda 1006,57 dol. apmērā. Revīzijas komisijas pr-dis A. Veits konstatēja, ka darbvedība un grāmatvedība atrasta labā kārtībā, bet vairāki draudzes locekļi nav nokārtojuši nodevas. Vērojot padomes sēdes norisi un klausoties pārrunās, likās, ka daudz ir gudru runātāju, bet maz darba darītāju. Pēc ilggadējā kasieŗa P. Cimdiņa nāves radās krize, jo nebija padomē cilvēka, kas uzņemtos kasieŗa pienākumus. Ar lielām grūtībām valdes priekšsēdim izdevās šo krizi pārvarēt. Pamatota bija arī dāmu komitejas pr-ces N. Saulītes žēlošanās par darba roku trūkumu. Dzimtenē to netrūka, tās dēvēja par „rožu dārzu". Vai svešumā tās sākušas jau vīst?

⊙ No tautiešu saimes 24. janvārī šķīries Voldemārs Pernavs, dzimis 1906. gada 11. februārī Ābeļu pagastā. No Parobeka bēŗu mājas uz Riversaidas kapsētu viņu 28. janvārī izvadīja māc. I. Gaide.

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GAJUMĀ BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
Ajax CHOO raidītājs (vilnis 1390)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2810. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3527, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

16. februārī, plkst. 3 dievkalpojums. Svētdienas skola; plkst. 1.30 iesvētes mācība. Pēc dievkalpojuma plkst. 4 draudzes gada sapulce.

23. februārī, plkst. 3 dievkalpojums. Svētdienas skola. Plkst. 1 iesvētes mācība. Pēc dievkalpojuma dāmu komitejas gadskārtējais bazārs.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2789.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

23. februārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skolā. Pēc dievkalpojuma draudzes sapulce baznīcas zālē.

BRAMPTONA

16. februārī, plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā. Pirms dievkalpojuma, pl. 12.45 mācību stunda jauniešu grupai.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

16. februārī, plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 88 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685 - 8199.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev. - lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

16. februārī, pl. 3 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

2. martā, pl. 2 pēcp. Kristus ciešanu laika dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALĀ

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484 - 8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

23. februārī, plkst. 2 p.p. Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Voitkus, 8488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9 - 8224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

16. februārī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un Bībeles stunda.

23. februārī, plkst. 2.30 p.p. draudzes 20 gadu pastāvēšanas dievkalpojums un draudzes darbinieku svinīgais solījums. Sprediķos Nujorkas latv. dr. māctājs Osvalds Gulbis. Pēc dievkalpojuma azaids. Dievkalpojums notiks Sv. Ansgara baznīcā, 4020 Grand Blvd.

2. martā Lielās Lūdzamdienas dievkalpojums; Svētdienas skola un. jaunatnes stunda.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

VASARSVĒTKU VĒSTS

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270 D. Miķelsona vadībā. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont. jaunatne.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

16. februārī pl. 10.30 Salas baznīcā māc. O. Gulbis; pl. 11 Jonkeru baznīcā māc. A. Ozols, iesvētes mācības sākums (Vasarsvētkiem); pl. 2 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš; pirms tam pl. 10.30 konfirmandu mācība draudzes namā.

23. februārī dievkalpojumi: pl. 10.30 Salas baznīcā māc. O. Gulbis; pl. 11 Jonkeru baznīcā māc. A. Ozols, skautu un gaidu 20 gadu atcere; pl. 2 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš.

ČIKAGA

Latvijas ev.-lut. baznīcas Svētā Pāvila draudze — 18 W. 641 **Fore st Prezerve Drive, Wooddale, Illinois (dienvidriet. no Irving Park Rd. un Addison Ave.).**

Mācītājs Māris Ķirsons — 303 DesPlaines Ave, Forest Park, Ill. 60130, tel. 366-3347.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 no rīta. Svētdienas skolas sākums plkst. 9.30.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1886 Pauline Blvd.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700, mācītāja mājā 538—7647.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 62 Mozart St., Jamaica Plain, Mass. 02130, telef. 522—9310.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA - 59403, māc. E. Caune, tālr. PO9 - 8679.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rozā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 789.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont..
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa $2.00 par 1 mēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

15. februārī — pl. 7.30 vak. Sv. Jāņa bazn. sarīk. zālē uzvedīs izvilkumu no A. Brigaderes jautrās spēles „Lielais loms" V. Pukata vadībā.

16. februārī — plkst. 2 p.p. Latviešu namā TLB sestdienas skolas vecāku padome rīko bazāru par labu skolai.

16. februārī — plkst. 6 vak. Latviešu namā augšējā zālē trīs viencēlieni A. Straumaņa iestudējumā un DV TK uzvedumā.

17. februārī — pl. 5 p.p. Anitas Grigales - Rundāns ērģeļu koncerts Convocation Hall, St. George Campus.

21. februārī — plkst. 8 vak. Mākslinieku vienības Latvis slēgts karnevāls „Joka pēc" Kolumbus zālē — 36 Linden St., Toronto.

22. februārī — pl. 8.30 vak. Unitarian Church auditorijā (175 St. Clair W.) koncertapvienības sarīkojums: referāts - koncerts - dialogs „Dr. Gundaris Pone un viņa mūzika". Piedalās Dr. G. Pone, prof. H. Jensens un prof. T. Ķeniņš.

22. februārī — pl. 4 p.p. Čikagas Piecīšu koncerts Latviešu namā.

22. februārī — pl. 7.30 vak. Čikagas Piecīšu kabarets King Edward Sheraton, Crystal Ballroom telpās.

22. februārī — plkst. 7 vakarā DV nama kārtējais „Ventiņu vakars" ar jautru un nopietnu programmu.

23. februārī — plkst. 5 pēcp. TLTA sestdienas ģimnazijas audzēkņu talantu vakars Latviešu namā.

27. februārī — pl. 8 vak. Latviešu namā Pārdomu vakars par tematu „Markss, Nīče, Dostojevskis un Kristus", R. Ekšteins. Mūzikālā daļā Pēteris Gelstauts, baritons.

1. martā — pl. 7 vak. Dainas koris rīko Em. Dārziņa vakaru Latviešu namā.

2. martā — plkst. 3.30 p.p. Pavasara modes skate DV namā, 125 Broadview Ave. Vanadžu sarīkojums.

2. martā — pl. 4 p.p. Plkv. O. Kalpaka bataljona sarīkojums, ziedu nolikšana Jorkas kapos; pl. 6 vak. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

8. martā — pl. 7.30 vak. balle (pret [illegible]) Seaway Towers, 1926 Lakeshore Blvd. W.

23. martā — plkst. 5 p.p. Latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdiena Latviešu namā.

10. aprīlī — plkst. 8 vak. Ģirta Tiltiņa gleznu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas zālē.

NIAGARA

26./27. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

HAMILTONA

15. februārī — pl. 7.30 vak. Pigbridžas karnevāls „Melns un balts" Roberts restorānā King St. E. Ebony zālē.

OSAVA

8. martā — plkst. 7 vak. DV nodaļas 1 gada dibināšanas atceres vakars Grandview Golf klubu zālē.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

1. martā — plkst. 8. vakarā Šelburnā, Leģiona zālē, DV Drumo nodaļas kopīgi ar Latviešu lauksaimniecības biedrību rīko saviesīgi jautru vakaru ar dejām. Programmas daļā piedalīsies V. Adlera vokāli mūzikālais trio.

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

KĻŪDAS LABOJUMS

Alberta Kalniņa rakstā „Baltija — Kaukazā" 29. janvāra numurā ieviesušās kļūdas: raksta beigu daļā Kūras upes nosaukums pāris reižu nepareizi iespiests kā „Rūra", ko iespējams sajaukt ar Reinas apgabalu. Kūras upe atrodas Dienvidkaukazā, tā ietek Kaspijas jūrā, [illegible] grozīts, gluži tāds pats kā senatnē.

Minipasaule

APVIENOTĀS NĀCIJAS NO IEKSPUSES (1)

Tā kā mūsu laikraksta līdzšinējā oficiāli akreditētā pārstāve Apvienotajās nācijās Inta Paegle pati kļuvusi šīs pasaules organizācijas darbiniece, viņas pienākumus pārņēmusi mūsu kādreizējā Čikagas redaktrise Dagmāra Vallena, kura centīsies lasītājus iepazīstināt ar Apvienoto nāciju uzbūvi, īpatnībām, darbību un citu. Sniedzam viņas pirmo rakstu par šo starptautisko organizāciju, kura ir maza pasaule par sevi.

Labi, ka ķēniņam no „Kaķīša dzirnaviņām" nav jādzīvo mūsu laikā: vai viņa sirds, pat zelta stīpām apstīpota, varētu izciest tos nedienu plūdus, kas nepārtraukti gāžas pār pasauli? Nav pat acumirkļa, kad kaut kur pasaulē nekristu jaunas dzīvības par upuri kaŗa ugunīm, veseli apgabali neciestu badu un nepatiesi apvainotus cilvēkus nesamestu cietumos. Šobrīd pasaulē ir daudz vairāk bēgļu nekā toreiz, kad mēs dzīvojāmies pa dīpīšu nometnēm.

Viena vieta, kur visas šīs bēdas un netaisnības lielākā vai mazākā mērā atbalsojas, ir Apvienoto nāciju ēku komplekss Ņujorkā. Ir gandrīz jābrīnās par to mūŗu stiprumu, ka tie neiebrūk aiz tik lielā smaguma.

Katru dienu tur iet cauri tūkstošiem tūristu, bet tie parasti redz tikai virspusi: pievilcīgas meitenes ar svešzemnieciskiu akcentu izvadā viņus pa skaistām grīdsegām izklātām sēžu zālēm un gaiteņiem, kur dažkārt vēl patvērusies pasaules vareno elpa cigāru smaržas veidā. Citreiz var nopirkt biļeti publikas galerijā un noklausīties kādu generālasamblejas vai drošības padomes sēdi. Taču tur dzirdētais parasti izklausās tik sarežģīti, ka paiet ausīm garām nesaprasts. Par to nav jābrīnās: gadiem ilgie dialektiskie cīkstiņa palīdzējuši attīstīt Apvienoto nāciju piederīgajiem pašiem savu žargonu, kas prasa caurmērā pusgadu, lai tajā ielauzītos. Bez tam Apvienoto nāciju pārstāvji jau arī pēc amata ir diplomāti un nebūt nav atteikušies no savas gadsimtos koptās vārdu žonglēšanas mākslas. Tā, piemēram, pēdējās ģenerālasamblejas atklāšanas laikā neiesvaidīts mirstīgais būtu varējis sēdēt tur pirmās divas dienas, bez kā dzirdētu runājam par kaut ko citu, kā darba kārtas paragrafiem Nr. 1 un Nr. 2: daži pārstāvji iestājās par Nr 1, citi teica, ka Nr. 2 īstenībā izsaka to pašu, bet citi atkal, ka tomēr jāpaliek pie Nr. 1, jo tas sevī ietver arī Nr. 2... Šādā veidā risinājās strīds par Kongo vietu sēžu zālē.

Šādi un līdzīgi stāsti labi pazīstami mūsu sabiedrībā, stiprinādami domu, ka Apvienotās nācijas ir tikai tāds debašu klubs, pie tam pašķidrs... Piedevām pilns ar komūnistiem, afrikāņiem, izrāda galīgu intereses trūkumu Baltijas valstu lietā; pat ja interese būtu un attiecīgu rezolūciju pieņemtu, tas neko mūsu stāvoklī negrozītu, jo Apvienotajām nācijām nav nekādas varas, kā piespiest lēmumus izpildīt.

Taču mūsu laikmetā modē teikt, ka katram naudas gabalam ir divas puses. „Ja nelīdzēs, tad neskādēs!" teica grupa cilvēku pirms apmēram 3 gadiem un nolēma papētīt Apvienoto nāciju darbību no dažādiem aspektiem. Tā radās BATUN. (Drošības pēc še vēl lieku reizi gribas atgādināt ka BATUN neuzskata Apvienotās nācijas par Dieva aizstājēju zemes virsū, nedz arī cer ar lielu lūgšanos tajās kaut ko panākt. Drīzāk jau tas pagaidām ir sava veida kaujas lauks — vienīgā vieta šaipus dzelzs aizkara, kur rodams tiešs cīņas kontakts ar ienaidnieku, un vēl citas iespējas.) Izrādījās nepieciešami Apvienotajās nācijās akreditēt kādu žurnālistu, kas ikdienas sekotu notikumiem šai pasaules organizācijā un raudzītu iespējami ātri atrast „punktus un paragrafus" tajā saražotajos dokumentos, kurus baltieši varētu izmantot savā labā. Palīgā nāca „Latvija Amerikā" redakcija, piešķirot korespondentes karti Intai Paeglei. Mūsu pirmajai korespondentei par labu nāca fakts, ka viņa jau iepriekš bija vairākus gadus strādājusi Apvienoto nāciju sekretariātā un personīgi pazina daudzus darbiniekus. Taču — no otras puses — varbūt tieši tādēļ viņa vēl skaudrāk izjuta nostājas maiņu: kā uz viņu skatījās tad, kad viņa bija cienījama Apvienoto nāciju ierēdne, un vēlāk, kad kļuva par atstumtas tautas laikraksta pārstāvi. Mēs citi rāvāmies vaiga sviedros ap dažādiem citiem darbiem un nekādu speciālu uzmanību viņai neveltījām. Pēc nepilna gada Inta paziņoja, ka nespēj šo uzdevumu ilgāk veikt, lai meklējot viņai aizstājēju. To nu bija vieglāk pateikt nekā izdarīt: kuŗam tad mūžam steidzīgajā Ņujorkā būtu laika regulāri apmeklēt Apvienoto nāciju preses konferences un rakties pa tur saņemto papīru kalniem, kuŗus vais neskaita lappusēm, bet drīzāk mārciņām?

Iznākumā jūsu padevīgā Dagmāra Vallena 6. janvārī akreditējās pie Apvienotajām nācijām kā „Latvija Amerikā" korespondente, un pie maniem 8 amatiem tagad var pieskaitīt arī devīto. Tā kā līdz šim biju interesējusies tikai par pavisam specifiskiem Apvienoto nāciju darbības jautājumiem, tad mani pagalam iztrūcināja atklājums, cik briesmīgi liela organizācija Apvienotās nācijas īstenībā ir, ar tik daudz komitejām, apakškomitejām, apakškomiteju speciālām komitejām, padomēm, palīgorganizācijām un palīgorganizāciju speciālo komiteju padomēm, ka nācās cieši piespiesties, lai bezcerībā „nepiesistu pēdu". Nelīdzēja arī dzirdētais joks, ka apmēram tāpat juties arī Apvienoto nāciju ģenerālsekretārs Utants, pirmo reizi šo vietu apciemodams, kuŗš izteicies, ka tikai tagad atskārstot, ka zinot labi ja vienu desmito daļu Apvienoto nāciju darba. Palīdzēja spīts: uz slīdkāpnēm gadījās novērot grupu krieviešu. Vienai bija līdz spīdīgumam novalkāta melna zīda kleita un dzintara krelles. Kleita jau droši vien līdz no Pad. savienības, bet — krelles?

Atjaunotā apņēmībā devos uz pirmo preses konferenci. Tādas katru dienu notiek Apvienoto nāciju preses šefa un ģenerālsekretāra preses asistenta vadībā, kuŗās piedalīšanās samērā obligāta, bet reti ko jaunu dabū dzirdēt: arī preses šefi ir diplomāti un, lai izvairītos no kontroversijām, uz aktuāliem jautājumiem atbild izvairīgi. Todien paziņoja, ka nākošajā dienā apvienotās nācijas apmeklēs mēnesī apceļojušie amerikāņu astronauti. Kā dažādien cilvēki, kuŗus nomāc neatrisināmi smagas problēmas, labprāt pievēršas sīkumiem, tā arī konferences telpa atdzīvojās un visi sirsnīgi pārsprieda uz minūti izplānoto apciemojuma norisi. Atklājās, ka neviens nav padomājis, kur astronauti noliks savus mēteļus. Nu bija liels uztraukums... Bet jautājumi, kur palicis Apvienoto nāciju speciālais sūtnis Vidējos austrumos Gunārs Jārings, kādas ziņas nāk no Biafras un ko darīs ar indiešiem, kuŗus met ārā no dažām Afrikas valstīm, tā arī palika neatbildēti...

Ne visai produktīva preses konference, jūs teiksit? Tieši tā. Bet nākošajā dienā uzzinājām, ka astronauti uzdāvinājuši Apvienotajām nācijām zemeslodes bildi, uzņemtu no mēness, ar pašrocīgu parakstu „Kā mūs redz no citurienes: nepārprotami — v i e n a pasaule". Nevļus jāatzīst — viena pasaule gan. No šāda aspekta Apvienoto nāciju būšana, lai cik bagāta kļūdām, neizskatās tik nevajadzīga.

Iedzīvojoties Apvienoto nāciju ikdienā, rodas klāt arvien jauni ieskati un pamazām atklājas, kā radušies un kā izskaidrojami dažādie mums nepieņemamie uzskati Apvienotajās nācijās. Varbūt pēc kāda laika visi kopā atradīsim ceļu un veidu, kā tos mainīt par labu mums. Iepriekš gan gribas brīdināt, ka tas nevar būt vienas dienas pasākums un, manuprāt, dikti alojas tie, kas sevi apmierina teikdami, ka Apvienoto nāciju adresi jau zina un, kad „tā diena nāks", tad arī durvis atradīs, tādēļ pagaidām, kamēr „tā diena nāk", viss, ko labs latvietis savas tautas nākotnes labā var darīt, ir iemācīt saviem bērniem latviešu gramatiku. Ja tas tā būtu, kapēc tad pat valstis, kuŗas pieder pie Apvienotajām nācijām, savus priekšlikumus sagatavo gadiem ilgi, izšķiežot daudz līdzekļu un enerģijas, iekām tie parādās atklātībā šai pasaules forumā?

Dagmāra Vallena

No Kaukaza līdz ziemeļu Baltijai

Kādus 500 gadus krievu rakstu valoda bija senā baznīcas slavu valoda. Tā bija priesteŗu rakstība, kas stāvēja diezgan tālu no tautas valodas. Tad, ap 1480. g., Maskavā parādījās kāds Atosas mūks Pachomijs Logofets (Pachomios Logothetes), sāka rakstīt dzīvajā tautas valodā un kļuva ne vien pirmais krievu profesionālais rakstnieks, bet arī krievu modernās valodas tēvs. Vēl vairāk — savā krievu izcelsmes vēsturē Logofets pirmais apgāza pastāvošo ieskatu, ka krievu valsts nodibinātāji rusi būtu nākuši no Skandinavijas, un pierādīja, ka patiesībā tie nākuši no Bābeles - Asīrijas un to galvenais kodols bijis baltu ciltīm piederīgie prūši.

Šīs Logofeta idejas ar lielu sajūsmu uztvēra jaunais Krievijas lielkņazs Ivans IV, kas 1547. gadā lika sevi kronēt par caru. Viņš bija ģeniāls valdnieks, bet bērnībā (bajāru valdīšanas laikā) iegūtie ļaunie iespaidi to noveda līdz gandrīz visiem diktātoriem raksturīgajai lieluma un vajāšanas manijai.

Jaunais valdnieks akceptēja ideju par „trešo Romu", par kādu bija jākļūst Krievijai, pārņemot turku jūgā kritušās „otrās Romas" — Bizantijas misiju un uzņemoties kristīgās pasaules aizsardzību pret islama varas izplešanos. Ivana skatieni vērsās uz rietumiem, bet viņa padomnieki — kņazs Krubskijs un Adaševs — ieteica vispirms nodrošināt austrumu un dienvidu spārnus. Tādēļ krievi 1552. gadā pārsteidza visu Eiropu ar to, ka sagrāva spēcīgo tatāru valsti Kazaņā un 1556. gadā arī Astrachaņā. Atlika vēl Krimas tatāru valsts dienvidos, bet Ivans, pretēji savu padomnieku ieteikumam, nolēma vērsties pret Rietumiem, lai kā pirmais krievu valdnieks, vēl 150 gadu pirms Pēteŗa Lielā, izcirstu Maskavas zemei logu uz Eiropu. Caru vadīja arī dziļi sentimentālā atziņa, ka viņš ir prūšu virsaišu pēcnācējs, un tā uzdevums ir „atbrīvot ne vien Livoniju, bet arī Prūsiju no teitoņu jūga.

Un tā 1558. gada 22. janvārī trīs asīriski un mongoliski veidotas krievu armijas ielauzās Vidzemē. Sākās drausmīgs kaŗš, kuŗš turpinājās 37 gadus. Livonijas ordenis sabruka jau 1562. gadā, bet kad 1559. gadā 18. maijā parakstīja galīgo miera līgumu, izrādījās, ka ziemeļu Baltiju iegūst zviedri, dienvidu daļu — poļi, bet Maskavas cariste paliek tukšām rokām. Kaŗa beigu posmā Ivanam Briesmīgajam bija jāatzīst arī lielā kļūda, ka nebija klausījis padomu vispirms nodrošināt savu dienvidu robežu: 1571. gada maijā Krimas chans Devlets II iebruka Krievijā, nokļuva pat līdz Maskavai un nodedzināja Kremli. Tā Ivanam, par spīti veiksmīgajam kaŗa pirmajam posmam, neizdevās „izcirst logu uz Eiropu".

Šo „logu izcirta" tikai Pēteris Lielais, kas jau Lielā ziemeļu kaŗa sākumā — 1703. gadā nodibināja Pēterpili un aicināja uz krievu zemi ārzemju lietpratējus, to vidū arī profesorus. Kaut senajās krievu chronikās par rusu vadoņa Rūrika un varjagu ierašanos Krievijā 862. gadā tikai teikts, ka tie nākuši no jūras, bet nekas nav minēts par viņu skandinavisko vai vispār ģermānisko izcelsmi, profesors Gotlībs Baijers, no Vācijas ieradies Pēterpilī, tomēr izveidoja visai plašu un ticamu teoriju, ka šie krievu valsts nodibinātāji bijuši normaņi. Šo teoriju vēlāk pārņēma kāds cits vācu profesors— Millers un nolēma Pēteŗa Lielā meitas Elizabetes kronēšanas svinībās 1749. gadā 6. septembrī Pēterpils zinātņu akadēmijā nolasīt uz tās pamatiem savu svinīgo runu par krievu tautas un tās nosaukuma izcelsmi.

Bet izcēlās briesmīgs skandāls, liekas vienīgais vai viens no nedaudzajiem visas Eiropas augstskolu vēsturē. Pret Baijera un Millera teoriju par Rūrika dinastijas un reizē ar to visas krievu valsts normanisko izcelsmi sacēlās kāds jauns akadēmijas profesors — pašu krievu ģenijs Michails Lomonosovs, un prof. Millera runa palika nenolasīta. Lomonosovs pilnīgi dibināti apgāza vācu profesoru uzskatus un pierādīja, ka Rūriks ar savu kaŗaspēku nav ieradies no Skandinavijas, bet gan no Baltijas jūras dienvidu krasta, kuŗu tolaik no Elbas rietumos līdz Ventai austrumos pārvaldīja venti, rūgi, prūši, sāmi, nairi un kūri. Lomonosova lielā kļūda bija tikai tā, ka viņš šīs tautas uzskatīja par slaviem piederīgām. Bet, varbūt, tas bija nepieciešams, lai pierādītu rusu slavisko izcelsmi.

Patiesībā rusi nebija slavi, bet to kungi jau pirms ierašanās Krievijā. Rusu dinastija apmēram 200 gadu valdīja spēcīgajā Urartas valstī, Kaukaza dienvidos: Rusa I no 733. — 714. gadam, Rusa II no 685. — 650. gadam un Rusa III no 625. — 612. gadam pirms Kristus. Tad šo valsti iekaŗoja mīdieši un vēlāk pārņēma persi — slavenā ķēniņa Kūra (Cyrus) vadībā. Šī lielā ķēniņa — persu imperijas nodibinātāja — vārds daudzos vēstures rakstos iegājis ne visai pareizā rakstībā un izrunā. Tā kā grieķiem burta „u" nebija, viņi tā vietā lietoja „y"; tā iznāca „Kyros", bet latīņi to pārņēma kā „Cyrus". Ķēniņš Kūrs nāca no Kūras upes krastiem dienvidu Kaukazā ar albāņu un ibēriešu kaŗaspēku. Viņa tēvs Kambīzs (Cambyses) savukārt bija dzimis Kambīzas upes krastos, kas nav visai tālu no Kūras gultnes un ieplūst Kaspijas jūrā.

Pēc armēņu avotiem, arī Rusu dinastija cēlusies šai apvidū — tā nākusi no Abras ciema. Sanskritu valodā šis nosaukums nozīmē „raža", bet latviešu valodā trauku, kuŗā ievieto mīklu maizes rūgšanai. Tā ir ļoti simboliska, bet patiesa un visai Eiropai liktenīga vārdu spēle: rusi, sagrābjot Urartu (arī Bijainu), guva lielisku „ražu" jau 8. gadsimtā pirms Kristus. Bet nākošajā gadu tūkstotī, kad šī „mīkla" jeb „raža" jau Melnās jūras ziemeļu krastos bija „norūgusi" un rusi ļoti spēcīgās avāru armijas priekšgalā atņēma baltu ciltij dulebiem antu (slavu) vadību, tie drīz vien kļuva visas Viduseiropas kungi.

Dienvidvāciju — pēc avāru nosaukuma — tie nodēvēja par Bavāriju un apdraudēja pat Kārļa Lielā ģermāņu imperiju viņpus Reinas. Kārlim gan izdevās rusus (avārus) pie Reinas atsist, bet atņemt tiem Bavāriju jau 9. gadsimtā viņam vēl neizdevās. Tas bija laikmets, kad vēl nekādas vācu valsts tās tagadējā territorijā nebija, bet tikai varenā ventu (vendu) ķēniņu zeme. Bet kad ventiem uzbruka arī dāņi, kādus 100 gadus vēlāk, cīnīties „divās frontēs" pret tik spēcīgiem pretiniekiem tie vairs nespēja un dāņu ķēniņš Valdemārs II paņēma Pomerāniju, bet vācu valdnieki pievāca rietumdaļu.

Daļa rusu jau agrāk nokļuva Baltijas jūras dienvidu piekrastē, kur saucās par abritiem — pēc savas dzimtenes Abras nosaukuma — un arī rūgiem. Kad daļu rūgu, kuŗus vadīja Rūrika senči, no piekrastes padzina un tie nokļuva Rūgu salā, viņiem šī kļuva „par biezu" — trūka dzīves telpas. Viņi sākot plānot pārcelšanos uz kādu citu zemi. Citi rusi jau bija pārņēmuši Skandinaviju, tā kā brīvi vairs atlika tikai austrumi. Uz tiem tad Rūriks 862. gadā arī devās un ar baltu cilšu daļas atbalstu kļuva par lielās krievu valsts nodibinātāju.

Svarīgi atzīmēt, ka šajā krievu valsts veidošanā piedalījās arī krīvieši (krivīči, galvenokārt prūši), lati (Polateskā jeb Polockā), nairi un venti (Novgorodas apgabalā), kūri u. c. Šīs un citas baltu ciltis iekļāvās Rusu federācijā jau sen pirms Rūrika ierašanās. Tā, piemēram, Polateskas ķēniņš Rūgvaldis (rūgu valdnieks) jau 770. gadā savu zemi sauca par Rusāru. Tādēļ nav nekāds pārsteigums, ka šiem Polockas kņaziem piederēja arī Jersika un citi atbalsta punkti Baltijā un ka tiem nodevas maksāja liela austrumlatvju daļa, jo šie „rusāri" (rusu ārieši) taču bija mūsu pašu radi, jau sākot no Kaukaza Baltijas (Albānijas) laika.

Alberts Kalniņš

PIGBRI[...]
MELNS [...]
notiks Hamiltonā [...]
Roberts restorānā King [...]
LAIKRAKSTA LATVIJA AMERIKĀ atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos
IGAUŅU OPTIĶIS J. RATAS 399 Danforth Ave. HO 5-6251
ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide cūtījumiem un dzimteņu.
Kanadas DAUGAVAS VANAG[...]
125 Broadview Ave., Toronto 8, [...]
„Jautrais O[...]
KAKTI[...]
LE 5-6619 941 Dovercourt [...]
VISLABĀKA[...] GAĻAS PRECE[...] DELIKATES[...]
KUR VALDA KVAL[...]
tip-top ME[...]
1727 Bloor St. West (High Park) [...]
YORKDALE SHOPPING CENTRE
DV APGĀD[...] IZDEVUMI
Pieprasiet DV Grām[...] 491 College Street, T[...] Ont., Canada.

a, bet reti ko jaunu dabū dzirdēt: arī preses šefi ir diplomāti un, lai izvairītos no kontroversijām, uz aktuāliem jautājumiem atbild izvairīgi. Todien paziņoja, ka nākošajā dienā apvienotās nācijas apmeklēs mēnesi apceļojušie amerikāņu astronauti. Kā ikdien cilvēki, kuŗus nomāc neatrisināmi smagas problēmas, labprāt pievēršas sīkumiem, tā arī konferences telpa atdzīvojās un visi sirsnīgi pārsprieda uz minūti izplānoto apciemojuma norisi. Atklājās, ka neviens nav padomājis, kur astronauti noliks savus mēteļus. Nu bija liels uztraukums... Bet jautājumi, kur palicis Apvienoto nāciju speciālais sūtnis Vidējos austrumos Gunārs Jārings, kādas ziņas nāk no Biafras un ko darīs ar indiešiem, kuŗus met ārā no dažām Afrikas valstīm, tā arī palika neatbildēti...

Ne visai produktīva preses konference, jūs teiksit? Tieši tā. Bet nākošajā dienā uzzinājām, ka astronauti uzdāvinājuši Apvienotajām nācijām zemeslodes bildi, uzņemtu no mēness, ar pašrocīgu parakstu „Kā mūs redz no citurienes: nepārprotami — viena pasaule". Nevilus jāatzīst — viena pasaule gan. No šāda aspekta Apvienoto nāciju būšana, lai cik bagāta kļūdām, neizskatās tik nevajadzīga.

Iedzīvojoties Apvienoto nāciju ikdienā, rodas klāt arvien jauni ieskati un pamazām atklājas, kā radušies un kā izskaidrojami dažādie mums nepieņemamie uzskati Apvienotajās nācijās. Varbūt pēc kāda laika visi kopā atradīsim ceļu un veidu, kā tos mainīt par labu mums. Iepriekš gan gribas brīdināt, ka tas nevar būt vienas dienas pasākums un, manuprāt, dikti alojas tie, kas sevi apmierina teikdami, ka Apvienoto nāciju adresi jau zina un, kad „tā diena nāks", tad arī durvis atradīs, tādēļ pagaidām, kamēr „tā diena nāk", viss, ko labs latvietis savas tautas nākotnes labā var darīt, ir iemācīt saviem bērniem latviešu gramatiku. Ja tas tā būtu, kapēc tad pat valstis, kuŗas pieder pie Apvienotajām nācijām, savus priekšlikumus sagatavo gadiem ilgi, izšķiežot daudz līdzekļu un enerģijas, iekām tie parādās atklātībā šai pasaules forumā?

Dagmāra Vallena

Baltijai

Dienvidvāciju — pēc avāru nosaukuma — tie nodēvēja par Bavāriju un apdraudēja pat Kārļa Lielā ģermāņu imperiju viņpus Reinas. Kārlim gan izdevās rusus (avārus) pie Reinas atsist, bet atņemt tiem Bavāriju jau 9. gadsimtā viņam vēl neizdevās. Tas bija laikmets, kad vēl nekādas vācu valsts tās tagadējā territorijā nebija, bet tikai varenā ventu (vendu) ķēniņu zeme. Bet kad ventiem uzbruka arī dāņi, kādus 100 gadus vēlāk, cīnīties „divās frontēs" pret tik spēcīgiem pretiniekiem tie vairs nespēja, un dāņu ķēniņš Valdemārs II paņēma Pomerāniju, bet vācu valdnieki pievāca rietumdaļu.

Daļa rusu jau agrāk nokļuva Baltijas jūras dienvidu piekrastē, kur saucās par abritiem — pēc savas dzimtenes Abras nosaukuma — un arī rūgiem. Kad daļu rūgu, kuŗus vadīja Rūrika senči, no piekrastes padzina un tie nokļuva Rūgu salā, viņiem še kļuva „par biezu" — trūka dzīves telpas. Viņi sākot plānot pārcelšanos uz kādu citu zemi. Citi rusi jau bija pārņēmuši Skandināviju, tā kā brīvi vairs atlika tikai austrumi. Uz tiem tad Rūriks 862. gadā arī devās un ar baltu cilšu daļas atbalstu kļuva par lielās krievu valsts nodibinātāju.

Svarīgi atzīmēt, ka šajā krievu valsts veidošanā piedalījās arī krivieši (kriviči, galvenokārt prūši), lati (Polateskā jeb Polockā), nairi un venti (Novgorodas apgabalā), kūri u. c. Šīs un citas baltu ciltis iekļāvās Rusu federācijā jau sen pirms Rūrika ierašanās. Tā, piemēram, Polateskas ķēniņš Rūgvaldis (rūgu valdnieks) jau 770. gadā savu zemi sauca par Rusāru. Tādēļ nav nekāds pārsteigums, ka šiem Polockas knaziem piederēja arī Jersika un citi atbalsta punkti Baltijā un ka tiem nodevas maksāja liela austrumlatvju daļa, jo šie „rusāri" (rusu ārieši) taču bija mūsu pašu radi, jau sākot no Kaukaza Baltijas (Albānijas) laika.

Alberts Kalniņš

PIGBRIDŽAS karnevāls

MELNS UN BALTS

notiks Hamiltonā sestdien, 15. februārī, pl. 7.30
Roberts restorānā King St. E. pie Sanford St. Ebony zālē.

Masku godalgošana demokrātiskā veidā.
Loterija. Vērtīgas godalgas un vinnesti. Pilna bufete.
Babekas deju kapella. Ieeja: $3

Apmeklēt lūdz Hamiltonas DV

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri dabūjami
Toronto latviešu veikalos

TRANSPORTA
UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

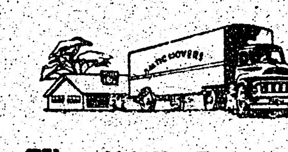

Tālr. 534-1403, Toronto

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. AceŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225

„Jautrais Ods"
JŪS GAIDA CIEMOS
Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

KAKTIŅŠ

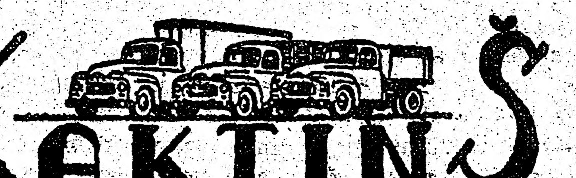

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

VISLABĀKĀS
GAĻAS PRECES UN
DELIKATESES

Iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos.

KUR VALDA KVALITĀTE
tip-top MEATS
delicatessen
1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

DV APGĀDA IZDEVUMI

Angelika Gailīte — Rītausmā	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas	$4.20
Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja..........	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza....	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka — Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90
Johans H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00

Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4,
Ont., Canada.

Government Information

PILSĒTAS PAŠVALDĪBU DEPARTAMENTS ZIŅO:

ONTARIO NODOKĻU SAMAZINĀŠANAS SISTĒMA

Vairumam īrnieku un namsaimnieku, kas zvanījuši pašvaldību departamentam kopš 1. janvāra, sakarā ar Ontario nodokļu samazināšanas sistēmu, bija trīs neskaidrības:
— Vai viņi tiesīgi saņemt atmaksu.
— Vai saņemtā atmaksa bija pareizi aplēsta.
— Kā un vai atmaksa bija izdarāma specifiskos (parasti komplicētos) apstākļos.

Pašvaldību departamenta īpašais informācijas birojs saņēma ārkārtīgi daudz izziņas pieprasījumu, kaut arī to skaits mazinājās pēc 2. janvāra. Pēdējais termiņš nodokļa atmaksai bija 31. decembris. Kamēr vairums jautātāju bija īrnieki, arī daudz saimnieku bija neziņā, bet ļoti maz namīpašnieku.

Simtiem jautājumu izvērtējums, kas saņemti pirmajās dienās, apstiprināja pieņēmumu, ka pāri par 99% atmaksas tiesīgo to saņēmuši bez kavēkļiem. Daudz īrniekiem, kas zvanīja departamentam, atmaksa nepienācās.

Valdība ir pārliecībā, ka šī metode, par spīti dažiem sarežģījumiem, ir vislabākā, kas jebkur izstrādāta, lai samazinātu nekustamu īpašumu nodokļu nastu un samazinātu arī to atgriešanās noslieci — tas ir, apgrūtināt visvairāk tādus, kas to vismazāk var atļauties.

The Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111.

NOTĀRS
OSKARS PEKRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

PĀRSŪTAM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIECĪBU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Kanadas pilsonis

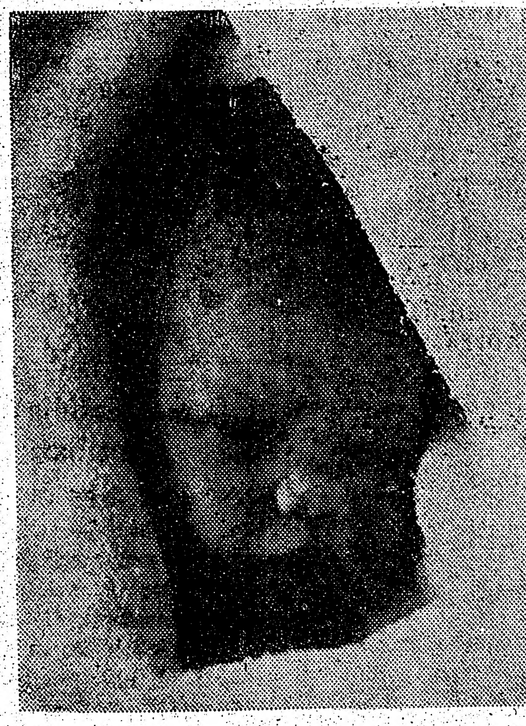

„Vairākums Kanadas pilsoņu tādi jau dzimuši..."

Bet apmēram 60.000 personu saņem savu jauno izvēlēto pavalstniecību vienā no 13 Kanadas pavalstniecības iestādēm (Canadian Citizenship Court) visā Kanadā.

☆ Vai jūs esat kvalificēts saņemt šīs privilēģijas?

☆ Vai jūs esat sagatavojies saņemt atbildību kā loceklis Kanadas sabiedrībā?

Sazinieties ar tuvāko Kanadas pilsonības iestādi (Canadian Citizenship Court). Tā jums palīdzēs: HALIFAX, MONCTON, MONTREAL, OTTAWA, SUDBURY, TORONTO, HAMILTON, ST. CATHARINES, KITCHENER, LNDON, WINDSOR, WINNIPEG, REGINA, SASKATOON, CALGARY, EDMONTON un VANCOUVER. Jūs variet arī rakstīt: Registrar of Canadian Citizenship, Secretary of State Department, Ottawa.

Kanadas valdība

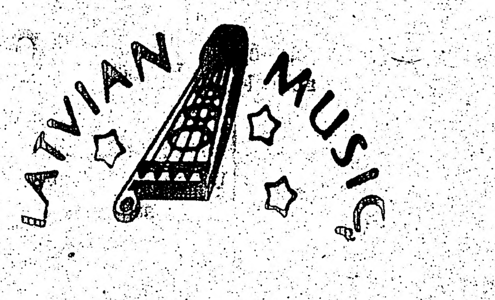

LP 019

A. Jurjāns TĒVIJAI, kantāte, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns, L. Vīgnera koris ar simf. ork., diriģents L. Vīgners.
J. Graubiņš KAS TIE TĀDI, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, diriģents J. Dūmiņš; Jēkabs Mediņš STĀDĪJU IEVIŅU, sieviešu vokāls sekstets.

9 dziesmas bērniem:

A. Žilinskis KAĶĪTS MANS, LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUŽ, SLINKAIS JANĪTS, V. Singajevska, bērna balss; A. Žilinskis, klavieres; J. Vītols KĀRLĪTIS, KAĶENĪTE, A. Vanags, tenors; V. Cīrule, klavieres; BALTA BĒRZA ŠŪPOLĪTE, E. Tipaine, soprāns; V. Cīrule, klavieres; P. Līcīte ŠŪPO MANI MĀMULĪTE, sieviešu vokāls sekstets; J. Vītols AIJA ŽUŽU, LĀČA BĒRNIS, T. Kalniņa koris; diriģents T. Kalniņš.

LP 020

Latgaļu tautas dziesmas:

AIZ AZARA AUGSTI KOLNI, AIZ AZARA BOLTI BĀRZI, SĒRMI ZYRGI, JAUNI PUIŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT ES SOVAI MAMEŅAI, BOLTA PUĶE AZARA; St. Broka latgaļu jaukts koris, diriģents Stanislavs Broks; LATGOLAS POLKA, kūkļu ansamblis; PYRMO DĪNA, OTRO DĪNA; STOVĒJU, DZĪDOJU; VYSI MAN I VĒJI PYUTE; AI, GALDENI; NADŪD, DĪVS, VEITULAM; MYUS' CĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu sīvīšu koris ar kūklēm, diriģente Tereze Broka; NAUTRĀNU POLKA, orķestris.

LĪGO LP 021

J. Reinholds LĪGO DZIESMU VIRKNE, diriģents D. Gailis; P. Jurjāns LĪGO DZIESMU VIRKNE, L. Vīgnera koris, diriģents L. Vīgners; LĪGO MELODIJU VIRKNE, kokļu ansamblis; J. Ķepītis LĪGO DZIESMU VIRKNE; E. Melngailis AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA, t. dz.; A. Jurjāns PŪT, VĒJIŅI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš.

LP 022

J. Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., solo H. Ozoliņš, diriģents L. Vīgners; J. Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, t. dz., diriģents J. Dūmiņš; A. Kalniņš PURI PURI, MEŽI MEŽI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš; A. Kalniņš JŪRAS VAIDI; J. Vītols KLAUSIES, ŠPULGACĪT, Anna Ludiņa, soprāns; A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA; E. Dārziņš AIZVER ACTIŅAS, Elfrīda Pakule, soprāns; E. Dārziņš MANA LAIME, Artūrs Vanags, tenors; A. Jurjāns KĀ ZAGŠUS, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns; M. Zariņš SIS, 6. MARSS.

10 TAUTAS DZIESMAS

Dziedot dzimu, dziedot augu, Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni kumeliņi, Smiekls man, Pūt vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu dienu bites dzinu, Stādīju ieviņu, Tautiešam roku devu, Krauklīts sēž ozolā, latviešu simfonisks orķestris, diriģents Leonīds Vīgners. dziesmiņa, Cepurīte, Pavasara un dzenis, Sēņotāji, Pēterītis ar KĀ GULBJI BALTI PADEBEŠI IET; J. Vītols LĪGODAMA UPE NESA, t. dz., Ērika Tipaine, soprāns.

LP 023

Alfreds Kalniņš, dejas no baleta STABURAGS: 1. VALSIS, 2. ANDANTE AMOROSO, 3. SKAIDRĪTES DEJA, 4. JANDĀLS, 5. VĀL-

LP 024

E. Vīgners KĀ DAUGAVA VAIDA (Trimpula), vīru koris Tēvzeme ar ērģelēm, diriģents H. Mednis; A. Jurjāns LĪGOJIET, LĪKSMOJIET, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., diriģents L. Vīgners; A. Žilinskis 14 DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rīta Miķelīti, Skaišas zaķēns, V. Singajevska (bērna balss); Jautrie zēni, Ziemas miegs, Svētki ledus pilī, Laba slava sniedziņam, Krusa un saule, Taurenītis, Negaisā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm autors.

LP 025

Jāzeps Vītols DZIESMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork. DŪKŅU SILS, SAULES SVĒTKI, L. Vīgnera koris, diriģents Leonīds Vīgners; 7 tautas dziesmas: J. Graubiņš SMAGI LIECU TO LAZDIŅU, DZIEDĀTĀJA LĪGAVIŅA, ZIEDĒJ' ROZES, MAGONĪTES; E. Melngailis MEITAS GULA ĀBOLĀ; KAD PĀRNĀKSI, BĀLELIŅ; V. Kaminskis BĒDA MANA, LIELA BĒDA; A. Jurjāns ČUČI, MANA LĪGAVIŅA, T. Kalniņa koris, diriģents Teodors Kalniņš.

LP 026

E. Dārziņš PIE TĒVU ZEMES DĀRGAS, vīru koris, diriģents J. Dūmiņš; 7 tautas dziesmas: I.Kalniņš JĀ, JŪRIŅA, TU MAN DOTU, lībiešu t. dz.,vokāls un instr. ansamblis autora vadībā; E. Melngailis PUSRĪTĀ SAULE LĒCA; A Kalniņš ES SAVAI MAMIŅAI, solo L. Pēsla; E. Melngailis LABS ZIRDZIŅŠ TAUTIEŠAM, APLIK KALNU SAULE TEK, BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPĀM, T. Kalniņa koris. Diriģents T. Kalniņš; A. Melnbārdis SUŅI ZAĶIM PĒDAS DZINA. Vīru vokāls kvartets. 4 tautas dejas DANCOT GĀJU AR MEITĀM. Vokāls un instrumentāls ansamblis, ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris; LĪKUMU DEJA. Vokāls un instr. ansamblis; LUDZAS KADRIĻA. Pūtēju orķestris; I. Kalniņš SILAVAS VALSIS, instr. ansamblis autora vadībā.

LP 027

Pēteris Barisons — Latvija. Reitera koris. No 18. nobembra svētku koncerta trimdā. Hallo! Latvija... Spīkere Alma Šteine. No Latvijas brīvvalsts 1939. g. radioraidījuma. Alfrēds Kalniņš — Opera Baņuta, ievads. Reitera koris. Rīgas radiof. simf. ork. Jēkabs Graubiņš — Silmala trīcēja dancojot, t. dz Reitera koris, diriģ. Teodors Reiters. Jānis Kalniņš — Suitu dancis II. Rīgas radiof. simp. ork., diriģ. Jānis Mediņš. Ar labu nakti! Jānis Ivanovs — Svinīga prelūdija. Rīgas radiofona simf. ork. Diriģ. Jāzeps Lindbergs. Alfrēds Kalniņš — Pastardiena, kantāte. L Vīgnera koris un Latviešu jaunatnes simf. ork. Diriģ. Leonīds Vīgners. Jānis Zālītis — Kad nakts. T. Kalniņa koris. Diriģ. Teodors Kalniņš.

LP 028

E. Dārziņš — Mirdzi kā zvaigzne. Vīru koris, diriģ. D. Gailis. Vēl tu rozes plūc. Jaunībai! K. Zariņš, tenors. Lauztās priedes. Jaukts koris, diriģ. D. Gailis. A. Žilinska — Komponistam. J. Zābers, tenors. 5 tautas dejas: Apaļais mēness; Maza, maza meitenīte, solo M. Fišers; Latvju polka. Lauku kapella. Krauklīts sēž ozolā. T. Kalniņa koris. Audēju deja. Lauku kapella. 2 tautas dziesmas: Pie niedrītes laivu sēju; Es redzēju jūriņā. T. Kalniņa koris.

LP 029

J. Vītols — Bērzs rudenī; Rūķīši un mežavecis; Mežezers. A. Jurjāns — Lūk, roze zied. T. Kalniņa koris. Diriģ.: D. Gailis 1., 2., 3. / L. Vīgners 4. A. Kalniņš — Gana dziesma vasarā. L. Daine, mecosoprāns. J. Vītols — Skatat ļaudis, A. Vanags. Mīkla. A. Ludiņa. Mākonītis un mākonīte; Vērsītis ābolā, L. Andersone. Dace mazā mežā gāja, I. Tiknuse. Karalis un bērzlapīte; Mēnestiņš meloja, T. Kalniņa koris. W. A. Mozart — Šūpuļdziesma, E. Zariņš ar ork.

LP 030

A. Žilinskis — No op. Zelta zirgs: 2 Antiņa ārijas. Saulcerītes-Saulveža dialogs, J. Zābers un R. Māliņa ar simf. ork. Diriģents J. Lindbergs. V. Kaminskis — Pa kam var pazīt. J. Cimze — Teici teici, valodiņa, T Kalniņa koris. J. Vītols — Kokļu skaņas, A. Ludiņa soprāns. J. Vītols — Ar kristallspodriem stariem. T. Dārziņš — Minjona. J. Vītols — Ceļinieks. E. Melngailis — Es par tumsu nebēdāju, T. Kalniņa koris. J. Vītols — Ozolīti, zemzarīti. J. Vītols — Es meitiņa kā rozīte, E. Pakule,soprāns.

LP 031

Latgaļu t. dz.: Vysapkōrt saule gōja; Trejs jaunas mosas; Toli dzeivoj muna mīlō; Kam, māmeņa, tu audzēji; Aiz azara malni meži; Voi īviņa, voi lazdeņa; Tolka, tolka bōleņam; Aprunōšonas dzīsme.; Lobs ar lobu sasatyka; Vīna pati meiteņa; Mozūs dancis; Rūtoj bite, rūtoj saule; Pi baznīcas (Jānis Mediņš) Vokals sīvīšu kvartets 1. 2. 9. Etnografisks vokals ansamblis 4. 5 6. 7. 8. Kōris ar kūklem 3. 10. 12. Diriģ. T. Broka. Orķestris 11. Jaunotnes simf. orķestris 13.

DABŪJAMAS
DV GRĀMATNĪCĀ

SPORTS

PAGAIDĀM BEZ SEVIŠĶIEM PANĀKUMIEM

Toronto svētdienas basketbola līgas spēlēs šai sezonā ne Toronto DV piecnieks senioru grupā, ne Toronto latviešu YMCAs vienība jaunatnes klasē nevar lepoties ar sevišķiem panākumiem. Abām vienībām dažādu iemeslu dēļ vēl ne reizes nav bijis iespējams spēlēt labākajā sastāvā, tādēļ nācies samierināties ar zaudējumiem. YMCAs spēlētāji veido gados jaunāko vienību savā klasē, un tiem vēl daudz jāstrādā, lai spētu pretoties gados vecākajiem pretiniekiem. Vērojot līdzšinējās spēles tomēr jāatzīst, ka, esot iespējami labākajā sastāvā, būtu panākta viena otra uzvara, laimes gadījumā, varbūt, pat iekļūšana pusfinālā.

Pēdējā jaunatnes klases spēlē YMCAs zēni tikās ar spēcīgo lietuviešu Vijtys komplektējumu. Pirmajā puslaikā, it sevišķi 1. ceturksnī, spēle risinājās izlīdzināti, tikai puslaika beigās lietuviešiem izdodoties panākt jūtamāku punktu starpību. Spēles turpinājumā latviešu zēni izrādījās gluži neticami vāji iemetienos un bieži zaudēja arī piespēles. Pēdējā ceturksnī YMCA gan it kā „valdīja" laukumā un biežāk apdraudēja lietuviešu grozu, kuŗu pretinieks spēja nosargāt vienīgi ar noteikumu pārkāpumiem, taču iegūtos soda metienus latvieši izmantot neprata. Ja no 32 soda metienu punktu guvumā pārvērš tikai 10, tad par uzvaru var tikai sapņot . . . Salīdzinājumam minams, ka lietuvieši no 11 soda metieniem reālizēja 9. Tā lietuvieši pelnīti uzvarēja ar 61—46 (35—26) rezultātu. YMCAs labā punktus guva: I. Plampe 13, I. Pērkons 8, O. Tūters 8, A. Stripnieks 7, I. Ķivlis 5, A. Lakstīgala 5 un A. Ozoliņš — 0.

Ž. Z.

SACENSĪBAS AICINA SLĒPOTĀJUS

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes slēpošanā lietuviešu sarīkojumā šogad notiks 22. februārī Kolingvudā, Kanadā (Blue Mountains Ski Resort, Collingwood, Ontario). Visām vecuma grupām sacensības notiks slalomā un milzu slalomā. Jaunieši — kā meitenes, tā zēni — būs iedalīti divās grupās: līdz 13 un līdz 17 gadu vecumam. Sieviešu klasē (sākot ar 18 gadiem) būs atļauts piedalīties arī jaunatnes grupas dalībniecēm, tāpat jaunākiem slēpotājiem vīriešu klasē, kuŗa domāta 18—45 gadus vecajiem. Senioru klasē tiesības startēt vienīgi slēpotājiem, kas jau sasnieguši 46 gadu vecumu. Dalībnieku reģistrēšanās no pl. 8—10 rītā Toronto Ski Club Chalet Kolingvudā, bet sacensības sāksies plkst. 10.30 rītā. Tuvāku informāciju sniedz LSAK slēpošanas nozares vadītājs V. Kļaviņš (tālr. Toronto 762-7188).

Latviešu pārstāvju izraudzīšanai Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstēm LSAK slēpošanas nozares vadītājs V. Kļaviņš aicina slēpotājus piedalīties pārbaudes sacīkstēs (slalomā un milzu slalomā) 16. februārī plkst. 1 dienā Happy Hills slēpotavā Orandžvillē. Pieteikšanās uz vietas.

Kanadas latviešu meistarsacīkstes slēpošanā savukārt paredzētas 2. martā Happy Hills slēpotavā.

Z.

Ž. ZENTIŅŠ — BALTIEŠU SPORTA FEDERĀCIJAS VADĪTĀJS

Ziemeļamerikas baltiešu sporta federācijas (NABAF) sanāksmē Klīvlendā, kurā piedalījās visu trīs tautību delegāti, par jauno federācijas priekšsēdi ievēlēja Toronto latviešu sporta darbinieku Žani Zentiņu. Līdzšinējais priekšsēdis bija igaunis T. Karjus Klīvlendā.

Tuvākie Ziemeļamerikas baltiešu kopīgie sporta sarīkojumi bez meistarsacīkstēm slēpošanā, kuŗas notiks 22. februārī Kolingvudā, Kanadā, bija izlašu sacensības volejbolā un basketbolā, kuŗas maija sākumā organizēs Toronto igauņi.

—cbb—

PELDĒŠANAS MEISTARSACĪKSTES — APRĪLĪ

Latviešu sporta apvienība Kanadā šogad jau trešo reizi organizēs Kanadas latviešu meistarsacīkstes peldēšanā vispārējā klasē un jaunatnes grupām. Tās paredzētas 12. aprīlī turpat, kur iepriekšējos gados — University Settlement peldbaseinā Toronto. Līdz šim meistarsacīkstes pulcinājušas ap 20 dalībnieku, bet rīkotāji priecātos šogad redzēt lielāku jauno peldētāju skaitu. Programmu un tuvāku informāciju par meistarsacīkstēm vēl izziņos.

—cbb—

NACIONĀLĀS STRĀVAS UN...

(Pārnesums no 1. lpp.)

Tādēļ jautājumu par valodu līdztiesību nekādā gadījumā nedrīkst jaukt ar jautājumu par to sabiedriskajām funkcijām..."

Tas, ko rakstījusi Šmidre 1934. gadā, ir pilnīgā pretstatā ar to, ko Zimanas pieraksta Ļeņinam, zīmējoties uz iecietību pret citām valodām un to bagātību. Zimanas kādā rakstā mēģina atrast vidusceļu starp krievisko un lietuvisko komūnisma uztveri. Viņš, nosodīdams lokālpatriotismu, nosoda arī nacionālās izcelsmes izmantošanu kā priekšrocību, ko parasti liek lietā krievi, iefiltrēdamies citās republikās kā ierēdņi un uzticīgas policijas elements.

Protams, Ļeņina ideāli, ja viņam vispār tādi bijuši, jau sen ir tikai vēsturiskas relikvijas. Padomju komūnisms kļūst krieviskāks... Ir taisnība „Sunday Times" līdzstrādniekam, kurš labi pazīst apstākļus Maskavā. Tikai — tas ir kāda procesa iesākums, ne beigu posms. Nacionāli iekrāsotais krievu komūnisms nenovēršami novedīs pie nacionālā iekrāsojuma pastiprināšanās citu padomju impērijā iekļauto tautu komūnistos, jo Zimanas pats apgalvo, ka cilvēki pat bez buržujiskās izcelsmes pakļaujas nacionālajām tendencēm. Tā dēvētā „proletāriāta diktātūra" nespēj atrisināt nacionālās problēmas, nedz sekmēt tautu savstarpējo sadarbību un iecietību. To apliecina padomju režīma 50 gadu pastāvēšana.

Niksons steidzina atomlīguma ratificēšanu

ASV prezidents Niksons lūdzis senātu steidzīgi atsākt atomlīguma ratificēšanu, lai apturētu atomieroču izplatīšanos. Pret šī līguma ratificēšanu Niksons bija nostājies pēc Pad. savienības iebrukuma Čechoslovakijā.

Paskaidrojumā senātam prezidents tagad izteicies, ka tomēr izšķīries par līguma ratificēšanu, jo „tas pakalpos valsts interesēm un virzīs uz priekšu valdības sarunu politiku". Senāta ārlietu komisijas priekšsēdis Fulbraits paziņojis, ka līguma apskatīšanu sāks pēc Linkolna dzimšanas dienas atceres 14. februārī. Fulbraits, kas šo līgumu vienmēr atbalstījis, tālāk izteicies, ka tā lasījumu pabeigs nedēļas laikā un nodos senāta izlemšanai marta sākumā. Viņš par līguma izredzēm senātā ir optimistiskos ieskatos, kaut paredzama konservātīvo republikāņu asa opozicija, it sevišķi no senātora Goldvotera puses.

Šis prezidenta paziņojums nenāca negaidīti, jo ārlietu ministrija jau iepriekš bija norādījusi, ka Niksons varētu aicināt senātu sākt „iesalušā" līguma „atsildīšanu". Tai pašā laikā šis Niksona aicinājums liecina par atteikšanos no tā, par ko attieksmē uz šo līgumu iestājās vēlēšanu kampaņas laikā. Pēc Pad. savienības iebrukuma Čechoslovakijā Niksons bija izteicies, ka šī līguma ratificēšana nozīmētu padomju invāzijas piedošanu. Mazliet vēlāk Niksons žurnālistiem savukārt norādīja, ka līguma ratificēšana nozīmētu to, ka ASV ir vienaldzīgi, ko Pad. savienība dara ar Čechoslovakiju. „Tas būtu viens veids, kā mēs varētu izlietot savu morālo iespaidu uz Pad. savienību," pirms ievēlēšanas prezidenta amatā bija teicis Niksons. „Ja mēs vēlamies sarunas ar Pad. savienību vai nodibināt ar to draudzīgas attieksmes, tad mums skaidri jāpasaka, ka esam norūpējušies arī par tiem 150 milj. cilvēku, kuŗi dzīvo Austrumeiropas valstīs." Niksons toreiz arī izteicās, ka Pad. savienības iebrukums Čechoslovakijā mazinājis līguma ratificēšanas izredzes. Viņa kritizētāji, to vidū Huberts Hamfrijs, brīdināja, ka ratificēšanas novilcināšana dos iespēju izveidoties līguma opozicijai ne tikai ASV senātā, bet arī vairākās ārvalstīs, it sevišķi Rietumvācijā un Izraēlā, kuŗas nostājušās pret šo līgumu.

Demonstrācija ASV gaisa bazē

ASV gaisa bazē Okinavā, Japānai piederošajā salā, pēkšņi izcēlušās pretamerikāniskas demonstrācijas. Ar sviestajiem akmeņiem ievainoti 39 policisti. Demonstrācijas, kuŗas atbalstīja protesti vēl citās vietās Japānā, šādā veidā nepatīkami atzīmēja pirmo B-52 stratēģisko bumbvežu ierašanos salā tieši pirms viena gada.

Okinavas sala atrodas ASV pārvaldē kopš otra pasaules kaŗa beigām. Kreisā spārna atbalstītāji salā un arī pārējā Japānā vēlas Okinavas nodošanu Japānas pārvaldei.. Demonstrācijas pastiprinājās pēc izplatītajām baumām, ka salā novietoti atomieroči.

Amerikāņi salas izbūvē ieguldījuši 2 bilj. dolaru. Uzceltas savrupmājas virsnieku ģimenēm, ar savu ūdens apgādi un apgaismošanu. Uz vietas atrodas arī rūpnīcas, kuŗās gan nodarbināti japāņu strādnieki, bet citādi amerikāņiem ar vietējiem iedzīvotājiem nav nekāda saskare, dzīvojot pašiem savā noslēgtā sabiedrībā.

TORONTO RABĪNS SKŪPSTA VIETKONGUS

Vairāk nekā 1000 dalībnieku, to vidū daudz studentu, 3. februāŗa vakarā pulcējās Maseja hallē Toronto, lai uzklausītu divus vietkongu emisārus. Sapulcējušies sirsnīgi apsveica Dienvidvietnamas komūnistu terroristu pārstāvjus un uz ziedojumu šķīvjiem atstāja 2000 dolaru.

Galvenais runātājs bija vietkongu centrālās komitejas loceklis un šīs komitejas Kubas misijas pastāvīgais vadītājs Hoangs, kuŗa runu tulkoja vietkongu Kubas misijas pirmais sekretārs. Tā galvenokārt bija vērsta pret ASV un kaŗu Vietnamā, paredzot pilnīgu komūnistu uzvaru un amerikāņu sakāvi.

Sanāksmē valdīja liela vienprātība un visi Vietnamas komūnistiem bieži aplaudēja. Vakaru ar runām ievadīja organizācijas „Sieviešu balss" agrākā priekšniece Makfersone un Jorkas universitātes socioloģijas katedras profesors Donalds Vilmonts.

Abiem vietkongu viesiem pateicās rabīns Abrams Feinbergs, apdāvināja viņus ar grāmatām un sirsnīgi apkampa vietkongu centrālās komitejas locekli Hoangu. Rabīns paskaidroja aplaudētājiem, ka šī ir pirmā reize, kad viņš skūpsta kādu vīrieti. Šī izturēšanās raksturīgi simbolizēja visas sapulces saturu. Tie, kuŗi apsveica vietkongus ar smaidu, arī šķiroties sirsnīgi smaidīja.

Tā šo notikumu 4. februārī savā pirmajā lappusē atreferēja Toronto laikraksts „The Globe and Mail", liekot pāri trīs slejām divrindu virsrakstu, ka „tūkstotis uzgavilējis vietkongu uzvarai, iedevis tiem 2000 dolaru un skūpstu".

MASKAVA NOLIEDZ SAZVĒRESTĪBU

Par uzbrukumu padomju kosmonautu parādes braucienam Maskavā rietumu presē parādījušās dažādas visai pretrunīgas ziņas, kuŗas ārzemju korespondenti ieguvuši pa lielākai daļai no privātiem avotiem. Tā kā Pad. savienībā valstij nepatīkamus notikumus vispār atklātībā neizpauž, par atentāta mēģinājumu pastāvēja dažādi minējumi, kuŗus pārņēma arī rietumu preses pārstāvji.

Pēc vienas versijas, uzbrucējs apcietināts, pie viņa atrodot divas neizlietotas cianīda kapsulas, bet sekojošās ziņas no Maskavas vēstīja, ka viņš indi tomēr ieņēmis un miris. Nule paziņoti padomju izmeklēšanas iestāžu oficiālie paskaidrojumi, kuŗi noliedz, ka uzbrukumam būtu bijis sazvērestības raksturs. Šāda teorija esot absurds. Toties apstiprinājušies rietumu preses ziņojumi, ka šāvējs bijis leitnants Iljins, kuŗš no savas vienības Ļeņingradā atradies patvaŗīgā prombūtnē, neizprasot atvaļinājuma apliecību.

Kā jau šādos gadījumos Pad. savienībā parasts, pārbaudīs leitnanta Iljina gara spējas, lai noteiktu viņa „vājprātības pakāpi". Ziņas, ka Iljins mēģinājis ieņemt indi, kas nav izdevies, vai ka viņš tomēr to paguvis izdarīt un miris, padomju oficiālie avoti noliedz. Čeka rūpīgi pārbauda leitnanta dienesta gaitu aprakstu, kuŗā minēts, ka viņš ir 20 gadu vecs un atradies radu, draugu un, iespējams, arī reliģiskā vai politiskā ietekmē.

Iljins apcietināts ar „kūpošu pistoli" rokā tūlīt pēc izšaušanas uz kosmonautu motorkādi. Viņš bijis tērpies policijas virsnieka uniformā, kuŗu aizņēmies no sava radinieka, kāda policijas kapteiņa Maskavā. Šis policijas virsnieks tagad atrodoties „brīvdienās". Viņa vārds nav minēts.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Pensiju plāns, ko pagājušajos Ziemsvētkos sev uzdāvāja Toronto pilsētas dome un kas izraisīja rūgtus un sarkastiskus komentārus laikrastos, liekas uzmudinājums arī citu pilsētu darbinieku grupām pieprasīt sev līdzīgas „dāvanas" no nodokļu maksātāju kabatas. Uz to norāda Toronto ostas komisāru arodbiedrības 180 locekļu prasība pēc tāda paša pensiju plāna kā pilsētas domei, 25% algas paaugstinājuma nākošo 2 gadu laikā, ienākuma protekcijas garākas slimošanas gadījumā u. c.

★ Sakarā ar Brālības nedēļu no 16. — 23. februārim Sadberijas Nickel Monument Development uzņēmums gatavojas izlaist Kanadas brālības medaļu. Šīs medaļas vienā pusē redzams ministru prezidenta Trudo attēls, kurš ir arī Kanadas kristiešu un žīdu padomes goda priekšsēdis, otrā — globs, kuŗu apņem viena ar otru savienotas rokas un inskripcija „Kanada ceļ taisnīgu sabiedrību, lai visi var dzīvot brālīgi un mierā." Medaļa maksā 3 dol.

☆ Savā trīs dienu sanāksmē Vindzorā Kanadas advokātu savienības Ontario nozares pārstāvji kritizēja provinces valdības jauno nekustamo īpašumu atsavināšanas likumu. Toronto pilsētas koncernu padomnieks Džordžs Meiss aizrādīja, ka jaunais likums ar savu netiešo formulējumu, neskaidrībām un trūkumiem juridiskajā terminoloģijā paveŗ zelta bedri advokātu centieniem to iztulkot. Advokāti pieņēma rezolūciju, kuŗā izteica nožēlu, ka provinces valdība nav konsultējusies ar juristiem šo likumu izstrādājot.

MĒBELĒTA ISTABA
ar virtuvi un saules istabu
IZĪRĒJAMA
vieniniekam/cel.
Ledusskapis. Plīts
Piemērots studentam vai konservātoristam.
Zvanīt Toronto 465-8957
pēc plkst. 5 pēcp.

PRETVĀCU DEMONSTRĀCIJA „ROMMELA" KRISTĪBU LAIKĀ

Pirmās ziņas kanadiešu presē par ASV izbūvētā iznīcinātāja nokristīšanu Vācijas feldmaršala Rommela vārdā neskaidrā formulējuma dēļ ļāva noprast, ka runa par amerikāņu flotes kuģi. Vēlākie ziņojumi turpretim liecina, ka Rommela vārdā nokristītais iznīcinātājs nav amerikāņu, bet tikai ASV būvēts Rietumvācijas vajadzībām. Šis ir trešais kaŗakuģis, kuŗu amerikāņu Bath Iron Works Corporation būvējusi Rietumvācijai.

Reutera aģentūra papildus ziņoja, ka iznīcinātāja kristību laikā ASV, kuŗas kuģis nosaukts Rommela vārdā, grupa naidīgi noskaņotu demonstrantu saukusi: „Rommels bija nacists!" Demonstrācija notikusi īsi pirms brīža, kad feldmaršala Rommela 74 gadus vecā atraitne Lūcija pret kuģi sasita tradicionālo šampanieša pudeli. Ceremonijā piedalījušies ap 2000 „kristībnieku", to vidū arī Rietumvācijas aizsardzības ministrs un kandidāts uz valsts prezidenta amatu Gerhards Šrēders.

✝
Elena Berkmanis
mirusi 1969. gada 17. janvārī
DV KANADĀ BĒRU FONDS

✝
Mūsu mīļā māmiņa un vecmāmiņa
Elizabete Ritums dz. FREIMANIS
dzimusi 1886. gada 22. februārī Anneniekos, mirusi 1969. gada 9. februārī Toronto. Izvadīšana 12. februārī pl. 3 pēcpusdienā no Kane bēru nama (Yonge and Sheppard) uz Jorkas kapiem.
Dziļās sērās
MEITA UN MAZMEITA AR ĢIMENĒM UN CITI RADI ASV, TĒVS, MAZDĒLS UN RADI KANADĀ UN LATVIJĀ

✝
Alma Vilumsons
dzimusi 1905. gada 1. janvārī, mirusi 1969. gada 5. februārī Toronto
Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

PĀRBĒDZIS SARKANĀS ĶĪNAS DIPLOMĀTS

ASV 4. februārī ieradies sarkanās Ķīnas sūtņa vietnieks Hāgā Liao Ho-čū un lūdzis politiskā bēgļa patvēruma tiesības. Viņš savu posteni atstājis jau 24. janvārī un pieteicies holandiešu policijā, izteicot vēlēšanos doties uz ASV.

46 gadus vecais diplomāts sarkanās Ķīnas sabiedrības dienestā atradies jau kopš 1963. gada aprīļa un paglābis daudzus vecos ķīniešu diplomātus „tīrīšanas akcijās", kuŗas sākās 1966. gadā „kultūras revolūcijas" ietvaros. Viņš ir augstākā ranga Ķīnas diplomāts, kāds jebkad pārbēdzis uz Rietumiem. ASV ārlietu ministrijas pārstāvis Makkloskijs izteicies, ka Liao bauda amerikāņu aizsardzību, kamēr izšķirs viņa lūgumu pēc azila tiesībām, bet atteicās paskaidrot, vai ASV aģenti jau kontaktējušies ar Liao pirms viņa pārbēgšanas un kur viņš pašreiz atrodas.

Diplomāti un pretizlūkošanas speciālisti ir ļoti ieinteresēti, ko sarkanās Ķīnas diplomāts atklās iztaujāšanā, jo viņš ir nevien augsta ranga diplomāts, bet savā laikā darbojies arī izlūkošanas dienestā. Jāatceras, ka viņš, darbodamies sūtniecībā Hāgā, pirms dažiem gadiem bija iejaukts arī kāda ķīnieša nogalināšanā „satiksmes negadījumā", par ko mūsu laikraksts savā laikā jau ziņoja.

Tagad, apzīmējusi ASV prezidentu Niksonu un viņa priekšgājēju Džonsonu par „šakaļiem no tā paša midzeņa", Pekinga pieprasījusi izbēgušā Liao Ho-Ču izdošanu. Pekinga arī iesniegusi asas protesta notas ASV un Holandei, pēdējo apsūdzot par to, ka tā palīdzējusi Ķīnas diplomātam pārbēgt uz ASV. Notā Vašingtonai šī pārbēgšana apzīmēta par „pārdomātu un sagatavotu ASV valdības rīcību". Sarkanā Ķīna, trūkstot tiešām diplomātiskām attieksmēm, protestu iesniegusi caur ASV sūtniecību Varšavā, piezīmējot, ka Liao Ho-Ču pārbēgšana nozīmē „nopietnu ASV valdības incidentu, kas vērsts pret Ķīnu".

Sarkanās Ķīnas ārlietu ministrijas pārstāvis žurnālistiem izteicies, ka Holandes un ASV valdības būs atbildīgas par visām nopietnajām konsekvencēm, ja pārbēgušo diplomātu neizdos. Novērotāji secina, ka šīs „nopietnās konsekvences" varētu būt „mājas arests" Holandes misijas mazajam personālam Pekingā un 20. maijā Varšavā paredzētās ķīniešu un amerikāņu diplomātiskās sanāksmes atsaukšana. Pekingas priekšlikumu atjaunot šīs sarunas, kuŗas bija pārtrauktas vairāk nekā gadu, uzskatīja par sarkanās Ķīnas atgriešanos pie mērenākas ārlietu politikas.

NIKSONA RIETUMEIROPAS MISIJA

Prezidents Niksons 23. februārī atstās ASV, lai apmeklētu piecas Rietumeiropas valstis. Ceļojums ilgs 8 dienas, kuŗu laikā paredzēta arī tikšanās ar pāvestu Paulu VI Vatikānā. Vašingtonā Niksons atgriezīsies 3. martā.

Televīzijā pārraidītajā preses konferencē prezidents izteica cerību, ka 5 Rietumeiropas valstu apmeklējums un tikšanās ar šo valstu galvām stiprinās rietumvalstu aliansi, kuŗa ir lielākais miera uzturēšanas spēks. Prezidents arī norādīja, ka pēc atgriešanās no Eiropas viņš „caur diplomātiskiem kanāļiem" mēģinās rast iespēju labi sagatavotai galotņu konferencei ar Pad. savienības politiskajiem vadītājiem.

Niksons Eiropas ceļojumā apmeklēs Briseli, Londonu, Bonnu, Rietumberlīni, Romu un Parīzi. Viņu ceļojumā pavadīs ārlietu ministrs un personīgais draugs Viljems Rodžers un ASV nacionālās drošības padomes priekšsēdis Henrijs Kisingers. Prezidents Niksons vispirms apspriedīsies ar NATO pārstāvjiem Briselē, bet viņa nodomos nav tikšanās ar Saigonas vai Hanojas delegātiem Vietnamas miera sarunās Parīzē. Niksons tomēr ir ar mieru tikties ar komūnistu pārstāvjiem kādreiz vēlāk, ja ASV miera sarunu delegācijas vadītājs Parīzē Lodžs to ieteiktu.

Tālāk prezidents Niksons paskaidroja, ka neredz iespējas tūlītējai ASV kaŗaspēka atvilkšanai no Vietnamas, bet parallēlas sarunas uz militāras un politiskas bazes Parīzes miera konferences interesēs būtu silti apsveicamas.

Attieksmē uz Vidējo austrumu jautājumu Niksons norādīja, ka ASV paredz atrisinājumu ar Apvienoto nāciju vidutāja Jaringa centienu atbalstīšanu, ar bilaterālām sarunām Apvienotajās nācijās, ar četru lielvalstu sarunām, ar sarunām ar visām Vidējo austrumu valstīm un ar plaša apmēra saimnieciskā plāna steidzināšanu Vidējos austrumos.

Francija plāno sirsnīgu prezidenta Niksona sagaidīšanu, viņa lidmašīnai nolaižoties Parīzes Orlī lidlaukā, kur viesi personīgi apsveiks Francijas prezidents Degolls. Niksona trīs dienu vizīte Francijā sāksies jau pirmās dienas vakarā ar apmeklējumu Elizejas pilī, bet nākošajā dienā prezidents Degolls savu augsto viesi aicinās Grand Trianon pilī uz visu dienu ilgām sarunām. Parīzes apmeklējuma laikā Niksons apmetīsies grezni iekārtotā apartamentā Francijas ārlietu ministrijas ēkā ar skatienu uz Sēnu. Sniedzot informāciju par prezidenta Niksona paredzēto sagaidīšanu Parīzē, kāds kanadiešu laikraksts izvēlējies virsrakstu „Degolls izritina sarkanu paklāju Niksonam"...

ASV PREZIDENTA VĒSTULE NASERAM

Niksons nosūtījis Ēģiptes prezidentam Naseram „neatklātu" vēstuli sakarā ar pēdējā izteikto vēlēšanos, lai ASV ieņemtu „vairāk atbilstošu" nostāju pret arabu valstu viedokli Vidējo austrumu miera nokārtojumā.

Diplomātiskie avoti piezīmē, ka Niksona vēstule bijusi personīgi sirsnīga un tajā uzsvērta vajadzība pēc atjaunotiem miera meklējumiem, bet vēstule nesaturējusi konkrētus priekšlikumus Vidējo austrumu miera sarunām vai diplomātisko attieksmju atjaunošanai starp ASV un Ēģipti.